

Biedrība „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”
Reģistrācijas numurs: 40008122543
Atbrīvošanas aleja 95A, Rēzekne
tālr./fakss: 64607183, mob.tālr.: 26363497
e-pasts: partneriba@rezeknesnovads.lv

Pētījums
„Rēzeknes rajona kopienu partnerības
Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma
„Vietējās attīstības stratēģijas”
ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai”

2015

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

SATURA RĀDĪTĀJS

Izmantotie saīsinājumi	3
Ievads	4
Pētījuma metodoloģija	5
VRG darbības raksturojums	6
VRG attīstības stratēģijas 2009. – 2013.g. īstenošanas novērtējums	10
Rezultatīvie rādītāji (ELFLA apguve)	10
Projektu īstenošanu viedokļu apkopojums	14
VRG teritorijas sociālekonomiskais raksturojums un izpēte	26
Vispārējie rādītāji	26
Lauku uzņēmējdarbības potenciāla raksturojums	29
Iedzīvotāju aptaujas rezultātu apkopojums	38
Ekspertu viedokļu apkopojums	49
Rēzeknes un Viļānu novada plānošanas dokumentu izpēte	54
VRG darbības teritorijas SVID	63
Kopsavilkums	64
Izmantotie avoti	71
Pielikumi	72

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AS	Akciju sabiedrība
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ES	Eiropas Savienība
ELFLA	Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
LAD	Lauku atbalsta dienests
LAP	Lauku attīstības programma
LEADER	ES iniciatīva ar mērķi palīdzēt lauku iedzīvotājiem pašiem uzlabot dzīves kvalitāti un labklājību savā teritorijā
LEARN	Nodibinājums „Lauku ekonomikas attīstībai Rēzeknes novadā”
LLKC	Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs
IK	Individuālais komersants
IU	Individuālais uzņēmums
KS	Kooperatīvā sabiedrība
NVO	Nevalstiskā organizācija
RSEZ	Rēzeknes speciālā ekonomiskā zona
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TP	Teritorijas plānojums
TIC	Tūrisma informācijas centrs
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Vietējās attīstības stratēģija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VRG	Vietējās rīcības grupas
ZS	Zemnieku saimniecība

IEVADS

Pētījuma mērķis – izvērtēt biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” esošās vietējās attīstības stratēģijas izsludināto rīcību efektivitāti, finansējuma izlietojuma ietekmi uz izvirzītajiem mērķiem vietējās rīcības grupas (turpmāk, VRG) teritorijā, kā arī definēt turpmākos darbības virzienus vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

Pētījuma uzdevumi ir veidoti saskaņā ar definēto mērķi un aptver sekojošas aktivitātes:

- sniegt VRG darbības vispārīgo raksturojumu un attīstības stratēģijas 2009.-2013.g. īstenošanas novērtējumu;
- apkopot un analizēt VRG teritoriju raksturojošos sociāli ekonomiskos rādītājus;
- analizēt un izvērtēt lauku uzņēmējdarbības potenciālu VRG teritorijā;
- veikt plānošanas dokumentu izpēti;
- apkopot secinājumus par esošās attīstības stratēģijas īstenošanas rezultātiem, izstrādāt ieteikumus biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” turpmākai darbībai un vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai 2014.-2020. gada plānošanas periodam.

Pētījuma „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai” veikšanas periods 01.04.2015.- 20.06.2015.

Pētījums tika izstrādāts Rēzeknes Augstskolas Ekonomikas un pārvaldības fakultātē sadarbībā ar biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” padomi un projektu īstenotājiem. Pētījuma autori pateicas par sadarbību biedrībai „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”, nodibinājumam „Lauku ekonomikas attīstībai Rēzeknes novadā”, Rēzeknes novada un Viļānu novada pašvaldībām.

PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Pētījumi par dalību VRG un to ietekmi uz pilsonisko aktivitāti un reģionu teritoriju vispārējo attīstību aktualizējas pēdējos gados, ņemot vērā Eiropas programmas LEADER realizāciju, kā arī VRG kā jauna pētījuma objekta interpretāciju zinātniskajos un praktiskajos pētījumos. Zinātniskajos pētījumos tiek analizēti dažādi aktivitāšu virzieni, izejošie faktori un procesu rezultativitāte. Turklāt kā izpētes objekts ir VRG realizētās aktivitātes dažādās Eiropas valstīs ar atšķirīgu reģionālo politiku un vispārējo ekonomisko aktivitāti, piemēram, VRG kā finanšu avots reģiona attīstībai (Varvažovská, 2013), VRG kā jauna sociālās infrastruktūras institūcija lauku iedzīvotāju iztikai (Atkočiūniene, 2006), VRG funkcionēšanas problēmas no sociālā kapitāla koncepta perspektīvas (Zajda, 2014), Vietējās iniciatīvas lauku vitalitātei un sociālajai integrācijai: Serbijas pieredze (Vujicic, Ristic, Ciric 2013). Minētajos pētījumos dominē problēmas un izaicinājumi, kas ir aktuāli Latvijai un Latgales reģionam:

- VRG darbība teritorijās, kur samazinās iedzīvotāju skaits un līdz ar to arī teritoriju apdzīvotība;
- iedzīvotāju mentalitāte ar relatīvi zemu ekonomisko aktivitāti un sabiedrisko iniciatīvu;
- VRG līdzšinējās darbības novērtējums lauku sociālās infrastruktūras attīstības un teritorijas vispārējās ekonomiskās izaugsmes kontekstā.

Pētījuma bāze – teritorijas iedzīvotāju un projektu iesniedzēju viedokļi, diskusiju dalībnieku un ekspertu viedokļi, statistikas rādītāji, Latgales reģiona, Rēzeknes novada un Viļānu novada plānošanas dokumenti.

Pētījumā tiek izmantota monogrāfiski aprakstošā metode, kā arī analīzes un sintēzes, grafiskā, dokumentu analīzes, datu grupēšanas un socioloģisko pētījumu metodes (anketēšana, intervijas, diskusijas).

Saskaņā ar sākotnēji formulēto pētījuma mērķi, pētījuma periods ir 2009. – 2013.gads, savukārt, lai nodrošinātu aktuālu ieteikumu izstrādi, tika apkopota pieejamā statistika par 2014. un 2015.gadu; anketēšanas, ekspertu interviju un diskusiju norises periods bija 2015.gada maijs un jūnijs.

Darba struktūra veidota, pamatojoties uz pētījuma sākotnēji formulētajiem darba uzdevumiem un lauka pētījuma uzstādījumiem:

- sniegts VRG darbības vispārīgs raksturojums un VRG attīstības stratēģijas 2009. – 2013.g. īstenošanas novērtējums, veicot projektu rezultatīvo rādītāju apkopojumu un projektu īstenošanu viedokļu izpēti, izmantojot anketēšanu un diskusiju rezultātus;
- sniegts VRG teritorijas sociālekonomiskais raksturojums un izpēte, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes, Lursoft, LAD datus;
- apkopoti diskusijas rezultāti par mājražotāju un pašvaldību pārstāvju ieteikumiem un atbalsta pasākumiem, kurus biedrība var realizēt nākošajā periodā un iekļaut jaunajā stratēģijā;
- apkopoti iedzīvotāju anketēšanas rezultāti, kas aptvēra Rēzeknes novada 25 pagastus un Viļānu novadu, ar mērķi – noskaidrot Rēzeknes un Viļānu novadu iedzīvotāju viedokli par partnerības Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitu un piensumu teritorijas attīstībai, kā arī noteikt turpmākos darbības virzienus 2014.-2020.gada plānošanas periodā;
- veikta ekspertu viedokļu apzināšana un izpēte;
- veikta VRG darbības teritorijai saistošu plānošanas dokumentu izpēte;
- sniegts aktuālais SVID apkopojums;
- secinājumu un ieteikumu kopsavilkums par pētījuma rezultātiem.

VRG DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

Biedrību „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” (turpmāk tekstā Partnerība) dibināja Rēzeknes rajona pašvaldību vadītāji kā fiziskas personas. Uzņēmumu reģistrā Partnerība reģistrēta 2008. gada janvārī.

Partnerības darbības mērķis – uzlabot dzīves kvalitāti lauku iedzīvotājiem Rēzeknes novadā un Viļānu novadā, izmantojot sabiedrības līdzdalības principu gan attiecīgu programmatisku dokumentu izstrādē un apspriešanā, gan to ieviešanā un vietējo kopienu un sabiedrības attīstības darba veicināšanā, veicinot pašvaldību teritoriju attīstību.

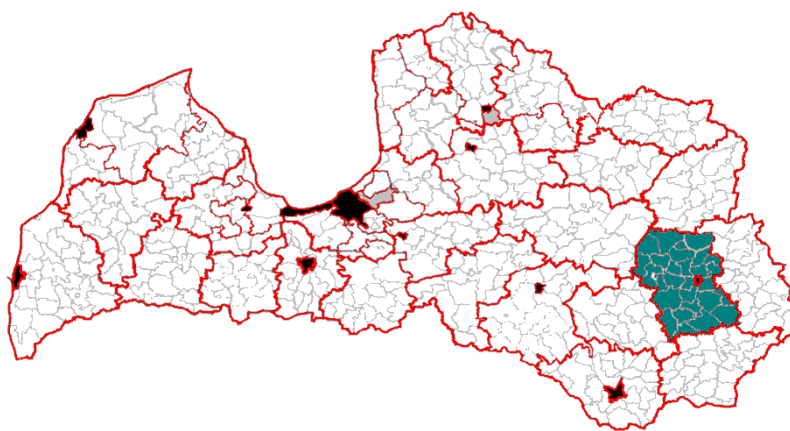
Partnerības darbības viens no galvenajiem uzdevumiem – attiecīgajam plānošanas periodam izstrādāt teritorijas Attīstības stratēģiju un veikt Vietējās Rīcības grupas (turpmāk tekstā VRG) pienākumus saskaņā ar Latvijas lauku attīstības programmu.

Darbības pamatuzdevumi:

- attīstīt vietējo kopienu kapacitāti;
- sekmēt kopienu iniciatīvas, kas vērstas uz sabiedrības izglītošanu un sociālās izslēgtības mazināšanu;
- rosināt iedzīvotāju sadarbību un līdzdalību savas apkaimes dzīves kvalitātes uzlabošanā;
- sekmēt biedrību un nodibinājumu savstarpējo sadarbību, kā arī sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām, uzņēmējiem un partneriem ārvalstīs;
- sekmēt un veicināt partnerības darbības teritorijas ilgtspējīgu lauku attīstību u.c.

VRG darbības teritorija ir Rēzeknes novads un Viļānu novads:

- Rēzeknes novads ar kopējo platību **2524 km²** un **29772** iedzīvotājiem (uz 01.01.2015.).
- Viļānu novads ar kopējo platību **287 km²** un **6496** iedzīvotājiem (uz 01.01.2015.).

1.att. VRG darbības teritorija Latvijas kartē (avots: Partnerības iekšējie materiāli)

Partnerības darbības teritorija ir **Rēzeknes novads** ar 25 pagastiem – Audriņu pagasts, Bērzgales pagasts, Čornajas pagasts, Dricānu pagasts, Feimaņu pagasts, Gaigalavas pagasts, Griškānu pagasts, Ilzeskalna pagasts, Kaunatas pagasts, Maltas pagasts, Mākoņkalna pagasts, Kantinieku pagasts, Simalas pagasts, Ozolaines pagasts, Ozolmuižas pagasts, Sakstagala pagasts, Stoļerovas pagasts, Nagļu pagasts, Nautrēnu pagasts, pagasts, Rikavas pagasts, Strūžānu pagasts, Pušas pagasts, Lūznavas pagasts, Vērēmu pagasts, Lendžu pagasts un **Viļānu novads** ar Viļānu pilsētu un 3 pagastiem – Sokolku, Viļānu pagasts, Dekšāru pagasts.

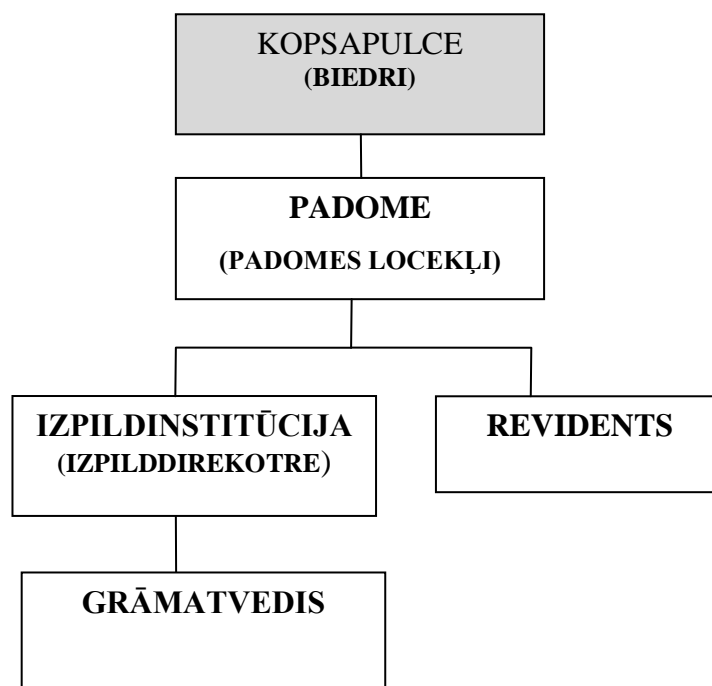

2.att. Vietējās rīcības grupas darbības teritorija (avots: Partnerības iekšējie materiāli)

VRG teritorijas attīstības stratēģiskie mērķi:

- ✓ sekmēt uzņēmējdarbības attīstību un uzņēmējdarbības vides sakārtošanu;
- ✓ sekmēt racionālas un optimālas tehniskās infrastruktūras attīstību;
- ✓ vecināt uz modernām tehnoloģijām balstītas sociālās infrastruktūras attīstību;
- ✓ veicināt darbaspēka konkurētspējas paaugstināšanu;
- ✓ nodrošināt ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.

Partnerības organizatorisko struktūru veido Kopsapulce, Padome, Izpildinstitūcija, revidents un grāmatvedis.

3.att. Partnerības pārvaldes struktūra

Partnerības augstākā lēmējinstītūcija ir Kopsapulce, kurā tiesīgi piedalīties visi Partnerības biedri. Kopsapulcei ir tiesības apstiprināt partnerības statūtus un to grozījumus, ievēlēt Padomes locekļus un to kandidātus, kā arī lemt par viņu atsaukšanu saskaņā ar Kopsapulces apstiprināto nolikumu. Kopsapulci veido 100 Partnerības biedri. Informācija par biedru skaitu sadalījumā pēc to juridiskā statusa skatāma 1. tabulā.

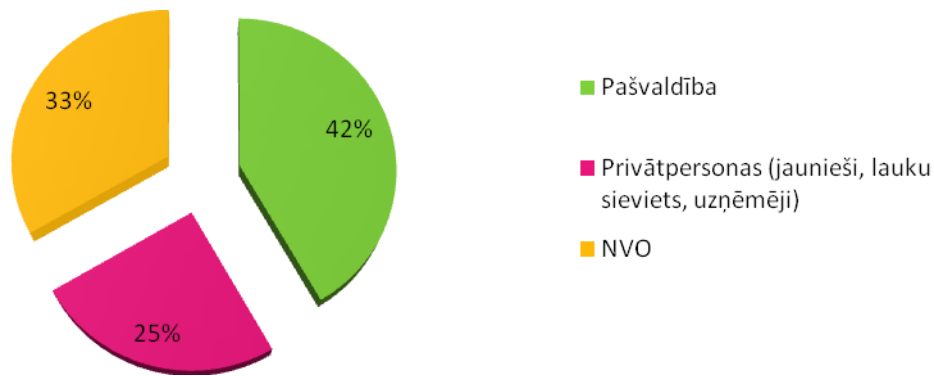
Partnerības biedru sastāvs

1.tabula

Biedra statuss/sectors	Biedru skaits
Fiziska persona	35
Pašvaldības sektors	2
NVO sektors	54
Komerčiālais sektors	9

2015. gadā Partnerības biedru sastāvā ir 54 biedrības, 35 fiziskas personas, 9 juridiskas personas (SIA, ZS un AS) un 2 pašvaldības (Rēzeknes novada pašvaldība un Viļānu novada pašvaldība).

Partnerības padome ir Kopsapulces ievēlēta pārstāvju lēmējinstītūcija, kura sastāv no padomes priekšsēdētāja un 12 padomes locekļiem. Lēmējinstītūcijā ir iekļauti pārstāvji, kas pārstāv dažādu sabiedrības grupu intereses – lauksaimnieku (fizisku personu, kas darbojas jebkurā lauksaimniecības jomā, juridisku personu, kas veic saimniecisko darbību lauksaimniecības jomā vai nevalstisko organizāciju, kas pārstāv lauksaimnieku intereses), lauku sieviešu (sieviešu, kuru dzīvesvieta ir deklarēta lauku teritorijā vai nevalstisko organizāciju, kas pārstāv lauku sieviešu intereses) un jauniešu (fizisku personu vecumā līdz 25 gadiem vai nevalstisko organizāciju, kas pārstāv jauniešu intereses).

4.att. **Partnerības padomes sastāvs, %-os**

Partnerības padomes sastāvu veido 42% pašvaldību pārstāvji, 33% privātpersonas un 25% nevalstiskās organizācijas, ievērojot partnerības principu, kas paredz, ka no katra sektora tiek pārstāvēts viedoklis. Partnerības izpildinstitūcija ir izpilddirektors, kas vada un pārstāv Partnerību. Partnerības darbības kontroli veic revidents. Ikgadējos gada pārskatu sastāda un ar grāmatvedību saistītos pienākumus veic grāmatvedis.

Par Partnerības biedru var kļūt jebkura Latvijas Republikā vai ārvalstīs dzīvojoša fiziska vai Latvijas Republikā vai ārvalstīs reģistrēta juridiska persona, kuras darbība ir likumīgi atļauta Latvijas Republikā, kas ir gatava ar savu darbību un līdzekļiem sekmēt Partnerības mērķu sasniegšanu, kas atbalsta un apņemas ievērot Partnerības statūtus, un kas savos statūtos noteiktā kārtībā nolēmusi kļūt par Partnerības biedru.

VRG ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS 2009. – 2013.G. ĪSTENOŠANAS NOVĒRTĒJUMS

REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI (ELFLA apguve)

Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. -2013.gadam 413 pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un 411 pasākuma „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros kopš 2009.gada janvāra ir noslēgušās **8 projektu konkursu kārtas.**

Kopējais fondā pieejamais finansējums sastādīja **1351585,13 EUR**, kas tika apgūts sekojošās rīcībās:

1. Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

2. Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (dienas centru izveide, veļas mazgātava, interneta pieejas punkts u.tml.).

Aktivitāte: iekārtu tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai vietējiem iedzīvotājiem.

3. Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana, infrastruktūras izveide lauksaimniecības produktu pārstrādei un pirmapstrādei mājas apstākļos, t.sk. pašu saražotās produkcijas iepakošanai.

4. Atbalsts vietējām iniciatīvas grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

5. Ārpuskolas aktivitāšu un mūžizglītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

6. Dažādu jaunu klubu izveide – jauniešiem, jaunām māmiņām, ģimenēm u.c.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

7. Bērnu un jauniešu centru izveide.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

8. Dažādu pagastam nozīmīgu vietu ainaviska noformēšana iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem

9. Kultūras sporta, atpūtas iespēju attīstība, dažādošana.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

10. Publiskās infrastruktūras attīstība sakārtotas dzīves vides veidošanai (pludmales, parki, atpūtas un sporta, bērnu rotaļu un spēļu laukumu izveide), iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

11. Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un kultūrvēsturisko objektu sakopšana.

Aktivitāte: iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmu nodrošinājuma iegāde un uzstādīšana un infrastruktūras izveide sabiedrisko aktivitāšu (tajā skaitā apmācību un interešu klubu, kultūras, vides, aizsardzības, sporta un cita veida brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu) dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.

ELFLA projektu konkursu ietvaros Lauku atbalsta dienestam tika **iesniegti 377 projekti no tiem:**

- 250 projekti apstiprināti;
- 93 projekti noraidīti;
- 26 projekti atsaukti;
- 8 projektiem lauzts līgums.

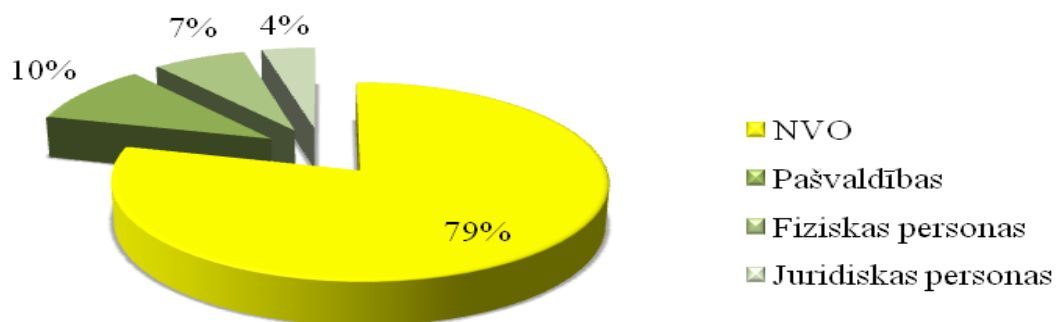
Informācija par ELFLA projektu skaitu un finansējuma izlietojumu ir apkopota 2.tabulā. Kopā tika izsludinātas 8 projektu kārtas un apgūts finansējums **1 351 585,13 EUR** apmērā.

ELFLA projektu konkursu kvantitatīvie rādītāji

2.tabula

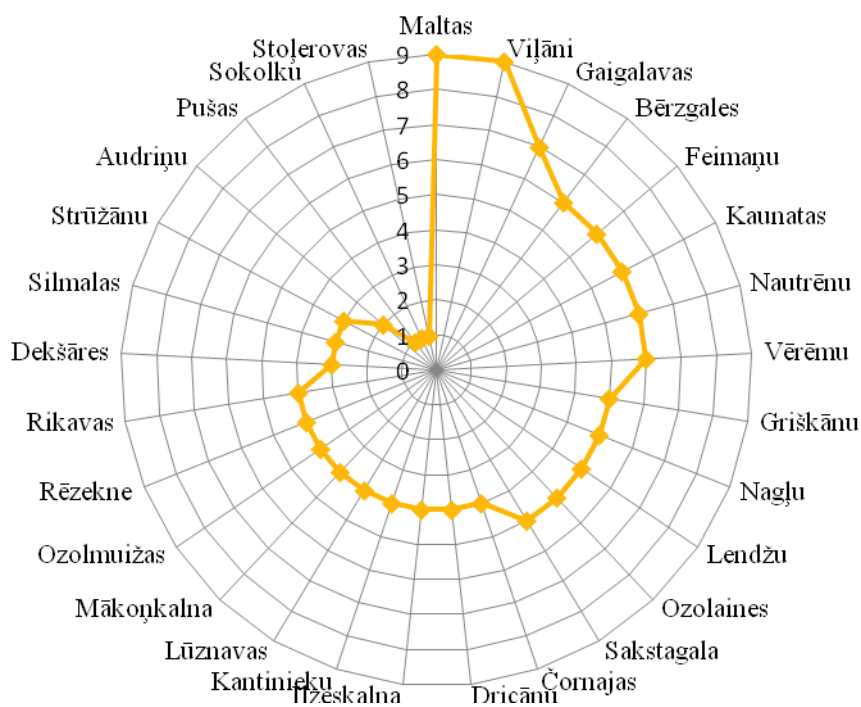
Projekta kārtā	Iesniegto projektu skaits	Apstiprināto projektu skaits	Summa, EUR
1	30	22	109808,99
2	84	41	307662,05
3	52	23	88588,37
4	78	68	312384,96
5	76	56	404845,73
6	1	1	14228,72
7	28	18	47378,8
8	28	21	66687,51
KOPĀ	377	250	1 351 585,13

Pēc juridiskā statusa projektu īstenotāji pārstāv NVO sektoru (biedrības un nodibinājumi), pašvaldības, fiziskās personas un komercdarbības sektoru. 5. attēlā ir skatāma projektu īstenotāju procentuālā struktūra pēc juridiskā statusa.

5. att. Projektu īstenotāju struktūra pēc juridiskā statusa, %-os

Visvairāk jeb 79% no projektu īstenotājiem pārstāv NVO sektoru. Otrā aktīvākā grupa jeb 10% ir pašvaldības, savukārt, attiecīgi – 7 % un 4% no projektu īstenotājiem ir fiziskas personas un komercdarbības sektors. Projekti tiek īstenoti VRG teritorijā, t.i., Rēzeknes novada pagastos un Viļānu novada pagastos un Viļānu pilsētā.

6.att. **Projektu īstenotāju skaita sadalījums VRG teritorijā**

Kopumā VRG teritorijā darbojas 130 projektu īstenotāji, kuri saņēmuši atbalstu LEADER pieejas īstenošanai. 6.attēlā redzamā informācija liecina, ka visaktīvākie projektu pieteicēji skaita ziņā ir Maltas pagastā (9) un Viļānos (9). Otrajā vietā ierindojas Gaigalavas pagasts (7), savukārt, mazāk aktīvāki ir Pušas (1), Sokolku (1) un Stoļerovas pagasti (1).

LEADER projektu rezultatīvie rādītāji

Izsludināto projektu kārtu un VAS rīcību raksturojums:

1. projektu kārtā:

- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (3);
- Atbalsts vietējām iniciatīvas grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai (7);
- Ārpusskolas aktivitāšu un mūžizglītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana (5);
- Bērnu un jauniešu centru izveide (7).

2. projektu kārtā:

- Dažādu jaunu klubiņu izveide (12);
- Dažādu pagastam nozīmīgu vietu ainaviska noformēšana iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus (6);
- Kultūras, sporta, atpūtas iespēju attīstība, dažādošana (6);
- Publiskās infrastruktūras attīstība sakārtotas dzīves vides veidošanai (5);
- Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana (4);
- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (8).

3. projektu kārtā:

- Atbalsts vietējām iniciatīvas grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai (10);

- Ārpusskolas aktivitāšu un mūžizglītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana (13).

4. projektu kārtā:

- Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde un lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos (5);
- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (8);
- Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem (55).

5. projektu kārtā:

- Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde un lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos (9);
- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (6);
- Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem (41).

6. projektu kārtā:

- Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde un lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos (1).

7. projektu kārtā:

- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (18).

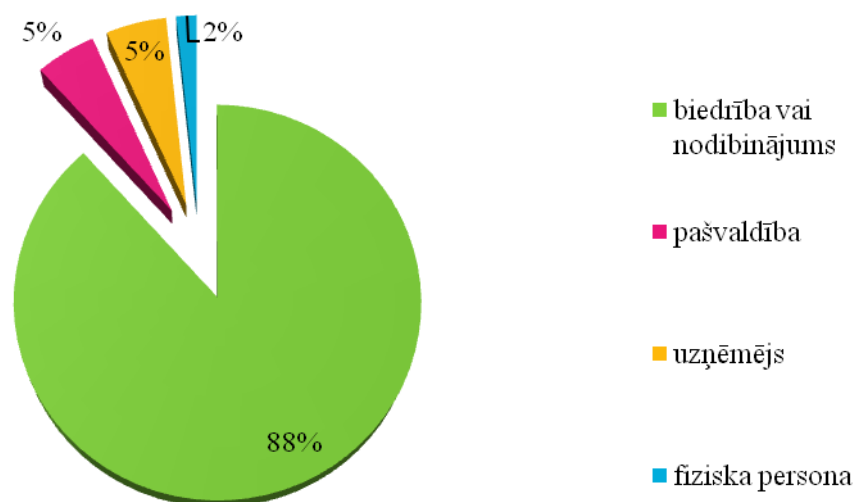
8. projektu kārtā:

- Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem (21).

Lielākais projektu īpatsvars novērojams rīcībā „Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”, kur kopā tika apstiprināti 117 projekti. Otrs rezultatīvākais rādītājs jeb projektu skaits ir rīcībā „Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana”, kur tika apstiprināti 43 projekti. Vismazāk jeb 4 projekti apstiprināti rīcībā „Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana”.

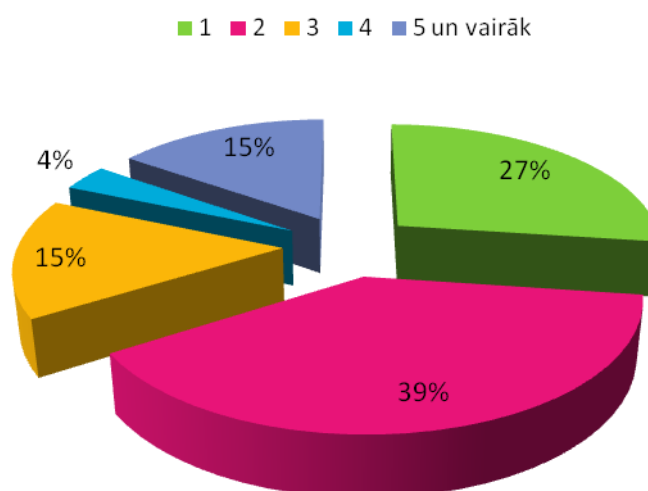
PROJEKTU ĪSTENOTĀJU VIEDOKĻU APKOPOJUMS

Aptaujas mērķis bija apkopot projektu īstenotāju viedokļus par LEADER pieejas pasākumu projektu realizāciju un ieviešanas rezultātiem. Aicinājums aizpildīt anketu, izmantojot *Google* rīku, tika nosūtīts 134 projektu iesniedzējiem. Tika saņemtas 59 aizpildītas anketas. Projekta iesniedzēju procentuālā struktūra, kas piedalījās aptaujā ir apkopota 7.attēlā.

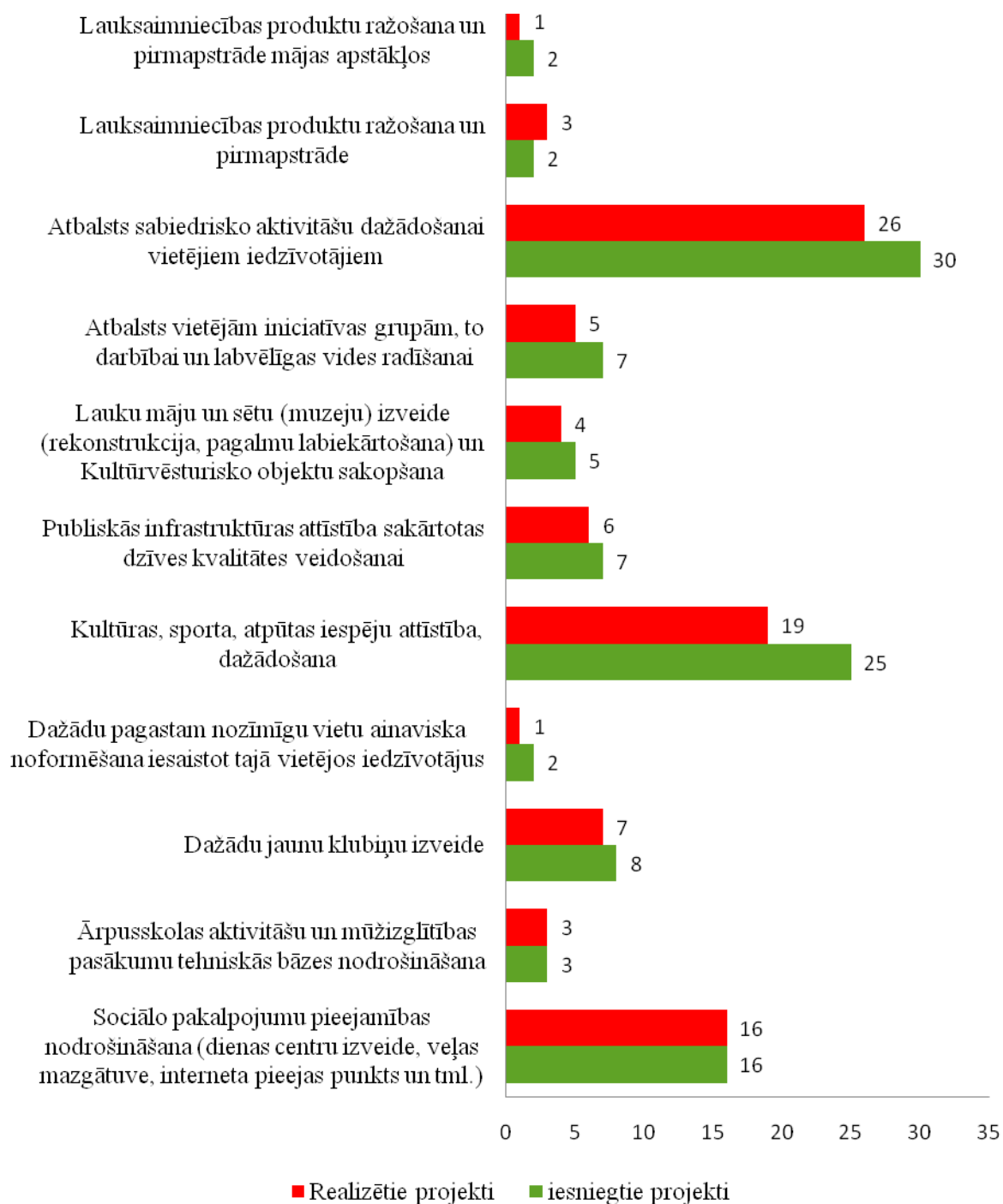
7.att.Aptaujas dalībnieku sadalījums pēc saimnieciskās darbības formas, %-os

No visiem respondentiem 85 % pārstāv Rēzeknes novadu un 15 % Viļānu novadu. Respondenti pārstāv 26 no 28 pagastiem un Viļānu pilsētu. No Viļānu novada tika saņemtas anketas no visiem 3 pagastiem un Viļānu pilsētas.

8.att.Aptaujas dalībnieku sadalījums pēc iesniegto projektu skaita, %-os

27 % no aptaujas dalībniekiem ir iesnieguši tikai vienu projektu, 39 % ir iesnieguši 2 projektus un 15 % ir iesnieguši 3 vai 5 un vairāk projektus, kas apliecina respondentu aktivitāti projektu izstrādē un iesniegšanā. 9.attēlā ir apkopots aptaujas dalībnieku sadalījums pēc rīcībām kurās tika iesniegti un realizēti projekti:

9.att. Iesniegto un realizēto projektu skaits pa rīcībām

Aptaujas dalībnieku realizēto projektu skaits pa radīto materiālo vērtību veidiem:

10.att. Realizēto projektu skaits pa radīto materiālo vērtību veidiem

Relatīvi augsts ir projektu īpatsvars, kuros tika iegādāts sporta vai atpūtas inventārs. Aptaujā tika precizēts arī inventāra veids:

- piepūšamās ūdens atrakcijas;
- zāles trenāžieri;
- āra basketbola grozi;
- distanču slēpošanas tehnika un inventārs;
- laivas, katamarāns;
- velosipēdi un aprīkojums;
- bumbas, trenāžieri un citi priekšmeti bērnu invalīdu vispārīgai attīstībai;
- tūrisma inventārs;
- distanču slēpes, nūjas un zābaki, nūjošanas nūjas;
- āra trenāžieri, rampa jauniešiem, trenāžieri pensionāriem;
- trenāžieru zāles inventārs - trenāžieri, fitnesa paklāji, masāžas bumbas, vingrošanas riņķi;
- batuti, alpīnisma komplekts, zirgu sporta inventārs;
- novuss, galda teniss, galda futbols, sēžamie maisi – pufi, galda spēles, biljarda galda;
- slidas;
- masīvkoka laukuma aprīkojuma mēbeles (soli, galdi, nojume, šūpoles);

- sporta inventārs ārstnieciskajai vingrošanai sporta zālē un peldbaseinā;
- u.c.

Galvenās problēmas, ar kurām projekta pieteicēji saskārās pieteikumu sagatavošanas procesā:

11.att. Problēmas ar kurām projekta pieteicēji saskārās pieteikumu sagatavošanas procesā, %-os

Būtiskākā problēma, ko atzīmēja gandrīz puse (47 %) no aptaujas dalībniekiem, bija cenu aptaujas dokumentu sagatavošana. Tāpat nozīmīgas problēmas pieteikumu sagatavošanas procesā bija:

- atrast atbilstošus piegādātājus/ pakalpojumu sniedzējus projekta idejas īstenošanai (37 % norādīja šo problēmu);
- bija problemātiski, aizpildīt projektu pieteikuma veidlapu, noteikt cilvēku skaitu, kuri izmantos vai kuriem būs pieejams projekta ietvaros izveidotais rezultāts (29 % norādīja šo problēmu);
- tehniska projekta pieteikuma sagatavošana *Excel* failā (24 % norādīja šo problēmu).

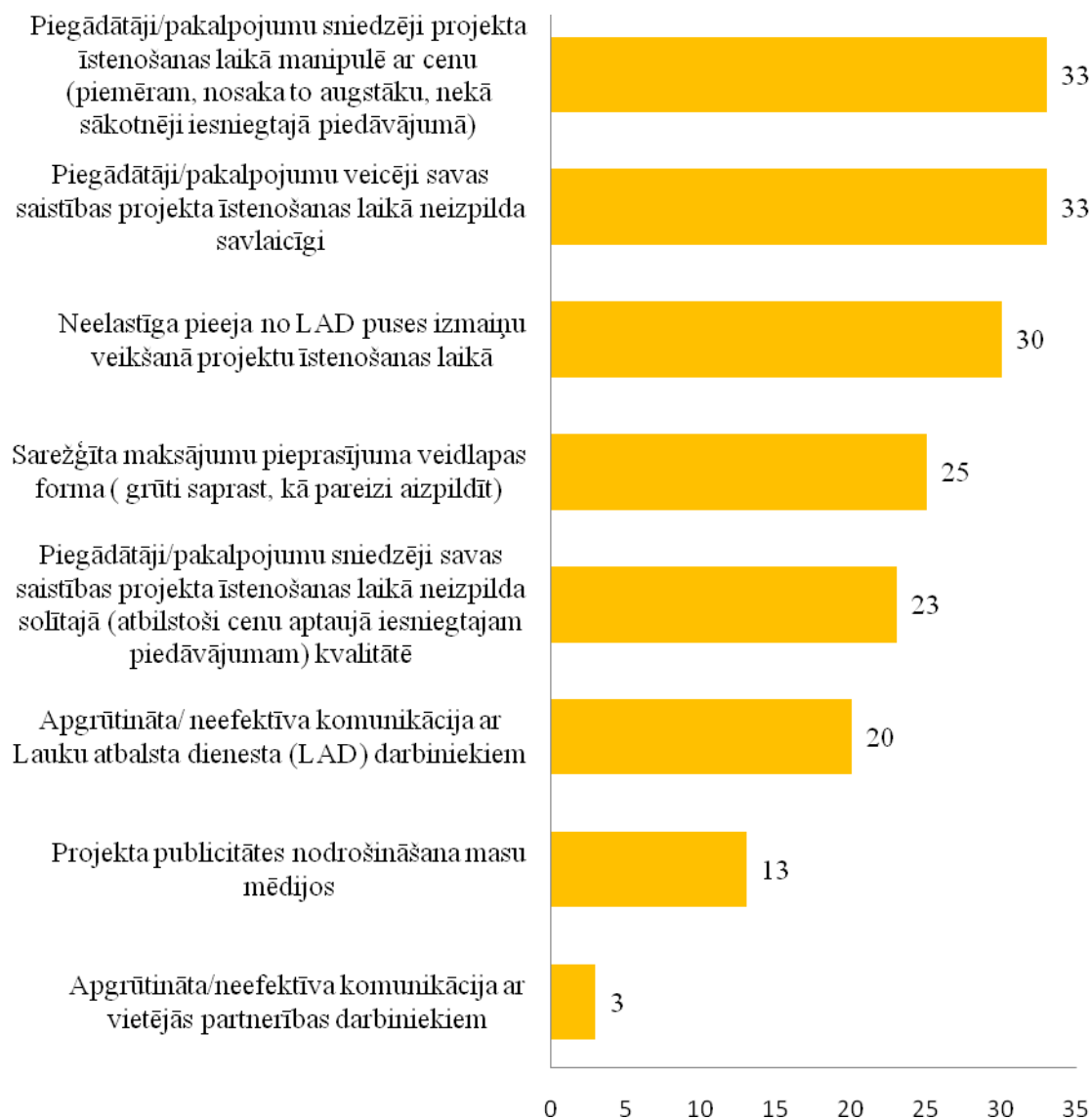
Mazāk aktuālas problēmas, bet ar kurām saskārās vismaz katrs piektais dalībnieks projektu pieteikumu sagatavošanas procesā, bija:

- neskaidri formulēti nosacījumi projektu konkursu dokumentos, kas apgrūtina izpratnes veidošanos par attiecināmām/neattiecināmām aktivitātēm (22%);
- projekta pieteikuma noformēšana atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām (18%).

Tāpat tika sniegti atsevišķi komentāri par problēmām, kas radās projektu pieteikumu sagatavošanas procesā:

- *grūti prognozēt cenas, specifiskajam inventāram salīdzināšanai atrast divus potenciālos piegādātājus;*
- *ja projektā iekļauta cenu aptauja, tad reāli trūkst laika;*
- *grūti saprast, kādus dokumentus nepieciešams, piemēram, ja projekts ir par bērnu un rotaļu laukumu, būvvaldei nav sadarbības ar LAD un otrādi - LAD nezina kāds dokuments izskatās; pasaka apmēram kādam jābūt, nav noteiktas formas;*
- *vajadzētu vairāk informācijas un skaidrojumu par aktivitātes atbilstību projektu mērķim;*
- *samazinot aprakstošas daļas apjomu, varētu vairāk laika veltīt cenu aptaujai un piegādātāju apzināšanai;*
- *u.c.*

Galvenās problēmas, ar kurām projekta pieteicēji saskārās projektu īstenošanas procesā:

12. att. **Projektu realizācijas procesā radušās problēmas, %-os**

Būtiskākās problēmas, ar kurām saskārās projektu realizētāji projektu īstenošanas procesā, bija:

- piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji projekta īstenošanas laikā manipulēja ar cenu, piemēram, nosakot to augstāku, nekā sākotnēji iesniegtajā piedāvājumā (33 % norādīja šo problēmu);
- piegādātāji/pakalpojumu veicēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpildīja savlaicīgi (33 % norādīja šo problēmu);
- neelastīga pieeja no LAD puses izmaiņu veikšanā projektu īstenošanas laikā (30 % norādīja šo problēmu).

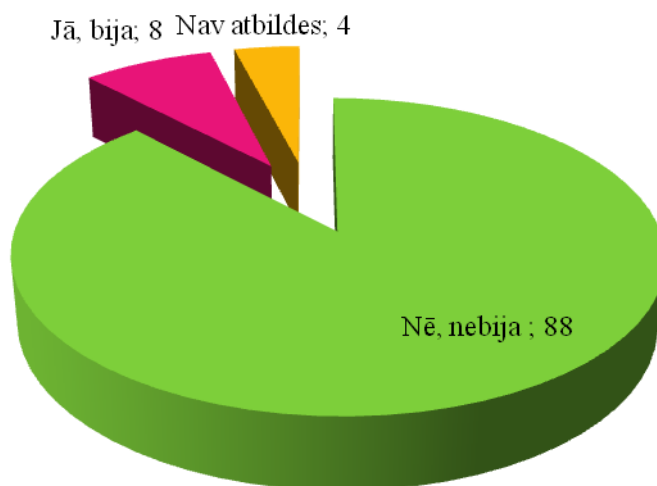
Mazāk aktuālas problēmas, bet ar kurām tomēr saskārās vismaz katrs piektais projektu īstenošanas procesā bija:

- sarežģīta maksājumu pieprasījuma veidlapas forma (25%);
- piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpilda solītajā kvalitātē (23%);
- apgrūtināta/ neefektīva komunikācija ar LAD darbiniekiem (20 %).

Tāpat tika sniegti atsevišķi komentāri par problēmām un situācijām, kas radās projektu īstenošanas laikā:

- *preces cena mainās un piegādātāji nespēj noturēt tik ilgi precī, kamēr projekts tiek atbalstīts;*
- *komunikācija ar LAD darbiniekiem (pretimnākšana un paskaidrojumi) apgrūtināti tikai pēdējā laikā. Iepriekš ļoti pozitīvs dialogs!*
- *problēma ir tikai un vienīgi dokumentācijas nodošanā, darbinieki, kuri atbild par to pieņemšanu ir ar ārkārtīgu pacietību apveltīti un paldies viņiem par to;*
- *pašu pieredzes trūkums;*
- *u.c.*

Iepriekšējā jautājumā tikai 3 % atzīmēja kā būtisku problēmu projektu realizācijas periodā – komunikāciju ar vietējās partnerības darbiniekiem. Uz jautājumu par vispār esošajām sadarbības vai komunikācijas problēmām ar vietējo partnerību sniegto atbilžu sadalījums ir sekojošs:

13.att. Atbilžu sadalījums par sadarbības/komunikācijas problēmām ar vietējo partnerību, %-os

Sniegtās atbildes kopumā apliecina pozitīvu komunikāciju un sadarbību starp Partnerību un projektu realizētājiem, kas ir svarīgs uzstādījums sekmīgai sadarbības realizācijai turpmākajos periodos.

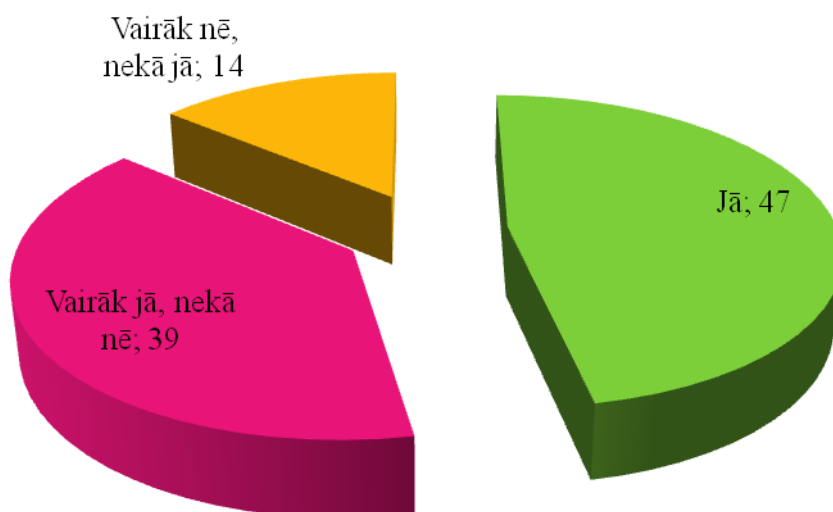
Tāpat tika sniegti atsevišķi komentāri par problēmām un situācijām līdzšinējā sadarbībā starp vietējo Partnerību un projektu īstenošanā:

- *paldies, nav, nebija;*
- *sadarbība bija teicama;*
- *problēmu nav bijis;*
- *informācijas trūkums;*
- *augstprātīga izturēšanās no partnerības darbinieka puses;*
- *sadarbībā ar partnerību bieži tika izmantota pieeja "priekšnieks - padotais, kur biedrība uzskatāma kā "vainīgais skolnieks";*
- *nelaipna darbinieku attieksme;*
- *u.c.*

Iepriekšējā jautājumā aktualizēto problēmu novēršanai tika piedāvāti arī sekojoši risinājumi:

- visi ir partneri un vienmēr visu var aprunāt un paskaidrot bez skarbām emocijām;
- iespēju robežās būt pretim nākošiem attiecībā uz projektu iesniedzējiem; autoritāru attieksmi nomainīt pret vienkārši cilvēcīgu;
- izsūtīt ar aktuālo informāciju uz e-pastiem;
- problēmas ir novērstas, jo šobrīd partnerības izpilddirektore pienākumus pilda cits cilvēks, kura uzvedība un attieksme ir pretimnākoša un draudzīga;
- izveidot pārskatāmu tabulu ar visiem neskaidrajiem jautājumiem, kas bija radušies projektu iesniedzējiem.

Sakarā ar informācijas pieejamību par LEADER pieejas pasākumu projektu konkursiem sniegtās atbildes ir sekojošas:

14.att. Viedokļu sadalījums par informācija pieejamību par LEADER pieejas pasākumu projektu konkursiem, %-os

86 % atzīmēja, ka informācija par LEADER pieejas pasākumu projektiem bija sniegta pietiekami plaši.

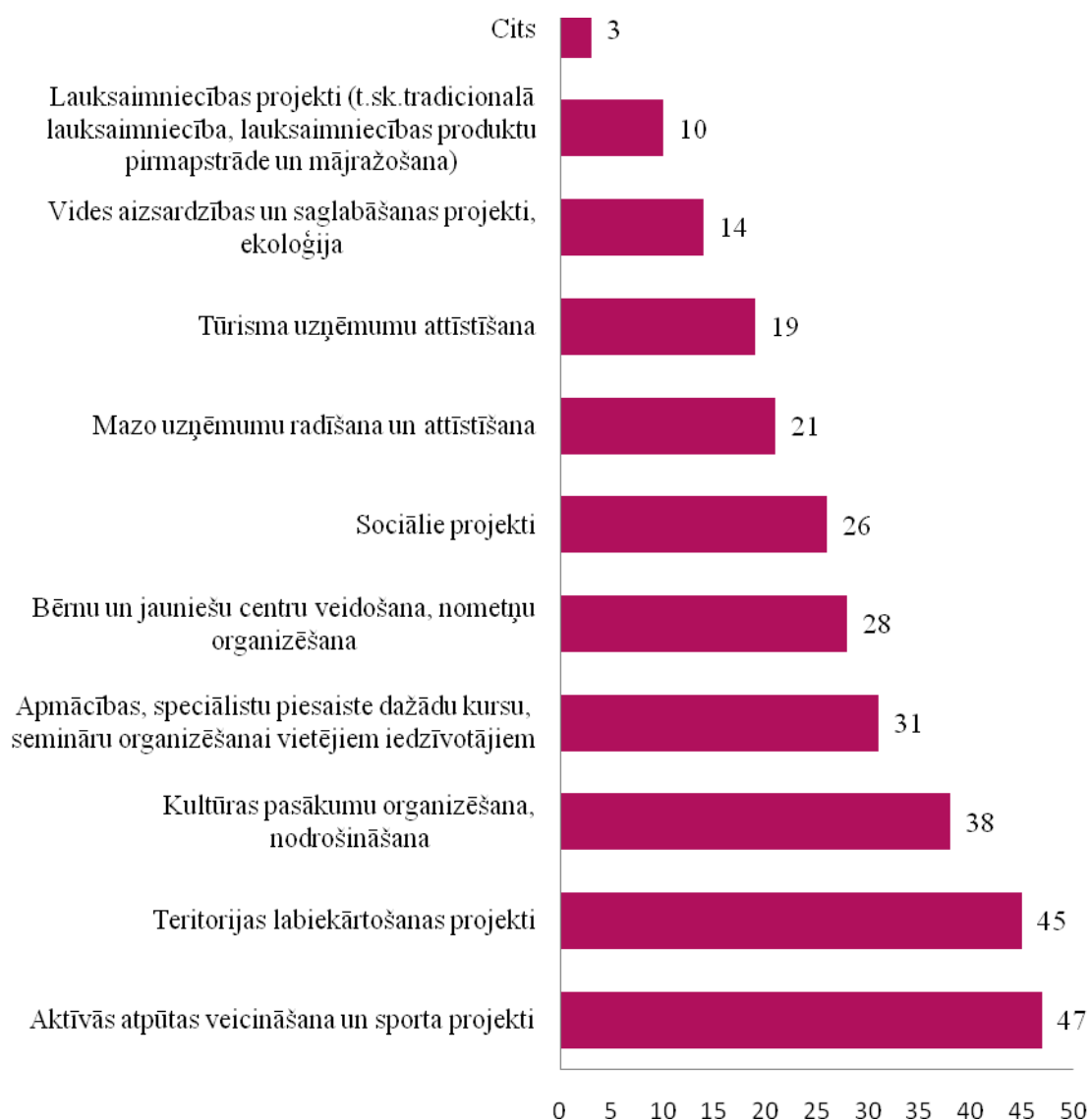
Projektu realizētāju viedokļi par informācijas avotu efektivitāti ir sekojošs:

15.att. Projektu realizētāju viedokļi par informācijas avotu efektivitāti, %-os

Vairāk kā puse no projektu realizētājiem norādīja 2 visefektīvākos informācijas avotus: (1) vietējās partnerības organizētie semināri – 69% un (2) individuālās konsultācijas pie vietējās partnerības darbinieka – 57%, kas apliecina partnerības darbinieku nozīmību, kā arī ir izaicinājums kapacitātei un atbildībai nākošajā periodā.

Viens no aptaujas uzdevumiem bija arī izzināt potenciālo projektu realizētāju viedokļus par rīcībām, kurās varētu tikt realizēti projekti nākamajā plānošanas periodā. Atbildes ir sekojošas:

16.att. **Jomas kurās projektu īstenotāji ir gatavi realizēt projektus nākošajā plānošanas periodā, %-os**

Trīs galvenās jomas, kurās plāno pieteikt un realizēt projektus nākošajā plānošanas periodā ir

- aktīvās atpūtas veicināšana un sporta projekti (47%);
- teritorijas labiekārtošanas projekti (45%);
- kultūras pasākumu organizēšana, nodrošināšana (38%).

Aptaujas atvērtie jautājumi piedāvāja iespēju projektu realizētājiem paust viedokli par aptaujā neaktualizētajām problēmām un jautājumiem. Apkopotie komentāri ir sekojoši:

- *Paldies par sadarbību! Atbalstāmie projekti ir tā vērti! Ir labi pabūt ciemos pie partnerības biedrībām sakarā ar realizētiem projektiem.*
- *Paldies par doto iespēju realizēt projektu, kuru bez jūsu līdzdalības nebūtu iespējams paveikt.*
- *Manuprāt, vairāk jākoncentrējas uz atbalstu uzņēmējiem un paaugstināt atbalsta intensitāti mūsu uzņēmējiem. Ar dienas centriem un jauniešu centriem dzīves kvalitāte*

uzlabojas virspusēji. Lūdzu izstrādājiēt stratēģiju, kas ļauj realizēt projektus, kur nauda seko naudai. PALDIES!

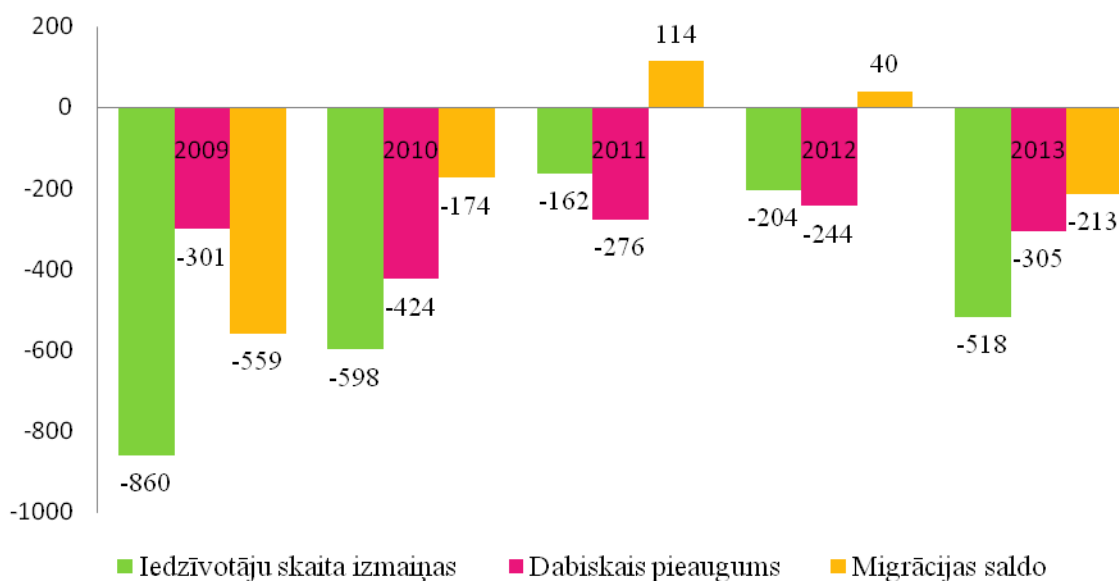
- *Sagatavojot projektu, visai informācijai vajadzētu būt ļoti vienkāršai un saprotamai arī cilvēkam, kam nav pieredzes šādu projektu rakstīšanā. Ja man nebūtu bijuši vairāki pieredzējuši konsultanti šajos projektos diez vai es to paveiktu.*
- *Paldies darbiniekiem, īpaši Ilonai, par pacietību un profesionalitāti!*

Aptaujas rezultāti apliecina biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” ieguldījumu esošās vietējās attīstības stratēģijas realizācijā, finansējuma izlietojuma pozitīvu ietekmi uz izvirzītajiem mērķiem VRG teritorijā, kā arī iezīmē problēmas un risināmos jautājumus, definējot turpmākos darbības virzienus vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai un realizācijai 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

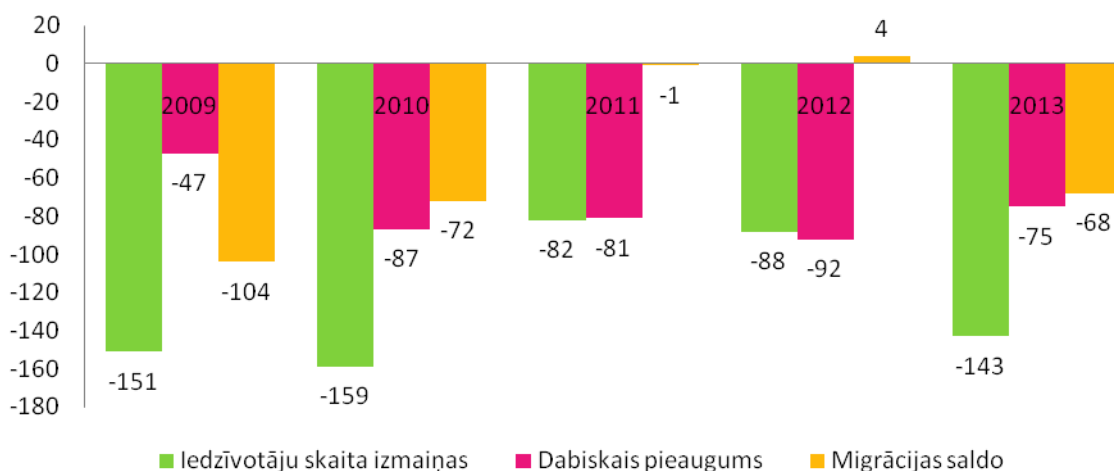
VRG TERITORIJAS SOCIĀLEKONOMISKAIS RAKSTUROJUMS UN IZPĒTE

VISPĀRĒJIE RĀDĪTĀJI

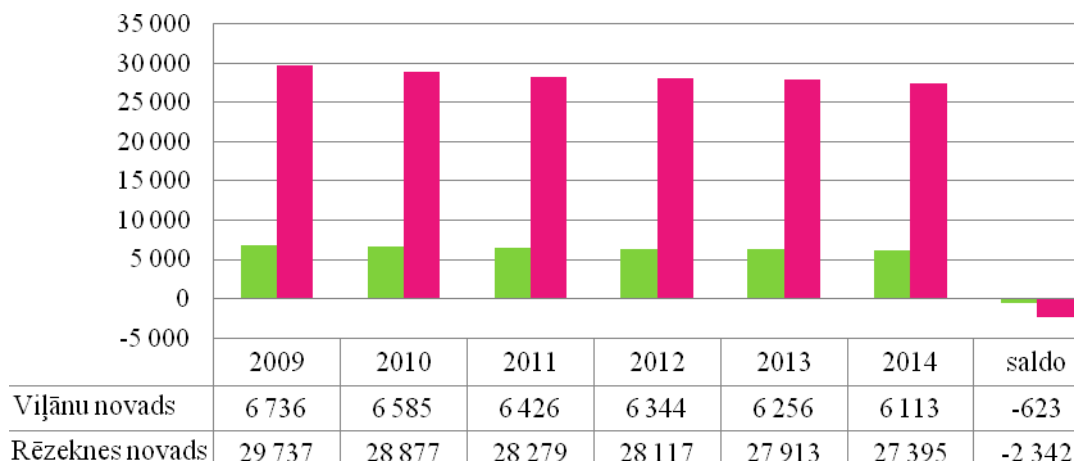
Rēzeknes un Viļānu novada teritorija sastāda 19,3 % no Latgales reģiona teritorijas un 4.35 % no Latvijas teritorijas. Iedzīvotāju blīvums laika posmā no 2009. līdz 2014.gadam Viļānu novadā samazinājās no 23 cilv. uz 1 km² līdz 21 cilv. uz 1 km², līdzīga tendence ir vērojama Latgales reģionā, kur iedzīvotāju blīvums minētajā periodā samazinājās no 22 cilv. uz 1 km² līdz 20 cilv. uz 1 km². Latvijā kopumā samazinājums bija 2 cilv. uz 1 km², t.i., no 33 cilv. uz 1 km² līdz 31 cilv. uz 1 km². Rēzeknes novadā laika posmā no 2009. līdz 2014.gadam iedzīvotāju blīvuma rādītājs palika nemainīgs 11 cilv. uz 1 km².

17.att. Iedzīvotāju skaita izmaiņas un to ietekmējošie faktori 2009.– 2013.gadā Rēzeknes novadā

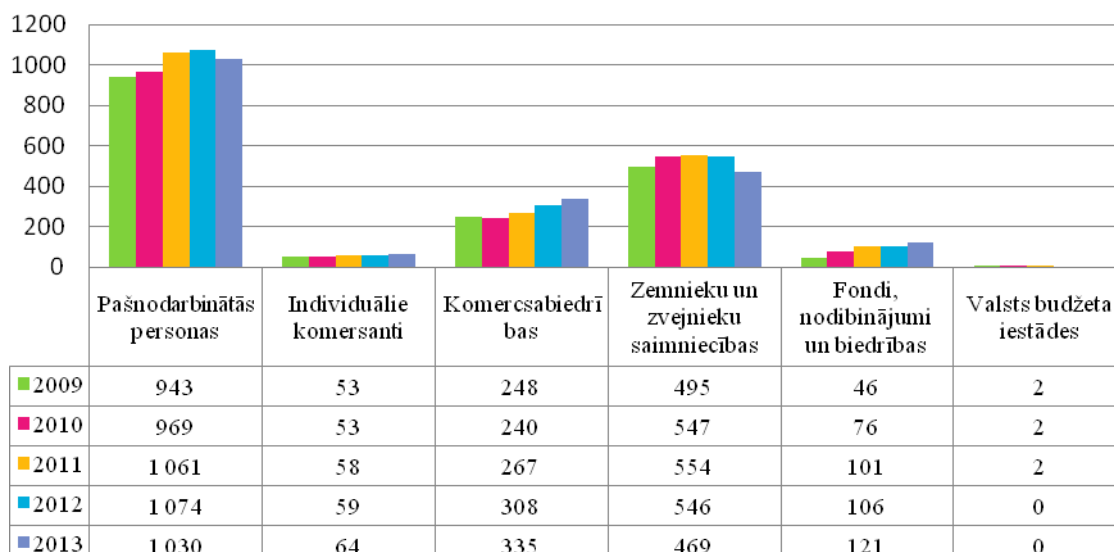

18.att. Iedzīvotāju skaita izmaiņas un to ietekmējošie faktori 2009. – 2013.gadā Viļānu novadā

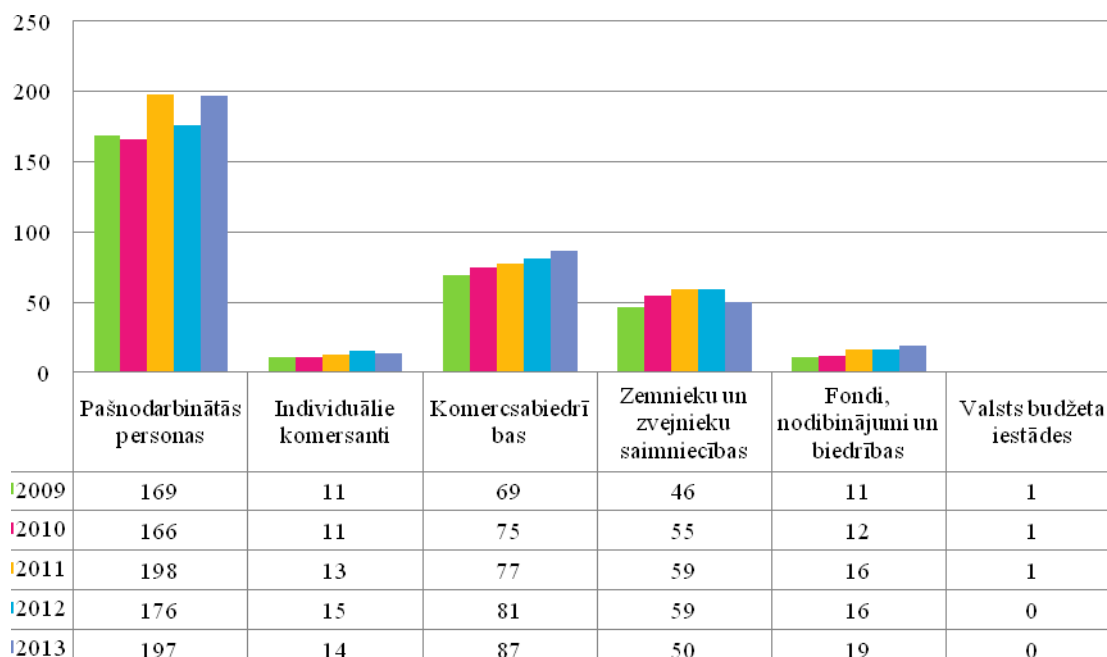

19.att. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Rēzeknes novadā un Viļānu novadā 2009. – 2014.gadā (uz gada sākumu)

Absolūtajos skaitļos laika posmā no 2009.gada līdz 2014.gada sākumam Rēzeknes novadā iedzīvotāju skaits samazinājās par 2342 un Viļānu novadā par 623 iedzīvotāju. Minētajā laika posmā Rēzeknes novadā iedzīvotāju skaita samazinājums sastāda 7.87 %, savukārt, Viļānu novadā – 9.25 %. Šajā laika periodā iedzīvotāju samazinājums Latgales reģionā sastādīja 11.39 % un Latvijā kopumā – 7.46 %.

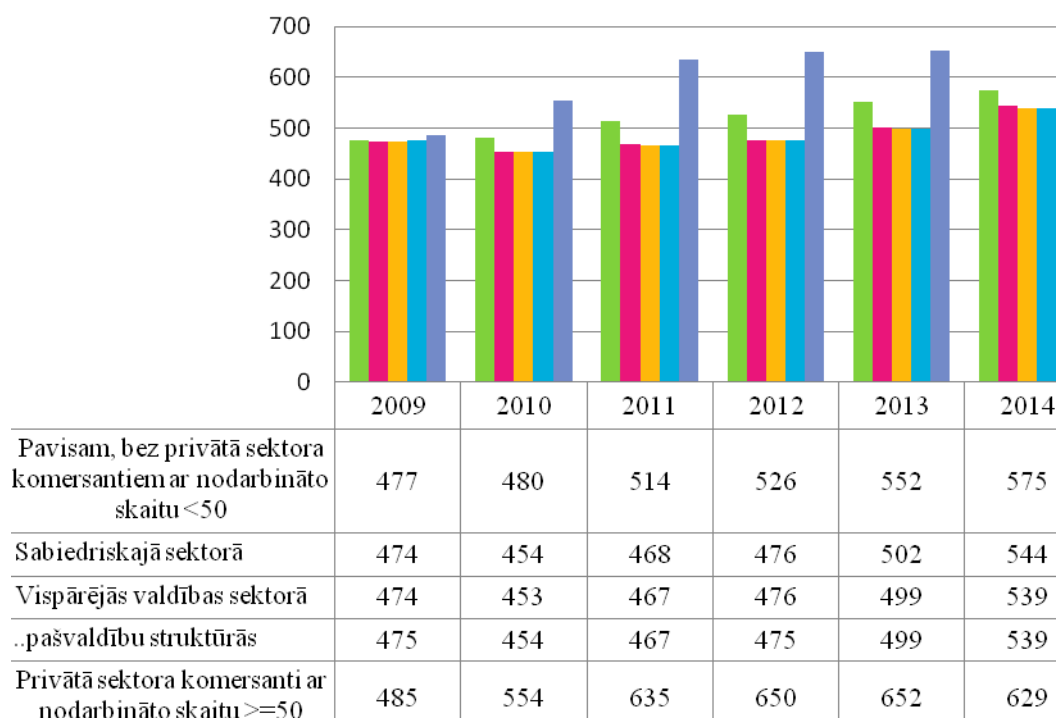

20.att. Ekonomiski aktīvās statistikas vienības Rēzeknes novadā 2009. – 2013.gadā

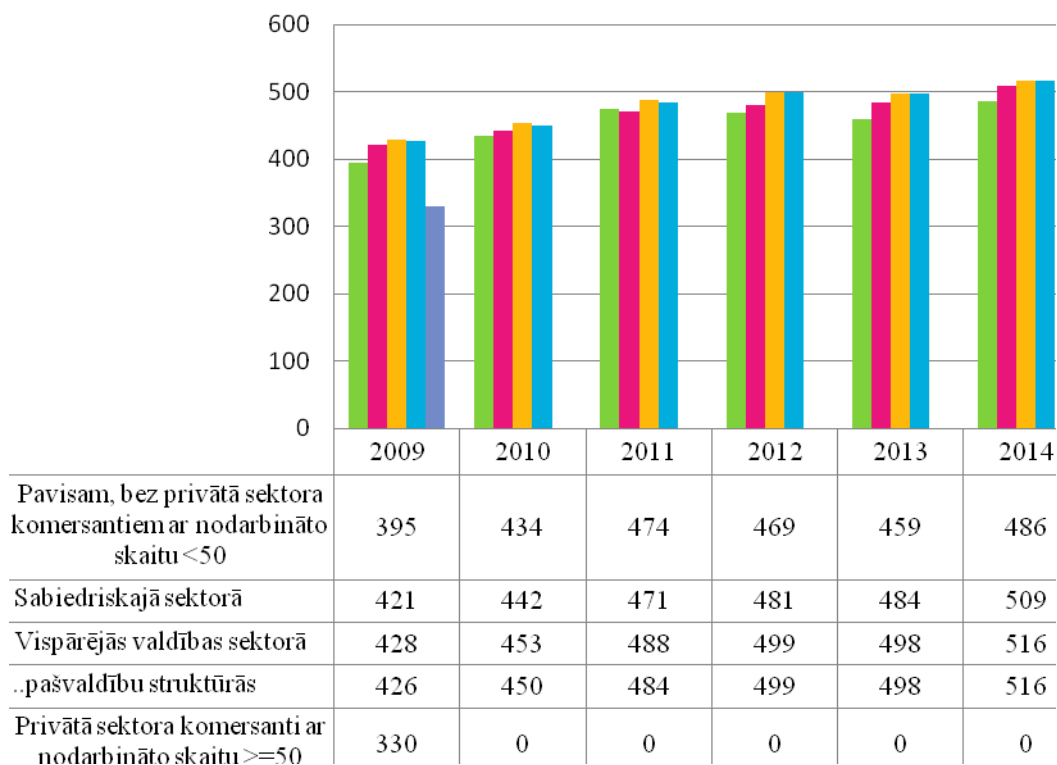

21.att. Ekonomiski aktīvās statistiskās vienības Viļānu novadā

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību pozitīvā dinamika norāda uz ekonomiskās vides uzlabošanos. Laika periodā no 2009.gada līdz 2013.gadam gan Rēzeknes novadā, gan Viļānu novadā ir palielinājies visa veida uzņēmumu (komerksabiedrības, pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti), izņemot zemnieku saimniecības, skaits. Pozitīvi vērtējama tendence ir arī fondu, nodibinājumu un biedrību skaita pieaugums, kas liecina par iedzīvotāju ekonomisko un pilsonisko rosību un dalību novadu sabiedriskajās aktivitātēs.

22.att.Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa 2009. – 2014.gads Rēzeknes novadā, EUR

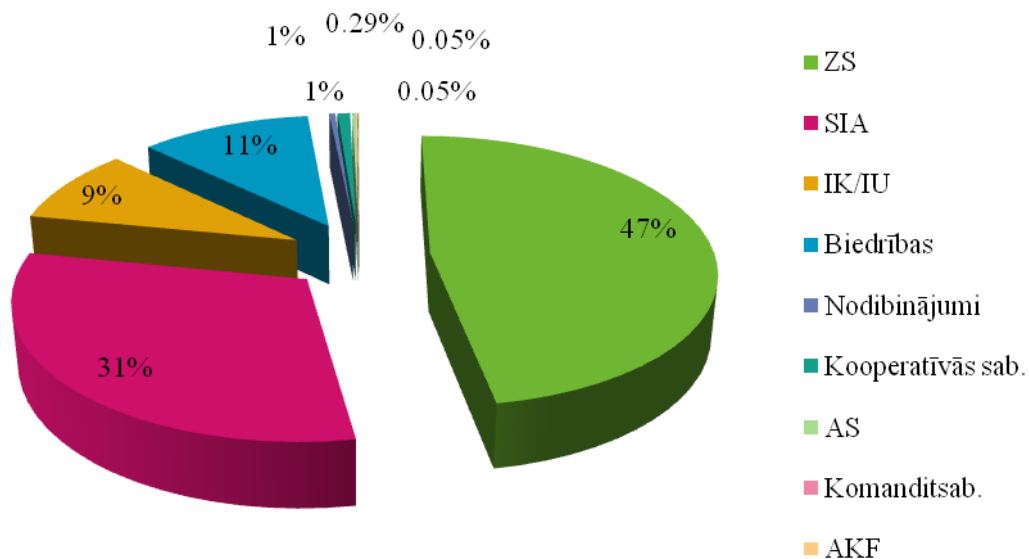

23.att. **Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa 2009. – 2014.gads Viļānu novadā, EUR**

Strādājošo vidējā darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50) Rēzeknes novadā 2014.gadā bija par 10.2 % augstāka nekā vidēji Latgales reģionā un sastādīja 75.2 % no Latvijas vidējās bruto darba samaksas.

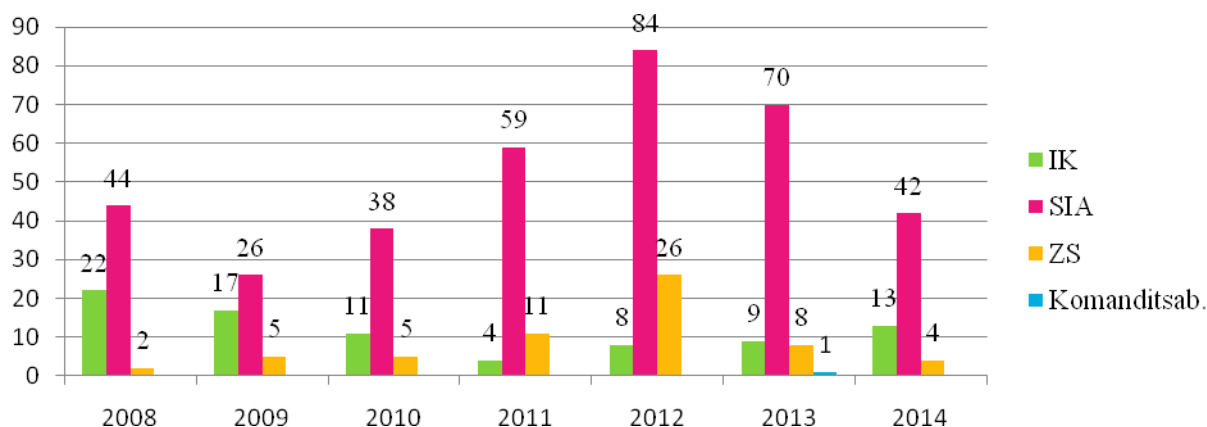
LAUKU UZŅĒMĒJDARBĪBAS POTENCIĀLA RAKSTUROJUMS

Rēzeknes novadā uz 2014.gada 1.janvāri bija reģistrēti 1750 saimnieciskie subjekti (izņemot, pašnodarbinātās personas), t.sk. 876 zemnieku saimniecības, 503 sabiedrības ar ierobežotu atbildību, 144 individuālie komersanti/uzņēmumi, 201 biedrība, 6 nodibinājumi, 15 kooperatīvās sabiedrības, 3 akciju sabiedrības, 1 komanditsabiedrība un 1 ārvalstu komersanta filiāle. Savukārt, Viļānu novadā bija reģistrēti 297 saimnieciskie subjekti, t.sk. 92 zemnieku saimniecības, 127 sabiedrības ar ierobežotu atbildību, 41 individuālie komersants/uzņēmums, 30 biedrības, 2 nodibinājumi, 2 kooperatīvās sabiedrības un 1 akciju sabiedrība.

24.att. Saimniecisko subjektu procentuālais sadalījums pēc juridiskās formas Rēzeknes un Viļānu novados 2014.gadā,%-os

Zemnieku saimniecības ir dominējošā uzņēmējdarbības forma VRG teritorijā un tās pārstāv gandrīz pusi no visu saimniecisko vienību kopskaita. Savukārt, uzņēmumu reģistrācijas dinamika Rēzeknes un Viļānu novados (25.attēls) ļauj secināt, ka ZS reģistrācija kopš 2008.gada, salīdzinot ar SIA un IK reģistrēšanas dinamiku un skaitu nav bijusi izteikta. Proti, šajā laika posmā ir reģistrēta 61 zemnieku saimniecība, 363 sabiedrības ar ierobežotu sabiedrību, 84 individuālie komersanti un 1 komanditsabiedrība. Līdz ar to var secināt, ka vairākums zemnieku saimniecību tika reģistrētas līdz 2008.gadam. Vispopulārākā uzņēmējdarbības forma, ko uzņēmēji izvēlējās reģistrēt, šajā laika periodā ir bijusi SIA.

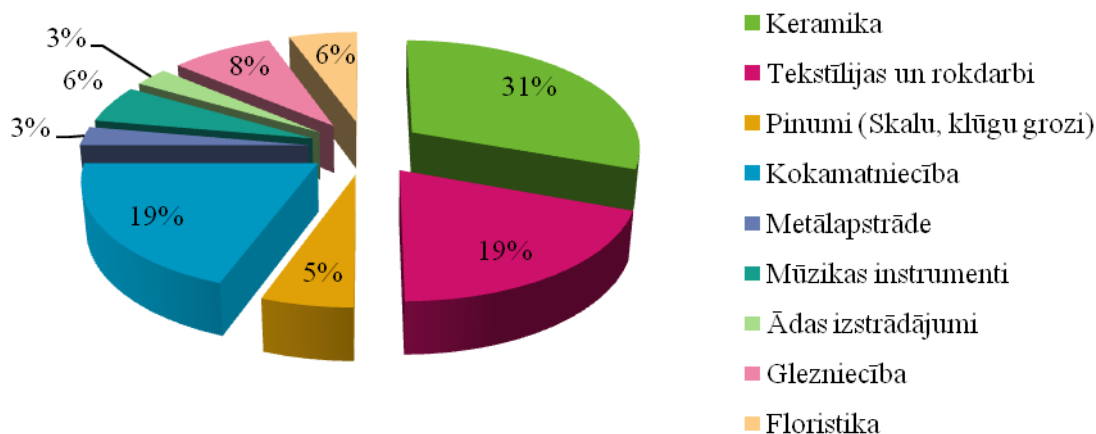

25.att. Uzņēmumu reģistrācijas skaita dinamika Rēzeknes un Viļānu novados 2008. – 2014.gadā

Analizējot lauku uzņēmējdarbības vidi, jāņem vērā, ka lielākie uzņēmumi pārsvarā ir reģistrēti un fiziski atrodas piepilsētas pagastos, piemēram, SIA „Verems”, SIA „Ceļi un Tilti”, SIA „Nook LTD”, SIA „LEAX Rēzekne”, SIA „Sprūževa M”. Tie ir arī lielākie darba devēji ne tikai novada, bet lielā mērā arī pilsētas iedzīvotājiem. Taču ir grūti vērtēt šos uzņēmumus kā lauku uzņēmējdarbību raksturojošus, jo Rēzeknes un Viļānu novada lauku uzņēmēju lielākais vairums ir mazās lauku saimniecības, amatnieki, pārtikas ražotāji mājas apstākļos un tūrisma pakalpojumu sniedzēji, no kuriem daudzi ir reģistrēti Valsts ieņēmumu dienestā kā pašnodarbinātās personas. Saskaņā ar VID datiem uz 2015.gada 1.maiju Rēzeknes

klientu apkalpošanas centrā, kas apkalpo gan Rēzeknes pilsētu, gan arī Rēzeknes un Viļānu novadus ir reģistrētas 3652 pašnodarbinātās personas.

VRG teritorijā Latgales reģionam raksturīgais amatniecības sektors Rēzeknes novadā ir plašāk pārstāvēts nekā Viļānu novadā. Apkopojot informāciju par Rēzeknes novada pagastos strādājošiem amatniekiem, var secināt, ka kopumā teritorijā darbojas vairāk kā 30 amatnieki (amatnieku darbnīcas). Vislielākā aktivitāte ir vērojama keramikas jomā, kurai seko tekstilijas un rokdarbi, kā arī kokamatniecība.

26.att. Amatnieku procentuālais sadalījums pa darbības jomām Rēzeknes novadā 2015.gadā, %-os

Viļānu novadā visaktīvākais darbs ir vērojams tekstiliju un rokdarbu jomā, kur rosība galvenokārt notiek apvienojoties vairākiem meistariem. Spilgtākie piemēri ir audēju un rokdarbnieču biedrība „Atbalsts”, kā arī biedrība „Iedvesma plus”, kuras izgatavotās mīkstās rotaļlietas ir atzinīgi novērtētas ne tikai vietējā mērogā, bet arī plašākā sabiedrībā. Viļānu novada Radapoles ciemā darbojas amatnieks Pēteris Lukjanovs, kurš savus darinājumus veido no tropisko koku sugu koksnēm. Savukārt, Viļānu vidusskolā aktīvi darbojas skolēnu mācību uzņēmums „Ecobubble”, kur tiek ražotas dabīgas ziepes, plaši izmantojot kazas pienu.

Pēdējos gados visā Latvijas teritorijā ir vērojamas pozitīvas tendences pārtikas amatniecības jomā. Saskaņā ar Pārtikas un veterinārā dienesta datiem, Rēzeknes un Viļānu novados kopā ir reģistrēti 24 pārtikas ražošanas uzņēmumi mājās apstākļos jeb mājražotāji (skat. 3.tab.)

Pārtikas ražošanas uzņēmumi Rēzeknes un Viļānu novados

3.tabula

N.p.k.	Nosaukums	Atrašanās vieta	Ražotā produkcija
Rēzeknes novads			
1.	ZS „Mētras”	Sakstagala pagasts	Gaļas produktu, izstrādājumu un maltās gaļas ražošana mājās apstākļos
2.	SIA „Eko punkts”	Mākoņkalna pagasts	Zvejas produktu apstrāde mājās apstākļos
3.	ZS „Ķirši”	Lendžu pagasts	Augu izcelsmes produktu pārstrāde mājās apstākļos
4.	ZS „Lejieši”	Dricānu pagasts	Gaļas produktu, izstrādājumu un maltās gaļas ražošana mājās apstākļos
5.	ZS „Priedaine”	Sakstagala pagasts	Augu izcelsmes produktu pārstrāde mājās apstākļos

6.	Pēteris Kapačs	Ozolaines pagasts	Gaļas produktu, izstrādājumu un maltās gaļas ražošana mājas apstākļos
7.	Regīna Stirāne	Vērēmu pagasts	Augu izcelsmes produktu pārstrāde mājas apstākļos
8.	ZS „Krēslīņu mājas”	Audriņu pagasts	Augu izcelsmes produktu pārstrāde mājas apstākļos
9.	SIA „M Systems”	Čornajas pagasts	Bezalkoholisko dzērienu un ledus ražošana mājas apstākļos
10.	Juris Seleckis	Lendžu pagasts	Piena produktu ražošana mājas apstākļos
11.	IK „Saule RH”	Čornajas pagasts	Ēdienu gatavošana mājas apstākļos
12.	ZS „Bērzu birze”	Nautrēnu pagasts	Augu izcelsmes produktu pārstrāde mājas apstākļos
13.	Imants Terentjevs	Ozolaines pagasts	Zvejas produktu apstrāde mājas apstākļos
14.	Olga Vinokurova	Ozolaines pagasts	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana mājas apstākļos
15.	Jānis Dukurs	Griškānu pagasts	Gaļas produktu, izstrādājumu un maltās gaļas ražošana mājas apstākļos
16.	IK „JurKAT”	Griškānu pagasts	Gaļas produktu, izstrādājumu un maltās gaļas ražošana mājas apstākļos
17.	IK „Aqualats”	Strūžānu pagasts	Zvejas produktu apstrāde mājas apstākļos
18.	ZS „Līvas”	Nagļu pagasts	Zvejas produktu apstrāde mājas apstākļos
19.	ZS „Ceļtekas”	Gaigalavas pagasts	Piena produktu ražošana mājas apstākļos
20.	Aina Eriņa	Dricānu pagasts	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana mājas apstākļos
Viļānu novads			
1.	Artis Bečs	Viļāni	Piena produktu ražošana mājas apstākļos
2.	Tatjana Bebrīša	Sokolku pagasts	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana mājas apstākļos
3.	KS „Viļāni”	Viļāni	Piena produktu ražošana mājas apstākļos
4.	Latgales tradicionālās kultūras centrs „Latgaļu sāta”	Dekšāres pagasts	Maizes un miltu izstrādājumu ražošana mājas apstākļos

(avots: <http://www.pvd.gov.lv/lat/uznemumi/>)

Lai radītu labvēlīgus priekšnosacījumus iedzīvotāju vēlmei veidot savu uzņēmējdarbību, svarīgs faktors ir papildus informācijas un finanšu resursu pieejamība saimnieciskās darbības uzsākšanai. Pozitīvs piemērs VRG teritorijā ir Rēzeknes novada pašvaldības un visu 25 Rēzeknes novada pagastu pārvalžu 2014. gada 8.jūlijā izveidotais nodibinājums „Lauku ekonomikas attīstībai Rēzeknes novadā”, kura darbības mērķis ir aktivizēt saimniecisko darbību un sekmēt bezdarba samazināšanos Rēzeknes novada teritorijā. Šī mērķa īstenošanai nodibinājums paredz atbalstīt mikrouzņēmumus un pašnodarbinātās personas, kuras uzsāk un attīsta uzņēmējdarbību Rēzeknes novada teritorijā. Nozīmīgākais atbalsta pasākums, ko sākot ar 2015.gadu un turpmāk reizi gadā īsteno nodibinājums LEARN, ir atklātais projektu konkurss „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai Rēzeknes novadā”. 2015.gada sākumā izsludinātajā konkursā tika iesniegti 64 pieteikumi, no kuriem 13 projekti tika atbalstīti, piešķirot finansējumu katram projektam līdz 3000 EUR apmērā. Vēl viena nozīmīga

nodibinājuma LEARN aktivitāte ir regulāra mājražotāju, amatnieku un zemnieku tirdziņu rīkošana, kur savu produkciju piedāvā vietējie ražotāji (skat. 4.tab.).

**Pastāvīgie dalībnieki mājražotāju, amatnieku un zemnieku tirdziņos
Rēzeknes novadā**

4.tabula

Vārds, uzvārds/ saimniecības nosaukums	Piedāvātā produkcija	Pagasts
ZS „Lukstiņmājas”	Dārzeni, t.sk., skābēti kāposti	Ozolmuižas pagasts
ZS „Mētras”	Gaļas izstrādājumi	Sakstagala pagasts
Olga Vinokurova	Konditorejas izstrādājumi	Ozolaines pagasts
ZS „Dzeneiši”	Tējas	Nautrēnu pagasts
Margarita Začevska	Medus, rokdarbi	Gaigalavas pagasts
Pēteris Mozumačs	Medus	Gaigalavas pagasts
Aivars Počs ZS „Sīļusala”	Āboli	Gaigalavas pagasts
Inta Rancāne	Avenes	Nautrēnu pagasts
ZS „Lapsiņas”	Paipalu olas, cepumi	Sakstagala pagasts
ZS „Ezerzeme”	Ķiploki, āboli	Bērzgales pagasts
Guntars Skudra	Piparmētru sīrups un priežu čiekuru ievārījums	Ozolaines pagasts
ZS „Ķirši”	Augļi un dārzeni	Lendžu pagasts
Ivo Sutins	Medus	Kaunatas pagasts
ZS „Priedaine”	Smiltsērķšķu sula, saldētas ogas	Sakstagala pagasts
SIA „Anēls”	Konditoreja (tortes, kūkas, cepumi u.c.)	Kantinieku pagasts
ZS „Lapegles”	Medus, bišu maize, vaska sveces	Lendžu pagasts
Anita un Edgars Matisani	Rokdarbi (šalles, brošas u.c.) un koka izstrādājumi (taburetes, puķu turētāji, bišu stropi u.c.)	Sakstagala pagasts
Marta Igaune	Vīni	Nagļu pagasts
Aina Eriņa	Maize	Dricānu pagasts
ZS „Ceļtekas”	Piena produkcija (sviests, gī sviests, siers)	Gaigalavas pagasts
Valentīna Svarinska	Garšvielas	Griškānu pagasts
Ruta Rancāne	Rokdarbi	Lendžu pagasts
SIA „Bambals”	Konditorijas izstrādājumi	Nautrēnu pagasts
ZS „Zvejnieki”	Žāvētas zivis	Nagļu pagasts
KS „Viļāni”	Piena produkti	Viļānu novads

(avots: www.rezeknesnovads.lv/uznemejdarbiba/rezeknes-novada-uznemumi/)

Vispārējais situācijas raksturojums uzņēmējdarbībā, zināmā mērā apliecina arī tūrisma vides potenciālu VRG teritorijā, jo gan amatniecība, gan mājražošana šobrīd pakāpeniski attīstās kā lauku tūrisma neatņemama sastāvdaļa. Statistikas dati liecina, ka 2014.gadā amatnieku darbnīcas Rēzeknes un Viļānu novadā apmeklēja 4992 tūristi. Būtiska loma tūrisma nozares attīstībā Rēzeknes un Viļānu novados ir Tūrisma informācijas centram, kas veic informācijas apkopošanu, izplatīšanu, kā arī tūrisma objektu apsekošanu un darbības kontroli, kā arī vēl 3 tūrisma informācijas punktiem, kas darbojas Ozolmuižas, Kaunatas un Nagļu pagastos. 5.tabulā ir apkopota informācija par Rēzeknes, Rēzeknes un Viļānu novadu tūrisma informācijas centrā apkalpoto personu skaitu laika posmā no 2014.gada 1.janvāra līdz 31.oktobrim.

**Tūrisma informācijas centrā apkalpoto personu skaits
2014.gada 1.janvāris – 31.oktobris salīdzinājumā ar 2013.gada attiecīgo laika
periodu**

5.tabula

2013	2014	2013	2014	2013	2014
Iekšzemes tūristi	Iekšzemes tūristi	Ārvalstu tūristi	Ārvalstu tūristi	Lielākie ārvalstu tirgi	Lielākie ārvalstu tirgi
5464	11418	1143	1990	Krievija 424 Lietuva 114 Vācija 98 Igaunija 75 Lielbritānija 41 Francija 40 Bosnija 36 Norvēģija 33 Zviedrija 30 Nīderlande 27 Polija 26	Krievija 506 Lielbritānija 154 Vācija 151 Baltkrievija 139 Lietuva 185 Polija 162 Igaunija 150 Francija 85 Ukraina 53 Somija 37 Itālija 30 Zviedrija 25 Čehija 28 Gruzija 20 Grieķija 20 Austrālija 15 ASV 12

(avots: Rēzeknes, Rēzeknes un Viļānu novadu Tūrisma centrs statistikas informācija)

Tūrisma piedāvājums VRG teritorijā ietver plašu piedāvājumu, kas apkopots 6.tabulā

Tūrisma objekti Rēzeknes un Viļānu novados

6.tabula

Tūrisma objekts	Tūrisma objektu nosaukumi/informācija
Tūrisma piedāvājums bērniem	Maršruts – 5 km ap Rēzekni, kurā ietverti vairāki objekti – zirgu sēta „Untumi”, biedrība „Sedna” (ceļu satiksmes noteikumu apgūšana bērniem un jauniešiem), ādas izstrādājumu darbnīca „Apkalnmājas”, mini zoodārzs „Rozītes”, aktīvās atpūtas vieta „Kalēji”; Lubāna mitraie; Rāznas nacionālais parks.
Naktsmītnes	Motelis „Pie Kaupra”; Atpūtas kompleksi – „Ezerkrasti”, „Rāznas līcis”, „Rāznas stāvkrasti”; Viesu nami – ūdens tūrisma attīstības centrs „Bāka”, „Rāznas pārle”, „Rūmes – 1”, „Rūmes – 2”, „Saules sēta”, „Vītoli”, „Zaļā sala”, „Zīdu sāta”; Brīvdienu un lauku mājas – „Albatross”, „Azarkrosti”, „Ezera sonāte”, „Jāņi”, „Leiči”, „Meirānu krasts”, „Osmany”, „Priedītes”, „Rāznas gulbis”, „Sala”, „Skaistā Rāzna”, „Spārītes”, „Vilnīši”, „Vīteri”, „Zeizes”, „Zvejnieki”, „Žubītes”; Kempingi – „Jaunais dinamietis”, „Selena L”, „Pērtņieki”;

	<p>Pirtis un telpas svinībām ar naktsmītnēm – „Aizvējš”, „Austrumi”, „Dana”, „Dīķi”, „Kaktiņi”, „Kalēji”, „Kazupes”, „Krēsle”, „Paeglīši”, „Salāji”, „Sološi”, „Ūdensrozes”, „Vēžu sala”;</p> <p>Telts vietas – „Burvīgā Rāzna”, „Dzeneiši”, „Ezermala”, „Kalēji”, „Kauliņi”, „Līdaciņas”, „Mežmalas”, „Podnieki”, „Untumi”;</p> <p>Citas naktsmītnes – „Peldošā māja” pie Lubāna ezera, Adamovas speciālās internātskolas dienesta viesnīca, „Čiekuri”, Lūcijas Rancānes Makašānu amatu vidusskolas dienesta viesnīca, Latgales novada rehabilitācijas centrs „Rāzna”, Lūznavas profesionālās vidusskolas dienesta viesnīca, Maltas vidusskolas dienesta viesnīca, Nautrēnu vidusskolas dienesta viesnīca.</p>
Baznīcas	Kopā apskatāmi 44 dažādu konfesiju dievnami
Muzeji	Franča Trasuna muzejs „Kolnasāta”, Antona Rupaiņa muzejs Bērzgalē, Maltas vēstures muzejs, Nautrēnu novadpētniecības muzejs, Rakstnieka Mihaila Naricas memoriālā māja, Veco radioaparātu ekspozīcija, Latgales lauku sēta „Mežmalas”, Maltas 2.vidusskolas muzejs, Viļānu novadpētniecības muzejs, biedrība „Latgales tradicionālās kultūras centrs „Latgaļu sāta”, Dekšāru pagasta muzejs.
Piemīņas vietas	Dažādu sabiedrībā atpazīstamu personību piemīņas akmeņi, plāksnes, apbedījumu vietas, pieminekļi, kā arī vēsturiskus notikumus simbolizējošas vietas, kopā 9 objekti.
Kultūrvēsturiskie pieminekļi	Adamovas muiža, Bikovas muiža, Grāfa Borha Lejas dzirnavas, Īdeņas pilskalns, Kurpiņņu krucifikss, Krusta nesējs, Latgales novada rehabilitācijas centrs „Rāzna”, Lūznavas muižas apbūve ar parku, Mākoņkalns, Micānu-Kirkas kalns, Milkas pilskalns, Pušas muižas kapela, Rasnuļļu (Opiņķu) pilskalns, Rikavas muiža, Ružinas krucifikss, Sprīņģu pilskalns, Svētās Marijas statuļa Lūznavā, Upmaļi, Veitko muiža, Zaļmuiža, Zosnas (Veczosnas) muiža, Zviedru skanste.
Dabas objekti	Rāznes ezers, Lielais Liepukalns, Lubāna mitraine, Teirumņiku purva taka, Mākoņkalns, Ūdens un purva augu taka, kā arī vairāki dižakmeņi.
Interesanti objekti	Dekoratīvo augu kolekciju dārzs „Gunda Z”, Mini Zoo „Rozīte”, izstāžu zāle „Nostaļģija”, lauku sēta „Vladislava mājas”, izzinošā un radošā darbnīca „Kremomanija”, eko saimniecība „Dzeneiši”, šitaki sēņu audzētava, biškopības saimniecība „Lapegles”, Latgales lauksaimniecības zinātnes centra izmēģinājumu lauki.
Seno arodu meistari	Vairāk kā 30 dažādi amatnieki/amatnieku darbnīcas (skat. 1.pielikumā)
Aktīvās atpūtas vietas	Zirgu sēta „Untumi”, „Rāznes Spicāis kalns”, labiekārtota pludmale pie Feimaņu ezera, makšķerēšanas vieta „Silvija”, ūdens maršruts pa Rēzeknes upi, izklaides un lidojumi ar divvietīgu lidmašīnu, ūdens tūrisma atpūtas centrs „Bāka”, „Rudo kumeļu pauguri”, atpūtas vieta „Līdaciņas”, peintbola klubs „Priežupe”, „Vilnīši V”, „Rāznes pērle”, „Zvejnieki”, „Dīķi”, „Meirānu krasts”, „Pērtņieki”, „Kalēji”.

(avots: <http://rezeknesnovads.lv/turisms/>)

7.tabulā sniegtā informācija liecina, ka 2014.gadā salīdzinot ar 2013.gadu VRG teritorijā ir pieaudzis pieprasījums pēc tūrisma pakalpojumiem, ko apliecina pieaugošais apkalpoto gan iekšzemes, gan ārvalstu tūristu skaits.

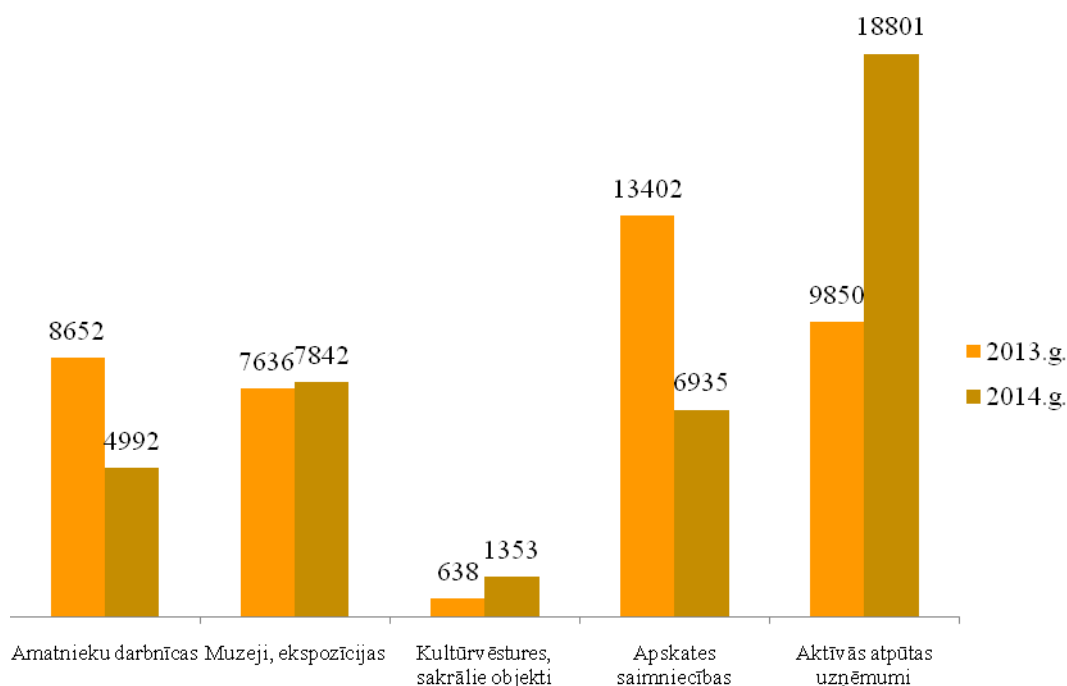
**Rēzeknes un Viļānu novadu tūristu mītnēs apkalpoto personu skaits
2013. un 2014.gada 1.janvāris – 31.oktobris**

7.tabula

VRG teritorija	Iekšzemes tūristi		Ārvalstu tūristi		Lielākie ārvalstu tūristi
	2013	2014	2013	2014	
Rēzeknes nov.	39480	49872	1281	2274	Lietuva 1114 Krievija 435 Igaunija 188 Vācija 70 Polija 70 Baltkrievija 45 Lielbritānija 31 Gruzija 15 Norvēģija 14
Viļānu nov.	2250	3688	50	412	Krievija 132 Lietuva 54 Baltkrievija 67 Polija 49 Vācija 45 Francija 27 Ukraina 18
KOPĀ:	41730	53560	1331	2686	

(avots: Rēzeknes, Rēzeknes un Viļānu novadu Tūrisma centrs statistikas informācija)

VRG teritorijā iecienīti tūristu galamērķi ir aktīvās atpūtas uzņēmumi, apskates saimniecības un amatnieku darbnīcas. (skat. 27.attēlu.)

27. att. Tūristu galamērķu apmeklējums Rēzeknes un Viļānu novados 2013. un 2014.g.
(avots: Rēzeknes, Rēzeknes un Viļānu novadu Tūrisma centra statistikas informācija)

Lai gūtu pilnīgāku novērtējumu par uzņēmējdarbības potenciālu no dažādiem, t.sk., primārajiem avotiem, pētījuma ietvaros tika organizēta diskusija ar mazajiem lauku uzņēmējiem par viņiem aktuālajām problēmām un ierosinājumiem, kuru īstenošana būtu iespējama izmantojot partnerības radītās priekšrocības iepriekš tās iekļaujot jaunajā vietējās attīstības stratēģijā:

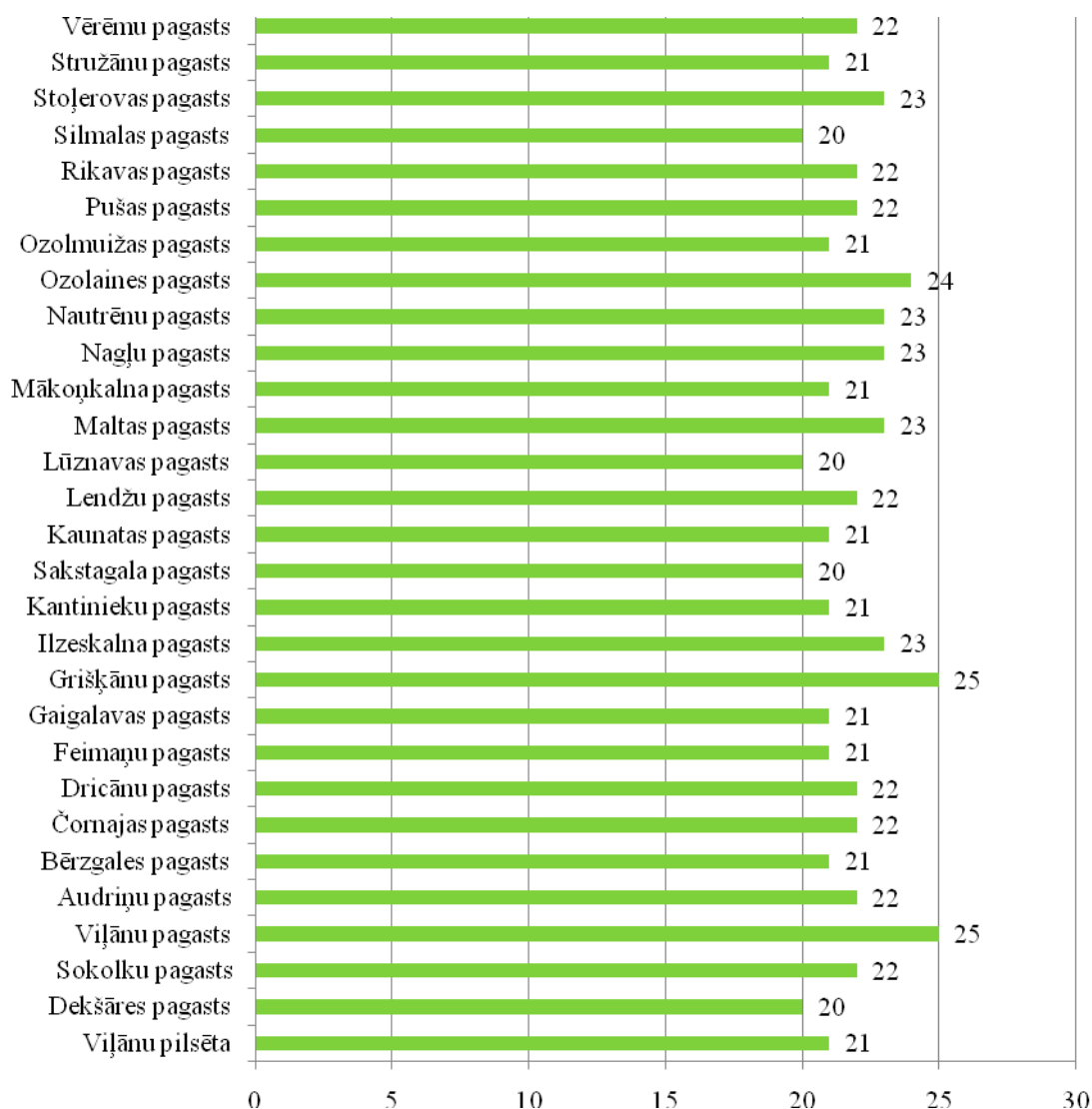
- nākošajā periodā lauku uzņēmējiem un biedrībām būtu nepieciešams finansiālais atbalsts pieredzes apmaiņas braucienu organizēšanai ārpus Latvijas;
- mājražotāju tirgus izveide Rēzeknes pilsētas teritorijā, sadarbojoties ar Rēzeknes pilsētas domi un Rēzeknes novada pašvaldību, paredzot arī vienota kopīga tēla veidošanu;
- ideja par novada mājražotāju kopīga zīmola veidošanu;
- svarīgi ir uzņemt pircēju tieši šeit Latgales reģionā; ilgtermiņš risinājums „mājražošana + tūrisms”;
- viena no nākotnes projekta idejām apmācība sociālo portālu *Facebook*, *Twitter* izmantošanā, jo tā ir iespēja bezmaksas reklāmai;
- nākošajā plānošanas periodā atbalstīt projektus meistarklašu veidošanai, kurās notiek dalībnieku komunikācija un informācijas apmaiņa par aktuālajiem jautājumiem, un kurās ir iespēja eksperimentēt, lai iesaistītu iedzīvotājus līdzīgu preču un produkcijas ražošanā, kas sekmētu reģiona kopējo piedāvājumu;
- pozitīvi vērtējama iespēja piesaistīt līdzekļus izglītojošiem projektiem, jo „cilvēks pērk stāstu”, līdz ar to ir būtiski prast pasniegt precī, lai piesaistītu potenciālos pircējus ilgtermiņā;
- Latgales reģiona iedzīvotāju mentalitātei piemīt savdabīgs kautrīgums, savukārt, sekmīgai uzņēmējdarbībai ir nepieciešama ambiciozitāte; jāmeklē risinājumi šai problēmai;
- aktualizējot skolēnu iesaisti uzņēmējdarbības organizēšanā, t.sk. mācību uzņēmumu veidošanā;
- mājražotāju zināšanu pilnveidošana par mārketinga pasākumiem, reklāmas un pārdošanas jomā;
- pastāv diametrāli pretēji viedokļi par kooperēšanos kā sekmīgu uzņēmējdarbības formu; dažiem mājražotājiem ir vēlme apvienoties, dažiem nē; kopīgs viedoklis – apvienošanās jāorganizē, ievērojot brīvprātības principu;
- aktuāls jautājums – kā nodrošināt tirdzniecības regularitāti; atšķirīgi viedokļi, kā arī mājražotājiem ir atšķirīgas iespējas, jo vairākkārt tiek uzskaitītas sekojošas problēmas – laika trūkums pārdošanai, pārmērīgs laika patēriņš VID u.c. veida atskaitēm; nepieciešama palīdzība loģistikas organizēšanā, produkcijas uzskaites sistēmas izstrādē;
- tika aktualizēts jautājums arī par interneta veikalu veidošanu;
- kā viena no papildus opcijām realizēt savu produkciju, tiek piedāvāta iespēja ražotājiem un amatniekiem organizēt ekskursijas tūristiem ražotnēs; tūristu uzņemšana ir blakus ienākumu avots; tomēr joprojām aktuāls jautājums par ceļu kvalitāti reģionā.

Diskusijas laikā izskanēja arī ieteikumi Partnerībai nākošajam plānošanas periodam:

- atzinīgi tiek vērtēts līdzšinējās iespējas, ko piedāvāja LAD un Rēzeknes rajona kopienu partnerība.
- ieteikums Partnerībai – regulāri aktualizēt informāciju mājas lapā par atbalstītajiem un realizētajiem projektiem; tas veicinātu izpratni un jaunas idejas turpmāko projektu izstrādē.

IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTU APKOPOJUMS

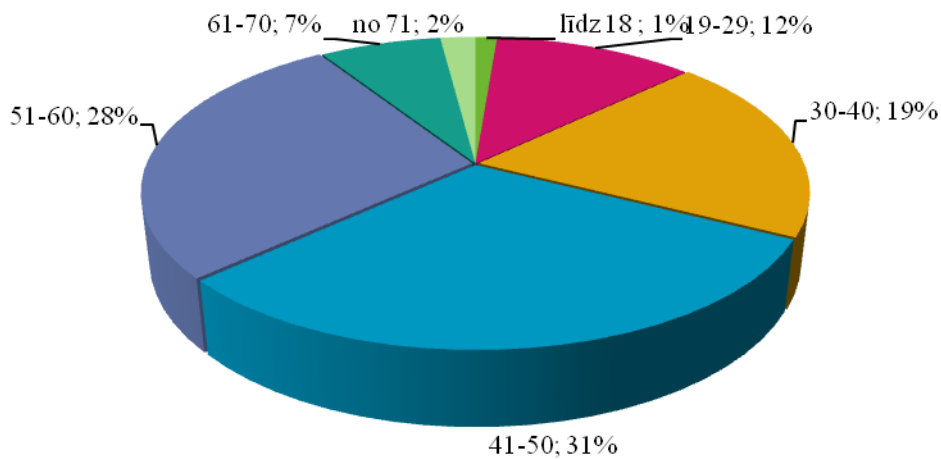
Aptaujas mērķis bija noskaidrot Rēzeknes un Viļānu novadu iedzīvotāju viedokli par Partnerības Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitu un pienesumu teritorijas attīstībai, kā arī noteikt turpmākos darbības virzienus 2014. – 2020.gada plānošanas periodā. Aptauja tika veikta laika periodā no 05.05.2015. līdz 28.05.2015. Aptaujā piedalījās Rēzeknes un Viļānu novadu iedzīvotāji (pavisam 29 teritoriju vienības). Aptaujas anketas tika izsniegtas izdrukātā formā un atpakaļ tika saņemtas 634 analīzei derīgas aptaujas anketas. Aptaujas izlases metode – nejaušā izlase.

28. att. Aptaujāto iedzīvotāju skaits

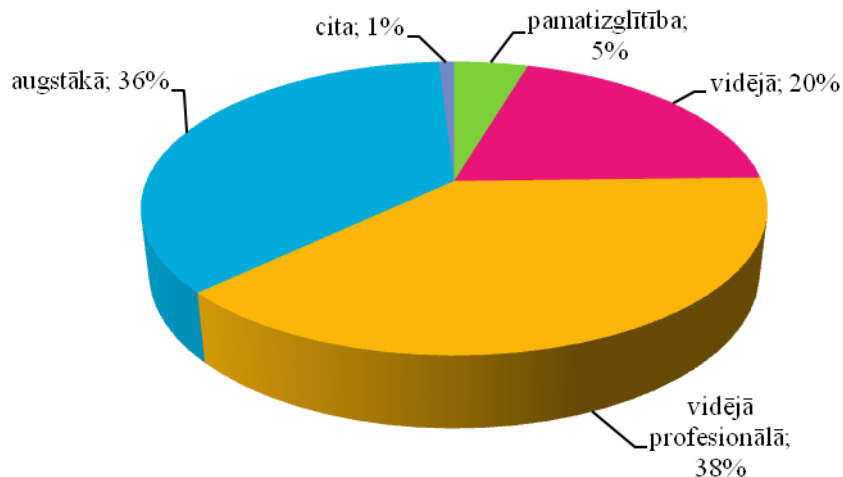
No visiem respondentiem 74.6% bija sievietes un 25.4% vīrieši. Aptaujas rezultāti liecina, ka vidējais respondentu vecums ir 47 gadi. Latvijas iedzīvotāju vidējais vecums 2015. gada sākumā bija 42,4 gadi, t.sk., 39,1 gads vīriešiem un 45,1 gads sievietēm (salīdzinājumam – 2010. gada sākumā attiecīgi 41,2, 38,1 un 43,9). Gados jaunākie cilvēki (40,8 gadi) dzīvo Pierīgas reģionā, vecākie – Latgalē (43,8 gadi). Pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars augstāks ir Latgales un Vidzemes reģionā (24,1 % un 23,5 %), bet zemākais rādītājs ir Pierīgas reģionā (20,8 %).

Rezultāti liecina, ka visvairāk respondentu (31%) bija vecuma posmā 41 – 50 gadiem, tad seko 51 – 60 gadiem – 28% un 30 – 40 gadiem – 19%. Anketas aizpildīja arī daži gados jaunāki iedzīvotāji- vecuma posmā līdz 18 gadiem bija 1% jeb 8 respondenti:

29. att. Aptaujāto iedzīvotāju struktūra pa vecuma grupām, %-os

Respondentu sadalījums pēc izglītības līmeņa ir sekojošs:

30.att.Aptaujāto iedzīvotāju procentuālais sadalījums pēc izglītības līmeņa, %-os

Respondentu īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību sastāda 38%, ar augstāko izglītību – 36%, ar vidējo vispārējo izglītību – 20%, ar pamatizglītību – 5%.

Pēc vispārējās informācijas jautājumiem anketā tika veidoti jautājumi, kas bija tieši saistīti ar partnerības darbību un turpmāko attīstību. Viens no jautājumiem bija „*Saistībā ar Jūsu dzīvesvietas sakārtošanu un attīstību, vai Jūs piekrītat, ka...*” un tika piedāvāti vairāki atbilžu varianti. Katrs no atbilžu variantiem bija jānovērtē ar atbildēm „*pilnībā piekrītu*”, „*daļēji piekrītu*” un „*pilnībā nepiekrītu*”.

Atbildes saistībā ar iedzīvotāju dzīvesvietas sakārtotību un attīstību VRG teritorijā

8.tabula

<i>Vērtējamais kritērijs</i>	<i>pilnībā piekrītu</i>		<i>daļēji piekrītu</i>		<i>pilnībā nepiekrītu</i>	
	<i>skaits</i>	<i>%</i>	<i>skaits</i>	<i>%</i>	<i>skaits</i>	<i>%</i>
Pašvaldības teritorijas attīstība ir atkarīga no vietējo iedzīvotāju aktivitātes un uzņēmības	300	47.3	320	50.5	14	2.2
Sabiedrisko aktivitāšu piedāvājums ietekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/kvalitāti	316	49.8	305	48.1	13	2.1
Lauku teritorijas apdzīvotība ir atkarīga no labas infrastruktūras (ceļiem, interneta pieejamības, velo, pastaigu celiņi u.tml.)	412	65.0	198	31.2	24	3.8
Sakārtota apkārtējā vide – dabas, kultūras u.c. nozīmīgi vēsturiski objekti sekmē tūrisma attīstību	451	71.1	170	26.8	13	2.1
Tūrisms ir nozīmīgs resurss pagasta teritorijas attīstībā	334	52.7	270	42.6	30	4.7
Amatniecība – labākais tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanas veids	352	55.5	255	40.2	27	4.3
Brīvā laika pavadīšanas iespējas, bērnu laukumi, vecāku klubiņi, hobiji, interešu pulciņi sekmē jaunu ģimeņu vēlmi dzīvot konkrētajā teritorijā	379	59.8	232	36.6	23	3.6
Kultūras dzīves uzlabošana/dažādošana (pašdarbības kolektīvi, brīvdabas estrādes, kultūras pasākumu organizēšana) sekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/kvalitāti	374	59.0	248	39.1	12	1.9
Iedzīvotājiem ir svarīgi, lai viņu dzīvesvietā ir pieejami sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera u.c.)	416	65.6	202	31.9	16	2.5
Sociālās aprūpes pakalpojumu (dienas centri, senioru klubiņi, rokdarbu pulciņu, u.tml.) pieejamība sekmē vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos dažādu interešu aktivitātēs	362	57.1	262	41.3	10	1.6
Jauniešu centru izveide un darbība veicina lietderīgu brīvā laika pavadīšanu jauniešiem un savstarpējo komunikāciju	447	70.5	179	28.2	8	1.3
Sporta inventāra, trenāžieru, sporta laukumu pieejamība veicina vietējo iedzīvotāju interesi un vēlmi iesaistīties veselīga, fiziski aktīva dzīvesveida uzturēšanā	435	68.6	194	30.6	5	0.8
Arvien vairāk cilvēki laukos nodarbojas ar lauksaimniecisko produktu ražošanu un pārstrādi mājas apstākļos	203	32.0	357	56.3	74	11.7

Pēc tabulas datiem redzams, ka iedzīvotāji saistībā ar savu dzīvesveidu pilnībā piekrīt šādiem atbilžu variantiem:

- sakārtota apkārtējā vide; dabas, kultūras u.c. nozīmīgi vēsturiski objekti sekmē tūrisma attīstību – 71.1%;
- jauniešu centru izveide un darbība veicina lietderīgu brīvā laika pavadīšanu jauniešiem un savstarpējo komunikāciju – 70.5%;

- sporta inventāra, trenāžieru, sporta laukumu pieejamība veicina vietējo iedzīvotāju interesi un vēlmi iesaistīties veselīga, fiziski aktīva dzīvesveida uzturēšanā – 68.6%.

Tāpat relatīvi liels skaits iedzīvotāju norādīja, ka

- ir ļoti svarīgi, lai iedzīvotājiem viņu dzīvesvietā būtu pieejami sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera u.c.) – 65.6%;
- lauku teritorijas apdzīvotība ir atkarīga no labas infrastruktūras (ceļiem, interneta pieejamības, veloceļiņi, pastaigu celiņi u.tml.) – 65.0%.

Relatīvi neliels iedzīvotāju īpatsvars pilnībā nepiekrīt šādiem apgalvojumiem:

- arvien vairāk cilvēki laukos nodarbojas ar lauksaimniecisko produktu ražošanu un pārstrādi mājās apstākļos – 11.7%;
- tūrisms ir nozīmīgs resurss pagasta teritorijas attīstībā – 4.7%;
- amatniecība – labākais tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanas veids – 4.3%.

Šī jautājuma ietvaros iedzīvotāji norādīja arī citas aktivitātes, kas būtu svarīgas:

- nederīgas elektronikas nodošana;
- lauksaimniecības tehnikas pakalpojumi;
- ēdināšanas serviss;
- autoserviss;
- dabas takas;
- fitness, baseins;
- transports līdz slimnīcai, ārsti, kas ir speciālisti (acu ārsts, neirologs).

Šo rezultātu izvērsta analīze pa pagastiem ir apkopota 2.pielikumā.

Lai varētu definēt VRG turpmākos darbības virzienus vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai 2014. – 2020.gada plānošanas periodā, iedzīvotājiem tika uzdots jautājums „Kuri no norādītajiem sadzīves pakalpojumiem ir pieejami, sasniedzami un nepieciešami Jūsu dzīvesvietā, tuvākajā apkārtnē”, kā arī tika piedāvāti vairāki atbilžu varianti, kur katrs bija jānovērtē ar atbildēm „viegli pieejams, sasniedzams”, „daļēji pieejams”, „nav pieejams, bet ir nepieciešams” un „nav pieejams un nav arī nepieciešams”.

Iedzīvotāju viedoklis par pieejamiem sadzīves pakalpojumiem dzīvesvietā vai tās tuvākajā apkārtnē

9.tabula

Vērtējamais kritērijs	viegli pieejams, sasniedzams		daļēji pieejams		nav pieejams, bet ir nepieciešams		nav pieejams un nav arī nepieciešams	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Pārtikas un sadzīves preču veikali	450	71.0	164	25.9	18	2.8	2	0.3
Finanšu pakalpojumi: bankas, krājaizdevumu sabiedrības	70	11.0	123	19.4	283	44.6	158	24.9
Pasts, sūtījumi	418	65.9	129	20.3	73	11.5	14	2.2
Sabiedriskais transports	361	56.9	246	38.8	23	3.6	4	0.6
Ūdensvads un kanalizācija	435	68.6	126	19.9	39	6.2	34	5.4
Centrālā apkure, gāze	187	29.5	124	19.6	109	17.2	214	33.8
Elektrība (bez pārrāvumiem, jaudas palielināšana)	494	77.9	120	18.9	14	2.2	6	0.9
Primārā veselības aprūpe (ģimenes ārsts, feldšeris)	406	64.0	200	31.5	25	3.9	3	0.5

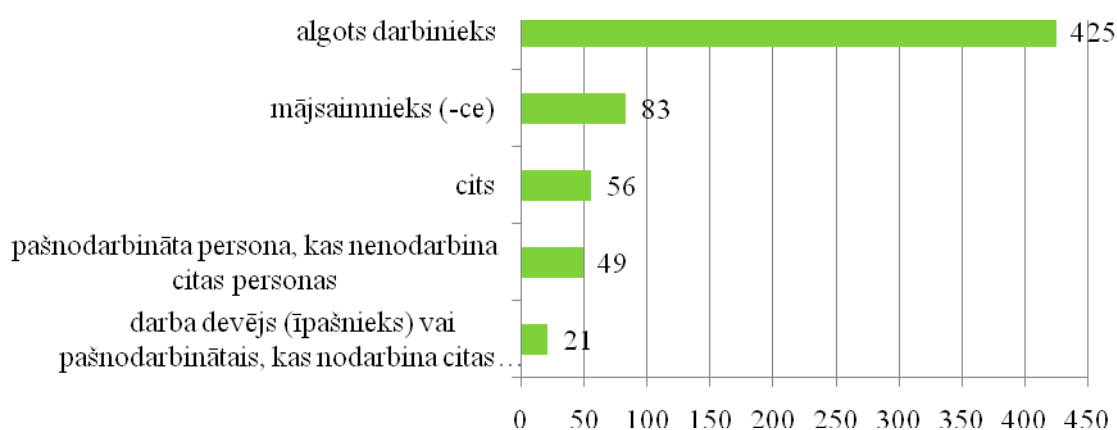
Zobārsta pakalpojumi	73	11.5	102	16.1	333	52.5	126	19.9
Pieejami dažādi sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera pakalpojumi u.c.)	153	24.1	245	38.6	149	23.5	87	13.7
Internets	502	79.2	93	14.7	29	4.6	10	1.6
Bērnu pieskatīšanas pakalpojumi uz īsu brīdi	54	8.5	106	16.7	206	32.5	268	42.3
Remontdarbu veicēji (transporta, santehnikas, būvniecības, datorspeciālists u.c.)	66	10.4	245	38.6	247	39.0	76	12.0

Vairāk kā puse uzskata, ka tādi pakalpojumi kā pārtikas un sadzīves preču veikali, pasta pakalpojumi, ūdensvads un kanalizācija, primārā veselības aprūpe un internets viņiem ir viegli pieejami. Vidēji 38% uzskata, ka sabiedriskais transports, sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera pakalpojumi u.c.) un remontdarbu veicēji (transporta, santehnikas, būvniecības, datorspeciālists u.c.) ir daļēji pieejami. Kā sadzīves pakalpojumus, kas nav pieejami, bet ir nepieciešami, 44.6% iedzīvotāju norādīja finanšu pakalpojumus, sevišķi uzsverot bankomātu pieejamību. Vairāk kā puse jeb 52.5% zobārstniecības pakalpojumus ir norādījuši kā nepieejamus, bet nepieciešamus.

Augsts īpatsvars no aptaujātajiem ir norādījuši, ka bērnu pieskatīšanas pakalpojumi uz īsu brīdi nav pieejami un nav arī nepieciešami (42.3%). Tas varētu būt izskaidrojams ar to, ka respondentu vidējais vecums ir 47 gadi, kā arī ar to, ka liela daļa (31%) respondentu ir vecuma posmā no 41 līdz 50 gadiem.

Visbiežāk iedzīvotāji kā sev nepieciešamos pakalpojumus norādīja: trenāžieru zāle; būvdarbu pakalpojumi; supermārkets; skaistumkopšana; dārzu apstrāde; pļaušana; kapliča; sabiedriskais transports; aptieka; ķīmiskā tīrītava; apavu remonts; laivu noma; ūdens velosipēdu noma; lietotu apģērbu un apavu maiņa; pirts; baseins; velosipiņi; labiekārtotas pludmales; skriešanas ceļi; slidotava; kursi; bankomāts; valodu apmācības kursi.

Respondentu sadalījums pēc ekonomiskā statusa un nodarbošanās ir sekojošs:

31.att. Respondentu skaits pēc ekonomiskā (nodarbinātības) statusa

Lai arī 67.0% aptaujāto ir algoti darbinieki, tomēr daži no viņiem paralēli algotam darbam savā mājsaimniecībā veic saimniecisko darbību. Kā mājsaimniekus sevi identificējuši 13.1% aptaujāto. Pašnodarbinātas personas, kas nenodarbina citas personas ir 7.7%, bet darba devēji vai pašnodarbinātas personas, kas nodarbina citus – 3.3%.

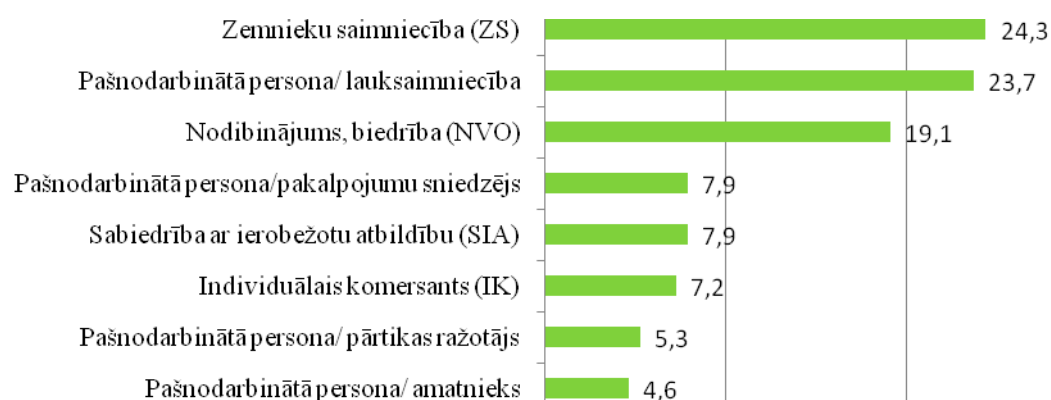
Ņemot vērā, ka kopumā respondentu skaits vairāk ir sievietes, tad arī ekonomiskais statuss visās pozīcijās sievietēm relatīvi ir augstāks. (skat. 10.tab.)

Aptaujāto iedzīvotāju ekonomiskais stāvoklis/ nodarbošanās sadalījumā pēc dzimuma
10.tabula

Dzimums		<i>darba devējs (īpašnieks) vai pašnodarbinātais kas nodarbina citas personas</i>	<i>pašnodarbināta persona, kas nenodarbina citas personas</i>	<i>algots darbinieks</i>	<i>mājsaimnieks (-ce)</i>	<i>cits</i>	<i>kopā</i>
Vīrietis	%	5	12	60	11	12	100
	skaitis	8	19	97	18	19	161
Sieviete	%	3	6	69	14	8	100
	skaitis	13	30	328	65	37	473

Gan vīriešu, gan sieviešu vidū visaugstākais īpatsvars ir pozīcijā – algots darbinieks. Aptaujāto sieviešu īpatsvars, kuras strādā algotu darbu ir 69 % jeb 328 no kopējā aptaujāto sieviešu skaita. Savukārt, aptaujāto vīriešu īpatsvars ir 60% jeb 97 no kopējā aptaujāto vīriešu skaita, kuri ir algota darbinieka statusā. Aptaujāto vīriešu īpatsvars, kas ir pašnodarbināta persona, bet nenodarbina citas personas ir 12% jeb 19 no kopējā aptaujāto vīriešu skaita, bet sievietes attiecīgi – 6 % jeb 30 no kopējā aptaujāto sieviešu skaita.

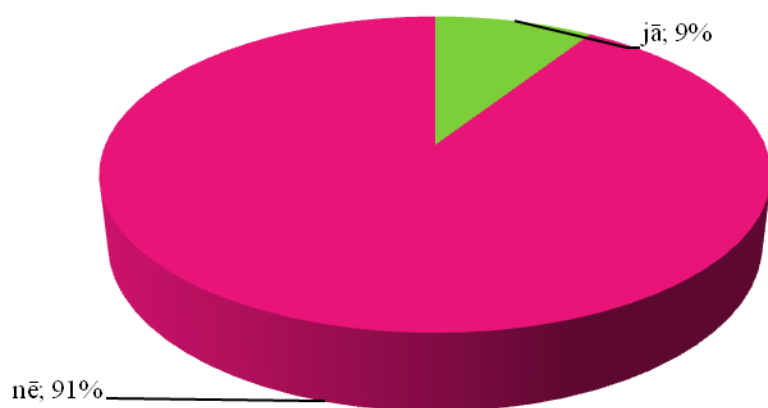
Vērtējot iedzīvotāju ekonomisko stāvokli no vispārējā pieņēmuma – jo augstāks izglītības līmenis, jo lielākas iespējas darba tirgū un vairāk uzdrošinās kļūt par darba devējiem vai pašnodarbinātām personām, var secināt, ka vienlīdz nozīmīga ir gan augstākā, gan vidējā profesionālā izglītība. Aptaujas datu analīze parāda, ka algoto darbu visvairāk strādā iedzīvotāji ar augstāko izglītību (45%) un ar vidējo profesionālo izglītību (35%) Pašnodarbinātās personas galvenokārt ir ar vidējo profesionālo izglītību (39 %). Darba devēji galvenokārt ir ar augstāko izglītību – 52% jeb un ar vidējo profesionālo izglītību – 42%. Iedzīvotāju aptaujas datu analīze par izmantojamās saimnieciskās darbības ir sekojošs:

32.att.Saimnieciskās darbības veids aptaujāto iedzīvotāju vidū, %-os

24.3 % no aptaujātajiem iedzīvotājiem kā saimnieciskās darbības veidu ir norādījuši zemnieku saimniecību, gandrīz tikpat aptaujāto (23.7%) ir pašnodarbinātās personas lauksaimniecībā. Samērā liela daļa (19.1%) aptaujāto kā saimnieciskās darbības veidu ir norādījuši nevalstiskās organizācijas. Kā nākamie saimnieciskās darbības veidi līdzīgās daļās bija norādīti pašnodarbinātās personas/pakalpojumu sniedzējas (7.9%), sabiedrības ar ierobežotu atbildību (7.9%), individuālie komersanti (7.2%), pašnodarbinātās personas/pārtikas ražotājas (5.3%) un pašnodarbinātās personas/amatnieki (4.6%).

Viens no aptaujas anketas jautājumiem bija „Vai tuvākajā laikā esat apsvēris iespēju uzsākt savu uzņēmējdarbību?”, kā arī „Kas Jūs motivē/motivētu veikt saimniecisko darbību?”

33.att. Iedzīvotāju atbildes par savas uzņēmējdarbības uzsākšanas iespējām tuvākajā nākotnē, %-os

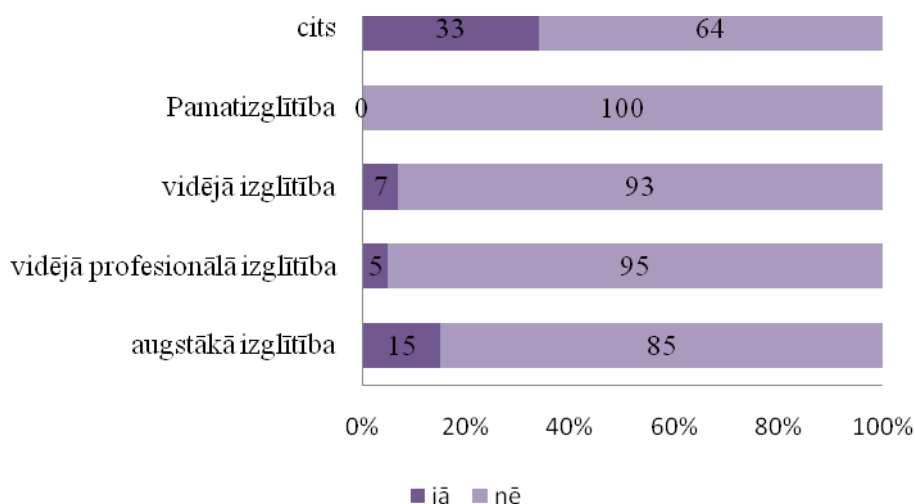
Iedzīvotāju sniegtās atbildes liecina, ka tikai 9% vēlētos tuvākajā laikā uzsākt savu uzņēmējdarbību. Lielākā daļa no aptaujātajiem neplāno sākt nodarboties ar uzņēmējdarbību dažādu šķēršļu dēļ: likumdošana un birokrātija, mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja, ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.).

Pētot respondentu atbildes attiecībā pret dzimumu, var secināt, ka vīrieši ir vairāk motivēti uzsākt uzņēmējdarbību nekā sievietes:

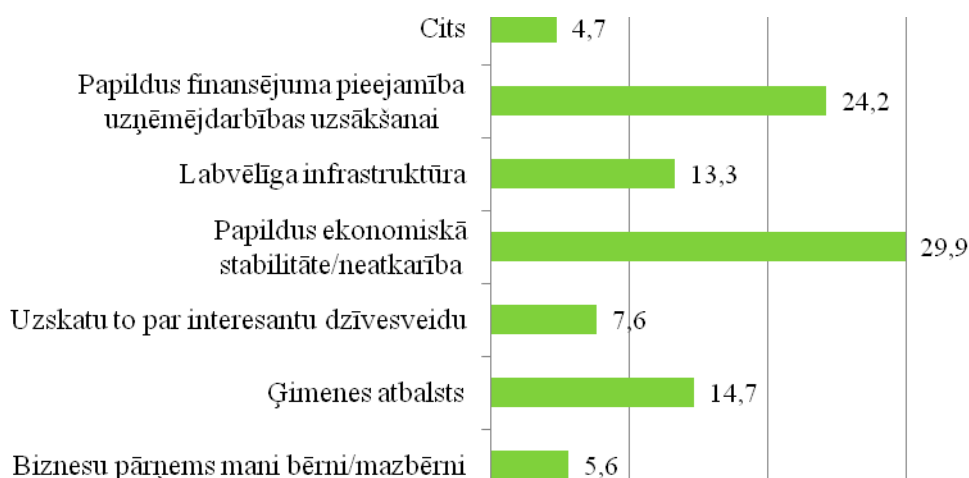
34.att. Iedzīvotāju gatavība uzņēmējdarbības uzsākšanai atkarībā no dzimuma, %-os

Uzsākt uzņēmējdarbību vairāk motivēti ir vīrieši, t.i., 16% no visiem aptaujātajiem vīriešiem un 7% no aptaujātajām sievietēm.

35.att. Iedzīvotāju gatavība uzņēmējdarbības uzsākšanai atkarībā no izglītības līmeņa, %-os

Uzsākt uzņēmējdarbību vairāk motivēti ir iedzīvotāji ar augstāko izglītību – 34 aptaujātie jeb 15 % no visiem respondentiem ar augstāko izglītību, ar vidējo izglītību -7 % no visiem respondentiem ar vidējo izglītību, kā arī ar vidējo profesionālo izglītību – 13 aptaujātie jeb 5% (skat. 35.att.).

36.att. Faktori un apstākļi, kas iedzīvotājus motivē/motivētu veikt saimniecisko darbību, %-os

Iedzīvotājus motivētu nodarboties ar saimniekošanu sekojoši faktori:

- ekonomiskā stabilitāte/neatkarība – 29.9%;
- papildus finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai – 24.2%;
- daļa iedzīvotāju kā motivāciju uzsākt uzņēmējdarbību saskata ģimenes atbalstā – 14.7% un labvēlīgā infrastruktūrā – 13.3%.

Vadoties no pieņēmuma, ka nākotnē daļa iedzīvotāju vēlēšies uzsākt uzņēmējdarbību, kā arī tiem, kas jau nodarbojas ar uzņēmējdarbību, tika uzdots jautājums par saimnieciskās darbības ietekmējošiem faktoriem. Šāds iedzīvotāju viedoklis ļautu veiksmīgāk izstrādāt partnerībai turpmākās stratēģijas nākamajiem periodiem.

Saimniecisko darbību ietekmējošie faktori, kas būtu jāveicina VRG teritorijā

11.tabula

Saimnieciskās darbības ietekmējošie faktori	ļoti svarīgs		svarīgs		mazsvarīgs		nav svarīgs	
	skaits	%	skaits	%	skaits	%	skaits	%
Teritorijas popularizēšana plašākā mērogā (piemēram, sporta dienas, kultūras pasākumi)	166	26.2	359	56.6	95	15.0	14	2.2
Interneta pieejamība	341	53.8	243	38.3	40	6.3	10	1.6
Ceļu kvalitāte (klientu piekļuve, preču piegādes iespējas)	468	73.8	158	24.9	8	1.3	0	0.0
Pieejami konsultatīvie un atbalsta centri uzņēmējdarbības jautājumos	181	28.5	347	54.7	91	14.4	15	2.4
Regulāri organizēti mājražotāju un amatnieku tirdziņi	269	42.4	281	44.3	59	9.3	25	3.9
Darbaspēka pieejamība	128	20.2	347	54.7	143	22.6	16	2.5
Darbaspēka kvalifikācija, zināšanas, prasmes	281	44.3	305	48.1	40	6.3	8	1.3
Finanšu resursu, t.sk. kredītu, pieejamība	313	49.4	273	43.1	38	6.0	10	1.6
Apdzīvotība (iedzīvotāju skaits)	287	45.3	307	48.4	37	5.8	3	0.5
Telpas ražošanai, noliktavas, zemes resursi	238	37.5	333	52.5	52	8.2	11	1.7
Savstarpējā palīdzība un sadarbība (kaimiņu, draugu, partneru u.c.)	239	37.7	350	55.2	44	6.9	1	0.2
Informatīvie stendi, norādes (par tūrisma objektiem, muzejiem, organizācijām utt.)	145	22.9	364	57.4	107	16.9	18	2.8

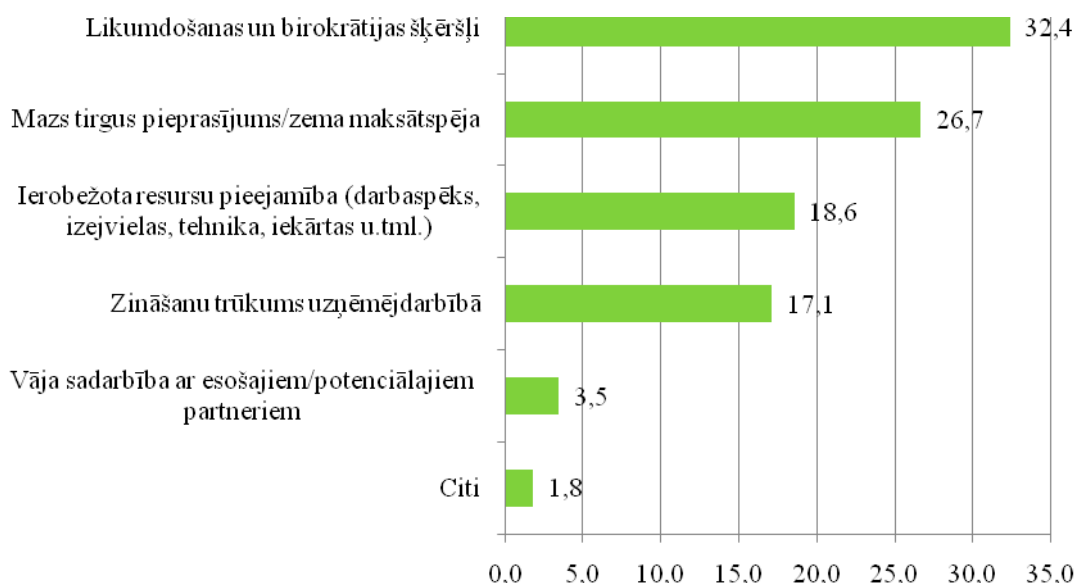
Pamatā liela daļa no piedāvātajiem faktoriem tika novērtēti kā svarīgi. Kā ļoti svarīgus faktorus iedzīvotāji atzīmējuši:

- ceļu kvalitāti (klientu piekļuve, preču piegādes iespējas) – 73.8%;
- interneta pieejamību – 53.8%;
- finanšu resursus, t.sk. kredītu, pieejamību – 49.4%.

Iedzīvotāju ir snieguši atbildes, ka dažkārt internets ir, bet to nav iespējams izmantot finanšu resursu trūkuma dēļ, sevišķi lauku teritorijās. Kā mazsvarīgi faktori tika nosaukti

- darbaspēka pieejamība – 22.6%;
- informatīvie stendi, norādes (par tūrisma objektiem, muzejiem, organizācijām utt.) – 16.9%;
- teritorijas popularizēšana plašākā mērogā (piemēram, sporta dienas, kultūras pasākumi) – 15.0%.

Kā galvenie šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos, tika norādīti likumdošana un birokrātija. (skat. 36.att.)

37.att. Divi galvenie šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos, %-os

Tāpat kā būtiski šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos iedzīvotāji norādīja:

- mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja – 26.7%;
- ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.) – 18.6%;
- zināšanu trūkums uzņēmējdarbībā – 17.1%.

Kā mazsvarīgs šķērslis (3.5%) ir vājā sadarbība ar esošajiem/potenciālajiem partneriem. Iedzīvotāji šajā jautājumā varēja izteikt arī savu viedokli, un kā būtiski šķēršļi tika nosaukti:

- uzņēmības un aktivitātes trūkums;
- pašvaldības atbalsta trūkums;
- nodokļu slogs un atskaites;
- motivācijas trūkums;
- valsts neieinteresētība;
- neprognozējamā valsts politiskā nostāja;
- finanšu resursu nepieejamība.

Analizējot šos šķēršļus, tika apkopota informācija pa pagastiem, kas ir ievietots 3.pielikumā.

Kā svarīgu šķērslis – likumdošana un birokrācija – nosauc respondenti no Gaigalavas (17 aptaujātie), Ilzeskalna (17 aptaujātie) un Rikavas (17 aptaujātie) pagastiem. Mazs tirgus pieprasījums/ zema maksātspēja kā šķērslis vairāk saskata iedzīvotāji no Gaigalavas (15 aptaujātie), Griškānu (15 aptaujātie), Bērzgales (14 aptaujātie) un Silmalas (14 aptaujātie) pagastiem. Savukārt, par ierobežotu resursu pieejamību (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.) ir izteikuši iedzīvotāji no Viļānu (11 aptaujātie), Stoļerovas (11 aptaujātie), Stružānu (11 aptaujātie), Ilzeskalna (10 aptaujātie), Ozolmuižas (10 aptaujātie) un Vērēmu (10 aptaujātie) pagastiem.

Sekmīgai sadarbībai ar iedzīvotājiem Partnerībai ir svarīgi izvēlēties piemērotu komunikācijas veidu, tāpēc anketā tika iekļauts jautājums par iedzīvotājiem pieņemamāko informācijas saņemšanas veidu.

**Vēlamais informācijas saņemšanas veids par iespējām un pieejamiem pakalpojumiem
VRG teritorijā**

12.tabula

Vēlamais informācijas saņemšanas veids	<i>skaitis</i>	<i>%</i>
Vietējās novada, pašvaldības avīzes	225	20.5
Tikšanās klātienē (sanāksmēs un semināros, pieredzes apmaiņas pasākumi u.c.)	217	19.8
Personiski kontakti	190	17.3
E-pasts	168	15.3
Sociālie tīkli; facebook; twitter; draugiem.lv u.c.	124	11.3
Tālrunis	101	9.2
Uzskates materiāli (brošūra, u.tml.)	65	5.9
Cits	8	0.7

Vairākums iedzīvotāju informāciju vēlētos saņemt vietējā novada vai pašvaldības avīzē – 225 respondenti jeb 20.5%. Tomēr liela daļa iedzīvotājiem ir svarīga tikšanās klātienē (sanāksmēs un semināros, pieredzes apmaiņas pasākumi u.c.) – 19.8%. Arī personiski kontakti ir diezgan būtiski, jo šādu komunikāciju veidu izvēlējās 190 respondenti jeb 17.3%. Šī jautājuma kontekstā tika minēti arī daži citi viedokļi, kā, piemēram, afišu stendi, informācija pa pastu vai mājas lapā.

EKSPERTU VIEDOKĻU APKOPOJUMS

Ekspertu aptauja tika veikta no 2015.gada 25.maija līdz 20.jūnijam pētījuma „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai” ietvaros. Ekspertu aptaujas mērķis bija noskaidrot ekspertu viedokli par Rēzeknes un Viļānu novadu partnerības Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitu un pienesumu teritorijas attīstībai, kā arī noteikt turpmākos darbības virzienus 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Novērtējot Partnerības ieguldījumu lauku teritoriju attīstībā, īstenojot LEADER pieejas pasākumus Rēzeknes un Viļānu novados, eksperti norādīja, ka attiecībā uz vietējo iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes uzlabošanu:

- *tika sakoptas un labiekārtotas teritorijas pagastos, t.sk., ierīkoti rotaļu laukumi, sporta laukumi u.c. objekti;*
- *kā labās prakses piemērs tika minēts sociālais dienas centrs Ilzeskalna pagastā, kas aktīvi darbojas, nodrošinot vietējiem iedzīvotājiem dažādus pakalpojumus, piemēram, veļas mazgātava, friziera pakalpojumus u.c.*
- *īpaši atzīmējams ir pienesums, ko LEADER projekti devuši bērnu un jauniešu lietderīgai brīva laika pavadīšanai;*
- *ir uzlabojusies sociālā joma un paplašinājušās jauniešu iespējas;*
- *līdz ar projektu aktivitātēm tika sekmēts novada “sakoptības tēls”, kas rada pievilcīgāku tūrisma vidi;*
- *ir paaugstinājusies dzīves kvalitāte un tas veicina iedzīvotāju atbildību par vidi, kurā viņi dzīvo.*

Tika norādīts arī uz sekojošiem problēmjaudājumiem:

- *ne visas novada teritorijas izmantoja šo iespēju;*
- *atsevišķos gadījumos iedzīvotāji neizprot projekta mērķi un nesaista projekta rezultātus ar dzīves kvalitātes uzlabošanu; katram cilvēkam ir savs mērs/ viedoklis par faktoriem, kas nosaka viņa dzīves kvalitāti.*

Novērtējot Partnerības ieguldījumu lauku teritoriju attīstībā, īstenojot LEADER pieejas pasākumus Rēzeknes un Viļānu novados, eksperti izteica viedokli par vietējo iedzīvotāju vēlmi pievērsties veselīgam dzīvesveidam:

- *pateicoties LEADER pieejas projektu īstenošanai, pagastos regulāri tiek rīkoti sporta pasākumi, kuros tiek izmantota gan izveidotā infrastruktūra, gan arī sporta inventārs;*
- *aktīvajiem sportotājiem ir nodrošināta iespēja pārstāvēt savu pagastu gan citos novada pagastos, gan arī ārpus novada teritorijās rīkotajos pasākumos ar kvalitatīvu inventāru; ir vērojama pozitīva tendence, ka sportiskās aktivitātēs iesaistās ne tikai atsevišķi iedzīvotāji, bet arī ģimenes;*
- *jaunieši ir vairāk pievērsušies sportam, kas ir laba alternatīva laika pavadīšanai e vidē;*
- *projektu realizācija sekmēja jaunu ideju rašanos, t.sk., sporta pasākumu organizēšana, sporta dienas; iedzīvotāji apmeklēja treniņu zāles, kas tika izveidotas LEADER projektu ietvaros.*

Tika norādīts arī uz sekojošiem problēmjaudājumiem:

- *sabiedrības daļa, kas piekopt veselīgu dzīves veidu, turpina to darīt neatkarīgi no apstākļiem, t.sk., no realizētajiem projektiem;*

- lai veicinātu veselīgu dzīves veidu, sākotnēji ir jārada kopības sajūta, kas motivētu iedzīvotājus iesaistīties aktivitātēs;
- iedzīvotāju aktivizēšanā ir svarīga arī pašvaldības iniciatīva, t.sk., tradīciju izkopšana un turpināšana, pasākumu rīkošana

Novērtējot Partnerības ieguldījumu lauku teritoriju attīstībā, īstenojot LEADER pieejas pasākumus Rēzeknes un Viļānu novados, eksperti norādīja, ka attiecībā uz vietējo iedzīvotāju kultūras dzīves kvalitātes uzlabošanu, ir sekojoši ieguvumi:

- projektu ietvaros daudzas folkloras kopas, deju kolektīvi, vokāli instrumentālās grupas ir ieguvušas gan atbilstošus tērpus/tautu tērpus, gan aprīkojumu, piemēram, apgaismošanas un apskaņošanas aparatūru, mūzikas instrumentus, līdz ar to nodrošinot priekšnosacījumus kultūras pasākumu kvalitatīvākai norisei;
- īpaši sabiedrības kultūras dzīves aktivizēšanās jūtama tajās teritorijās, kur projektu īstenošanas rezultātā iegādātas apskaņošanas un apgaismošanas iekārtas; pozitīvi ir arī tas, ka līdz ar kultūras pasākumu organizēšanai nepieciešamā inventāra sagādi, ir būtiski uzlabojusies šo pasākumu kvalitāte;
- materiāli tehniskais nodrošinājums ir svarīgs un būtiski ietekmē pasākumu daudzumu un norisi;
- ar kultūras pasākumiem tiek veicināts un stiprināts novada tēls.

Tika norādīts arī uz sekojošiem risināmiem uzdevumiem nākošajā periodā:

- projektu realizācijas rezultātā noteikti ir sekmēta kultūras dzīves kvalitāte, taču ir arī situācijas, kad sākotnēji gatavojot un īstenojot projektu ir vērojamas pacēlums, bet vēlāk entuziasms mazinās un zūd interese par iegādāto inventāru, piemēram, mūzikas instrumentiem; lai šādu gadījumu būtu mazāk, būtu nepieciešamas nodrošināt stingrāku uzraudzību/kontroli par īstenotajiem projektiem;
- būtu jāveicina sadarbība starp biedrībām vismaz partnerības teritorijas ietvaros;
- potenciāls šajā jomā vēl nav pilnīgi izmantots;
- kultūras pasākumi notiek, tomēr iedzīvotāji nav atvērti un nav vērsti uz savstarpējo komunikāciju; trūkst jaunu kolektīvu, ko ietekmē demogrāfiskā situācija.

Novērtējot Partnerības ieguldījumu lauku teritoriju attīstībā, īstenojot LEADER pieejas pasākumus Rēzeknes un Viļānu novados, ekspertu vērtējums par uzņēmējdarbības sekmēšanu ir sekojošs:

- LEADER pieejas pasākumu nosacījumi nebija pievilcīgi uzņēmējiem; nākotnē būtu jāizstrādā uz uzņēmējdarbību vērstas rīcības un uzņēmēju interesēm atbilstoši projektu nosacījumi;
- būtu lietderīgi veidot amatnieku centrus pagastos, sekmējot arī tūrisma attīstību;
- tika uzlabota kvalitāte esošajos uzņēmumos; pozitīvs piemērs uzņēmums "Iedvesma plus";
- iemesli, kas kavē uzņēmējdarbības attīstību – bija maza naudas summa vienam projektam, citu institūciju prasības dokumentu saskaņošanā, PVD atļaujas; uzņēmējdarbības uzsākšanai jāizvērtē situācija un reģions, t.sk., pieprasījums, piedāvājums, inovācijas;
- svarīga ir projektu kontrole, lai projekta mērķis tiktu īstenots;
- uzņēmējdarbības uzsākšanai jābūt sākotnējam kapitālām un projekta līdzfinansējumam, tāpēc svarīga ir atbalsta intensitāte; nākotnē jāsekmē tūrisma produktu piedāvājums; svarīga ir tiešā komunikācija ar pircēju (degustācijas, produktu apskate uz vietas);
- uzņēmējdarbībai līdzfinansējuma proporcija un atbalsta intensitāte nav labvēlīga; pastāv augsts risks, jāmeklē jaunas alternatīvas un iespējas, kas dažādo

uzņēmējdarbību, piemēram, izveidot pansiju senioriem vai sniegt citus pakalpojumus sociālā riska grupām.

Eksperti uzskata, ka vietējo iedzīvotāju sabiedriskā aktivitāte lauku teritorijā, pateicoties LEADER pieejas īstenošanai, ir pieaugusi vidēji par 25 %.

Ekspertu vērtējums par Partnerības organizēto projektu konkursu kvalitāti un regularitāti ir sekojošs:

- *kopumā pozitīvi, taču būtu lietderīgi pavērtēt prioritātes, kurās vajadzētu nodrošināt lielākas finanšu piesaistes iespējas, piemēram, sociālajā jomā tika pieļauts pārāk liels finansējuma izlietojums;*
- *izsludināto projektu kārtu skaits bija pietiekams; svarīgi apgūt pieejamo finansējumu; konkursus varētu sludināt 4 mēnešos 1 reizi; jāriko izbraukuma seminārus uz pagastiem vai pa pagastu grupām;*
- *projektu kārtu skaits pietiekošs; informācija ir pieejama arī sociālajos tīklos; informācija pietiekama, tikai sludinājumos informāciju par konkursu skaidrot saprotamāk un konkrētāk (kas paredzēts, ko var iegādāties);*
- *informācija bija pieejama; projektu kārtas tika sludinātas pietiekami regulāri.*

Jāatzīmē, ka tika pausti arī diametrāli pretēji viedokļi:

- *informācija presē un citos masu mēdijos bija pārāk formāla un nepietiekama; konkursu kārtu Partnerības teritorijā bija par maz;*
- *nebija vienmērīgi sludinātas projektu kārtas; jāplāno sistemātiski; projektu kārtu skaits jāizvērtē pēc nepieciešamības; svarīgi sludinājumā par projekta konkursu izskaidrot, kas tiek paredzēts, lai informācija ir skaidri saprotama.*

Tāpat tika sniegti arī atsevišķi ieteikumi:

- *nav vienotas izpratnes par definīcijām, piemēram, kas ir „sociālais pakalpojums”;*
- *konkursa sludinājumos precīzāk un saprotamāk definēt un uzskaitīt iespējas; lietderīgi būtu ieteikt arī projektu rakstītājus, kas var palīdzēt sagatavot projektu.*

Ekspertu viedoklis par līdz šim viena projekta īstenošanai pieejamais finansējuma apjoms ir dažāds:

- *viena projekta īstenošanai pieejamā summa varētu būt lielāka; šādi tiktu mazināta nevajadzīga konkurence starp projektu iesniedzējiem un sekmētu īstenoto projektu rezultātu efektivitāti un ilgtspēju; kopumā tas uzlabotu arī projektu vērtēšanas procesu un nodrošinātu efektīvāku līdzekļu apguvi;*
- *jaunajā plānošanas periodā varētu būt lielāks finansējums viena projekta īstenošanai; taču bija arī pozitīvi, ka iepriekšējā periodā šīs summas bija salīdzinoši mazākas, jo šobrīd ir iegūta informācija par novada sabiedriskā sektora potenciālu (cilvēku aktivitāti un gatavību uzņemties, kā arī īstenot saistības);*
- *ja vērtēt projektus, kas īstenoti sociālajā jomā, tad finansējums 1 projekta īstenošanai varētu būt mazāks, savukārt, dažādiem iniciatīvu projektiem summas noteikti vajadzētu palielināt;*
- *vajadzētu lielāku finansējumu un lai uzņēmējdarbība būtu sabiedriski nozīmīga; būvniecības projektiem paredzēt lielāku finansējumu (vismaz 10 000 EUR); svarīgi ievērot teritoriju vienmērīgu attīstību, lai nemazinātos projektu nozīmība;*
- *varētu būt lielāks finansējums vienam projektam; svarīgi, lai iedzīvotāji saņem labumu, kā arī ir īstenotājs uzņemas atbildību par projekta īstenošanu;*
- *uzņēmējdarbībai nebija pietiekošs, īpaši jaunajiem uzņēmējiem, kuriem nav starta kapitāla; biedrībām pietiekošs;*

- *finansējums ir optimāls, jo NVO būtu problēmas ar līdzfinansējumu, ja projektu summas būtu lielākas;*
- *ja būs lielākas summas, vajadzēs lielāku līdzfinansējumu, kas var būt problemātiski.*

Procentuāli līdzvērtīgi sadalījās ekspertu viedoklis par atbalstu vienam no sekojošiem apgalvojumiem

“pārāk maza finansējuma apjoma pieejamība viena projekta īstenošanai veicina „mākslīgu” atbalsta pretendentu veidošanos”

un

„jo lielāks ir projektu īstenoāju skaits, jo daudzveidīgākas idejas tiek īstenotas un lielāks iedzīvotāju skaits apgūst projektu sagatavošanas un īstenošanas iemaņas”

Atsevišķi eksperti nepiekrita nevienam no diviem iepriekš definētajiem apgalvojumiem, uzskatot, ka teritorijas projektu īstenoāju skaits ir proporcionāls, pastāv aktīvi projektu īstenoātāji un ir vajadzīgi arī mazie projekti, jo ne visas teritorijas tika aptvertas iepriekšējā periodā.

Ekspertu ieteikumi, ieviešot vietējās attīstības stratēģiju nākošajā plānošanas periodā ir sekojoši:

- vēlama projektu diferencēšana atkarībā no tā, kāda veida aktivitātes tiktu īstenotas, t.i., viena projektu daļa varētu būt tādi, kādi tie bija līdz šim – infrastruktūras izveides/labiekārtošanas un pamatlīdzekļu iegādes projekti, bet otra daļa varētu būt projekti, kuri paredz iedzīvotāju iniciatīvu īstenošanu (piemēram, ja projektā paredzēts iegādāties sporta inventāru, tad atbalsta pretendents ir jāizstrādā aktivitāšu plāns, ko jāīsteno saistību periodā). Savukārt partnerībai no savas puse jānodrošina atbilstošs kontroles mehānisms, kas ļautu reāli arī nodrošināt projektu rezultātu ilgtspēju;
- izslēgt no projektu pieteikumu veidlapas sadaļu, kurā jānorāda, cik daudz cilvēkiem būs pieejams/izmantojams projekta rezultāts, jo reāli to nav iespējams objektīvi novērtēt;
- jādomā par kontroles nodrošināšanu, lai sekmētu projektu pieteicēju atbildību par īstenojamiem projektiem un saistībām to ietvaros;
- vietējās pagastu avīzēs varētu nodrošināt atsevišķu lappusi tieši par LEADER projektiem;
- jāpalielina finansējums viena projekta īstenošanai;
- īstenot kvalitatīvāku kontroli par realizētajiem projektiem un šim mērķim arī paredzēt papildus finansējumu;
- paredzēt iespēja LEADER projektus īstenot dzīvojamā fonda sakārtošanai lauku teritorijās;
- projektu vērtēšanas procesā, lielāku uzmanību būtu jāpievērš pamatojumam, kāpēc projekts būtu jāīsteno un pēc projektu īstenošanas prasīt lielāku atbildību no finansējuma saņēmējiem;
- attiecībā uz projektu pieteikuma veidlapu – “vienkāršāk, precīzāk un mērķtiecīgāk”; noteikti vajadzētu popularizēt projektu rezultātus t.sk., Latvijas mērogā; jāveido mehānisms, kā nodrošināt efektīvāku projektu kontroli; jāveicina projektu ilgtspēja un iedzīvotāju atbildība;
- jāatspoguļo projektu rezultāti, statistika un informācija; jāpaplašina loks, kas pārziņā LEADER iespējas;
- jāizglīto projektu īstenoātāji pieteikumu izstrādē un projekta aprakstu sagatavošanā; jāpublicē informācija par projektu īstenošanai mājas lapā; ir iespēja, ka nākotnē tiks īstenoata LLKC iecere par interaktīvo karti par projektu īstenošanai un apkopoti visi LEADER projekti Latvijā; vajadzētu stingrāku un regulārāku projektu kontroli; VRG

- vajadzētu biežāk braukt kontroles nolūkos pie projektu īstenotājiem; plānojot rīcības stratēģijā izvērtēt, lai tas nepārklātos ar pašvaldību funkcijām;
- vajadzētu sniegt plašāku informāciju sabiedrībai par LEADER finansējuma apguvi, projektiem un visu procesu kopumā, kas sekmēs vietējo iedzīvotāju informētību par projektu iespējām; kontrolei jābūt efektīvākai, kas paaugstinās projektu īstenotāju atbildību;
 - jāveicina iedzīvotāju iniciatīva un vēlme iesaistīties aktivitātes t.sk. izmantot projektu iespējas;
 - jāveicina informācijas apmaiņa starp projektu īstenotājiem un sabiedrību; jāinformē sabiedrība par projektu rezultātiem un to izmantošanas iespējām, iekļaujot tūrisma kartes, informāciju mājas lapās u.tml.;
 - palielināt finansējumu uzņēmējdarbības projektiem; izvērtēt esošo projektu īstenotāju efektivitāti, t.sk., liegt piedalīties tiem, kas nepamatoti izmantoja finansējumu; paredzēt atalgojumu iestatītajiem cilvēkiem, kas strādā/uzrauga projekta ieviešanu, iesaistot jauniešus šāda veida aktivitātēs;
 - jāpalielina finansējums; ir problēmas definēt „sasniedzamību”, sasniedzami rezultāti ir atkarīgi no tā kāda kuram fantāzija; LAD un Partnerības mājas lapā ir informācija, bet ne visi iedzīvotāji ir informēti; jaunie nezina;
 - arī nākošajā periodā ir vajadzīgi sociālās jomas projekti.

RĒZEKNES UN VIĻĀNU NOVADA PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IZPĒTE

Šobrīd attīstību VRG „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” teritorijā nosaka šādi pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

VRG teritorijā spēkā esošo un izstrādes stadijā esošo attīstības plānošanas dokumentu apkopojums

13.tabula

Dokumenta darbības laiks	Rēzeknes novads	Viļānu novads
Vidēja termiņa (uz 7 gadiem)	Rēzeknes novada attīstības programma 2012.-2018.gadam	Viļānu novada attīstības programmas 2015. – 2022.gadam *
Ilgtermiņa (uz 12 gadiem)	Rēzeknes novada teritorijas plānojums 2013.-2024. gadam, kas apstiprināts ar novada domes 2013.gada 1.augusta sēdes lēmumu (protokols Nr.19, 1.§) (saistošie noteikumi Nr.3)	Viļānu novadam nav izstrādāts vienots teritorijas plānojums, bet teritorijas plānoto izmantošanu nosaka Viļānu novada teritorijā esošo administratīvo vienību (Dekšāres pagasta, Sokolku pagasta, Viļānu pagasta un Viļānu pilsētas) teritorijas plānojumi, kas izstrādāti un apstiprināti dažādos termiņos laika posmā no 2004. līdz 2008.gadam.
Ilgtermiņa (uz 25 gadiem)	Rēzeknes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kas izstrādāta laika posmam līdz 2033.gadam	Viļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030.gadam

**Viļānu novada attīstības programma 2015. – 2022.gadam nav vēl pabeigta, bet atrodas izstrādes stadijā. Pašlaik tiek strādāts pie programmas 1.redakcijas.*

Turpmāk nodaļā tiek izvērtēti iepriekš minētie attīstības plānošanas dokumenti un to mērķu, uzdevumu un prioritāšu atbilstība VAS.

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS

Rēzeknes novada attīstības programma 2012. – 2018.gadam

Rēzeknes novada attīstības programmā ir noteikti **Rēzeknes novada attīstības stratēģiskie mērķi:**

- sakārtota un pievilcīga dzīves vide;
- radošs un izglītots cilvēks;
- attīstīta un konkurētspējīga uzņēmējdarbība.

Ilgtermiņa prioritātes

- pieejama un kvalitatīva izglītība, sociāli atbilstoša vide, kvalitatīvi veselības pakalpojumi, daudzpusīgi sporta un kultūras pakalpojumi;
- mērķtiecīga cilvēkresursu prasmju attīstība;
- attīstīta uzņēmējdarbības vide, transporta un vides infrastruktūra, pieejami un kvalitatīvi sakari, uzņēmēju sadarbības tīkli.

Vidēja termiņa prioritātes:

- iekšējo un ārējo transporta savienojumu, tehniskās infrastruktūras attīstība;
- daudzveidīgi sabiedriskie pakalpojumi un pakalpojumu infrastruktūras attīstība;
- radoša zināšanu un prasmju attīstība;
- dabas resursu un kultūrmantojuma saglabāšana un attīstība.

Rēzeknes novada specializācija:

Vietējā un reģionālā mērogā - pamatojoties uz jau esošajām tradīcijām - lopkopība un graudkopība, linkopība; Latgaliskās kultūras centrs, latgaliešu valoda, tradīcijas, daudznacionāla vide, kas cieši saistās ar lauku sētu attīstību, vienlaicīgi saglabājot, gan senās amatu prasmes, kulināro mantojumu un tradīcijas, lai nezaudētu novada unikālo mentalitāti, gan to piedāvājot kā produktu tūrisma un mājražošanas attīstībai, iedzīvotāju pašnodarbinātībai un labklājības celšanai; RSEZ statuss, rūpnieciskā ražošana, kravu pārvadājumi, loģistika; zivsaimniecības un akvakultūras attīstība; aktīvais un sakrālais tūrisms.

Nacionālā mērogā - RSEZ statuss – rūpnieciskā ražošana, kravu pārvadājumi, loģistika; zivsaimniecības un akvakultūras attīstība; aktīvais un sakrālais tūrisms; Latgaliskās kultūras un tradīciju centrs, daudznacionāla vide, kas cieši saistās ar lauku sētu attīstību, kur ir saglabātas senās amatu prasmes un tradīcijas, novada unikālā mentalitāte, autentisks kulinārais mantojums un mājražošanas produkti.

Starptautiskā mērogā - Latgaliskās kultūras un tradīciju centrs, daudznacionāla vide, kas cieši saistās ar lauku sētu attīstību, kur ir saglabātas senās amatu prasmes un tradīcijas, novada unikālā mentalitāte, autentisks kulinārais mantojums un mājražošanas produkti; RSEZ statuss, rūpnieciskā ražošana, kravu pārvadājumi, loģistika. Latgales Plānošanas reģiona teritorijas plānojuma telpiskās attīstības perspektīvā kā iespējas tiek uzsvērtas rūpnieciskās ražošanas un produkcijas pārstrādes attīstība, transporta un loģistikas pakalpojumu attīstība, vietējo lauku centru attīstība, reģionālās nozīmes lidlauka izveide, bioloģisko produktu ražošana, vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, kas tiek paredzēta arī Rēzeknes novada attīstības virzienos un pasākumos. Kā perspektīvu attīstības virzienu novada uzņēmēji min dabas resursu izmantošanu – kūdra, māls, sapropelis, smilts, bioenerģijas un biokurināmā ražošanu. Nozīmīga perspektīvā ir linkopības attīstība.

Viļānu novads pašlaik strādā pie **Viļānu novada attīstības programmas 2015 – 2022** 1.redakcijas izstrādes, kas tiks nodota sabiedriskajai apspriešanai. Līdz ar to zemāk minētie mērķi un uzdevumi var tikt precizēti izstrādes gaitā, bet vienlaikus dod priekšstatu par novada vēlamajām vidēja termiņa attīstības prioritātēm.

- VP 1: Uzņēmējdarbības un dzīves vides infrastruktūras attīstība;
- VP 2: Mobilitāte novada teritorijā;
- VP 3 Tūrisms un kultūrvēsture;
- VP 4: Pakalpojumi iedzīvotāju dzīves kvalitātei;
- VP 5: Efektīva pārvalde un sadarbība
-

TERITORIJAS PLĀNOJUMS (TP)

Rēzeknes novada teritorijas plānojums 2013. -2024.gadam

Rēzeknes novada teritorijas plānojums tika izstrādāts ar mērķi nostiprināt tiesisko pamatu Rēzeknes novada teritorijas līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, kā arī nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā, nodrošināt vienlīdzīgus nosacījumus zemju īpašniekiem Rēzeknes novada zemju un dabas resursu izmantošanā, būvniecībā un investīciju piesaistē.

Viļānu novada teritorijas plānojums – šobrīd sastāv no vairākiem Viļānu novada teritorijā esošo administratīvo teritoriju izstrādātajiem teritorijas plānojumiem.

Viļānu novada teritorijā ietilpstošo administratīvo teritoriju teritorijas plānojumi

14.tabula

Teritoriālo vienību nosaukums	TP apstiprināšanas datums (saskaņā ar VARAM informāciju)	Noteiktie izstrādes mērķi/ prioritātes
Dekšāres pagasts	11.03.2008.	Veicināt pašvaldības teritorijas izmantošanas atbilstību dabas dotumiem un izvirzīto dabas aizsardzības mērķu īstenošanai, nodrošinot pašvaldības teritorijā darbojošās nozares (lauksaimniecība, mežsaimniecība un kokapstrāde, tūrisms un rekreācija) ar teritorijām to attīstības paātrināšanai, ievērojot sabiedrības kā sociāla kopuma un zemes īpašnieku/ apsaimniekotāju intereses.
Sokolku pagasts	28.01.2008.	<p>Prioritātes: Autoceli: Sokolku pagastā ir apmierinošs ceļu tīkls, diemžēl nav apmierinoša ceļu kvalitāte, jo tikai daži ceļi pagastā ir ar melno segumu. Izglītība: Sokolku pagasta teritorijā darbojas Dilmaņu pamatskola, kuras pastāvēšana ir viens no galvenajiem jautājumiem pagastā. Infrastruktūra: sakarā ar sistēmu fizisko nolietojumu, tiek plānots veikt kanalizācijas sistēmas rekonstrukciju. Kultūras un sociālā sfēra: plānots izveidot atpūtas centru jauniešiem, labiekārtot estrādes laukumu, kā arī iekārtot telpas pulciņu kolektīviem.</p>
Viļānu pagasts	28.01.2004.	<ul style="list-style-type: none"> • Attīstīta infrastruktūra ar labu ceļu kvalitāti, labu sabiedriskā transporta tīklu un tūrisma objektiem; • Labiekārtoti ciemati ar sociālo un komunālo saimniecību; • Sakārtotas īpašuma tiesības; • Uzņēmīgi cilvēki, kas spējīgi attīstīt ilgtspējīgu uzņēmējdarbību kooperējoties; • Zemnieku saimniecības, kas iesaistās ražošanā; • Paaugstināt iedzīvotāju dzīves līmeni, ienākumus no zemnieku saimniecībām un darba algu; • Samazināt bezdarba līmeni līdz Latvijas vidējam līmenim (9%); • Jaunieši paliek pagastā; • Ir interese dzīves apstākļu uzlabošanā; • Uzlabojas demogrāfiskā situācija.
Viļānu pilsēta	20.12.2006.	<ul style="list-style-type: none"> • Radīt pamatu ilgstošai un stabilai ekonomiskajai attīstībai, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības principiem, saskaņojot ekonomiskos, sociālos un vides jautājumus. • Radīt tehnisko infrastruktūru, kas labvēlīga Viļānu iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanai un uzņēmējdarbības attīstībai. • Veidot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai, kas veicinātu dažādu tautsaimniecības nozaru izveidi, tajā pašā laikā būtiski neietekmējot apkārtējo vidi. • Radīt optimālus apstākļus katra pilsētas iedzīvotāja iespējām iegūt kvalitatīvu vidusskolu un arodizglītību pilsētā, kā arī profesionālajai izaugsmei.

		<ul style="list-style-type: none"> • Radīt apstākļus un veicināt sociālās sfēras un veselības aprūpes attīstību, nodrošināt atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas. • Kultūras kā nacionālās identitātes pamata uzturēšana, attīstīšana, izpēte un popularizēšana. • Vides kvalitātes un drošības nodrošināšana, lai iedzīvotāju veselību neietekmētu veselībai bīstams piesārņojums un vides riska faktori. • Izveidot veiksmīgu Viļānu novada modeli kā nākotnes garantu veiksmīgai teritorijas attīstībai un finansiālu līdzekļu piesaistei
--	--	---

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Rēzeknes novadam laika periodam līdz 2033. gadam, savukārt Viļānu novadam līdz 2030. gadam.

Rēzeknes un Viļānu novada attīstības vīzija turpmākajiem 25 gadiem

15.tabula

Rēzeknes novads	Viļānu novads
“Rēzeknes novads – latgaliskās kultūras identitātes centrs Latvijā un pasaulē, starp Latvijas lielākajiem ezeriem, ar mūsdienīgu ražošanu, dzīvām tradīcijām lauku sētā, un aktīvu, veselīgu dzīves un atpūtas vidi.”	Viļāni ir „Lauku zinātnieku novads”

Rēzeknes un Viļānu novada pašvaldību ilgtermiņa attīstības stratēģijās noteiktie stratēģiskie mērķi vīzijas sasniegšanai

16.tabula

Rēzeknes novads	Viļānu novads	VAS mērķis
SM1 <u>Radošs un izglītots cilvēks</u> Rēzeknes novadā ir ar daudzpusīgu skatījumu uz pasauli. Iedzīvotāji pilnveido savas zināšanas visa mūža garumā, ir sabiedriski aktīvi un līdzdarbojas novada attīstības veicināšanā	-	-
SM2 <u>Attīstīta konkurētspējīga uzņēmējdarbība ietver lielākas pievienotās vērtības veidošanu novadā ražotajiem produktiem, kvalificētāka darbaspēka attīstību un ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.</u> Novadā jāattīsta uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūra, lai piesaistītu investīcijas un stimulētu	SM: panākt straujāku Viļānu novada ekonomisko attīstību izmantojot Viļānu novada potenciālu (lauksaimniecības zemes, derīgie izrakteņi, kultūras vērtības un cilvēku resursi, uzņēmumi, dabas daudzveidība); veidojot pievilcīgu dzīves vidi un investīciju vidi; saglabājot dabas un kultūras vērtības	Veicināt ekonomisko izaugsmi un attīstību VRG „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” teritorijā.

ekonomiskās aktivitātes	nākamām paaudzēm.	
SM3 <u>Sakārtota un pievilcīga dzīves vide</u> nodrošina iedzīvotājiem sociāli atbalstošu vidi, ērtu un sakārtotu dzīves telpu, kurā pieaug iedzīvotāju skaits, pieejamas darbavietas, tiek sakārtota infrastruktūra, ir iespēja pilnveidoties, veidot ģimeni, audzināt bērnus un aktīvi iesaistīties dažādās aktivitātēs. Rēzeknes novada jaunieši un bērni vēlas savu turpmāko dzīvi saistīt ar dzimto novadu.	-	-

Rēzeknes un Viļānu novada ilgtermiņa attīstības stratēģijās noteiktās ilgtermiņa prioritātes

17.tabula

Rēzeknes novads	Viļānu novads	VAS rīcības virzieni
IP1 Pieejama kvalitatīva vispārējā, interešu un mūžizglītība veicina izglītotas un radošas sabiedrības veidošanos. Aktīva un zinoša sabiedrība veidojas pilnveidojot un atbalstot jauniešu politiku un cilvēkresursu prasmju attīstību.	„Izglītība” (novada centram atbilstošs izglītības piedāvājums Viļānu pilsētā – Viļānu vidusskola, Austrumlatgales profesionālās vidusskolas Viļānu filiāle, Viļānu mūzikas un mākslas skola, Viļānu novada sporta skola, attīstīts mūžizglītības piedāvājums uz Austrumlatgales profesionālās vidusskolas filiāles un Viļānu un Dekšāru izglītības iestāžu bāzes, nodrošināti dzīvesvietai tuvu esoši pirmsskolas izglītības pakalpojumi, daudzveidīga interešu izglītība)	Atbalsts izglītības līmeņa paaugstināšanai un zināšanu pilnveidošanai, pārkvalifikācijai un pieredzes apmaiņai. Kultūras, sporta un atpūtas iespēju attīstība un dažādošana bērniem, jauniešiem, jaunajām māmiņām, vecāka gadagājuma cilvēkiem u.c. grupām;
IP2 Attīstīta daudzveidīga un stabila uzņēmējdarbības vide ir priekšnosacījums konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai. Rēzeknes novadā tiek attīstīta rūpnieciskā ražošana, loģistika, lauksaimniecība, zivsaimniecība, mežsaimniecība, mājražošana, tūrisms un citas nozares.	„Zaļā ražošana” (atbalsts lauksaimniecības uzņēmumu ražošanas attīstībai un diversificēšanai, kas balstīta cilvēkam un videi draudzīgās un energoefektīvās tehnoloģijās, lauksaimniecības zinātniskās bāzes attīstība, jauni virzieni „zaļās enerģijas” ražošanai, t.sk. izmantojot novada lauksaimniecības zinātnisko bāzi, bioloģiskā lauksaimniecība; mazo lauku saimniecību mājražošana un amatniecība, energoefektīvi un vides piesārņojumu mazinoši risinājumi apdzīvoto vietu komunālajās saimniecībās.) „Tūrisms” : (sagrālais tūrisms –	Atbalsts vietējai uzņēmējdarbībai – amatniecībai, mājražošana, lauksaimniecības produktu ražošanai, pārstrādei, iepakojšanai, „zaļās lauksaimniecības” attīstībai, tūrisma un produktivitātes palielināšanai.

	<p>Viļānu katoļu, pareizticīgo un vecticībnieku baznīcas, tranzīta tūristu serviss - pakalpojumi pie A12/E22 ceļa Jēkabpils—Rēzekne—Ludza— Krievijas robeža (Terehova), kultūras tūrisms – Viļānu novada papildinājums Rēzeknes pilsētas kultūras piedāvājumam, kopēji produkti sadarbībā ar apkārtējiem novadiem un Viļānu novada vietējā kultūras dzīve, kas ir interesanta arī novada viesiem, lauku tūrisms (pieejas Maltas upei, Viļānu un Radopoles ezeriem, ainava, lauku saimniecības), velo tūrisma maršruti sadarbībā ar apkārtējiem novadiem un Rēzeknes pilsētu, Viļānu tirgus tradīcijas turpināšana un atbalsts Viļānu novada amatniekiem un tirgotājiem.</p>	
<p>IP3 Ciemu un citu urbāno vietu attīstība paredz sakārtotas un pievilcīgas dzīves vides veidošanos Rēzeknes novadā. Attīstoties apdzīvotajām vietām, tajās tiek sakārtota tehniskā infrastruktūra, vide un pieaug pieejamo pakalpojumu klāsts un kvalitāte</p>	<p>„Transports un lauku sasniedzamība” (sakārtota un atjaunota tehniskā infrastruktūra – tilti, ielas, ceļi; uzlabota sakaru un interneta pakalpojumu pieejamība un kvalitāte.)</p>	<p>Atbalsts kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai - sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, publiskās infrastruktūras attīstībai, sakārtotas dzīves vides veidošanai.</p> <p>Dabas resursu un kultūrmantojuma saglabāšana un attīstība</p>

LATGALES PROGRAMMA 2010 – 2017

Saskaņā ar Latgales attīstības programmā 2010 – 2017, noteikto - Latgales stratēģijas 2030 mērķi ir:

- Veicināt negatīvo demogrāfisko un migrācijas procesu samazināšanu un saglabāšanu vismaz 300 tūkstošu iedzīvotāju skaitu reģionā;
- Palielināt privātā sektora īpatsvaru pievienotās vērtības radīšanā reģionā līdz 82%;
- Paaugstināt iedzīvotāju ienākumus reģionā, sasniedzot 60% no ES vidējās bruto darba samaksas līmeņa.

Latgales stratēģijas mērķu pakāpenisku sasniegšanu sekmēs **Latgales programmā izvirzītie mērķi**

vidējam termiņam – līdz 2017.gadam. Latgales attīstības programmā uzsvērts, ka šajā posmā nepieciešama uzmanības fokusēšana uz ienākumu radīšanu Latgales reģiona iedzīvotājiem – cilvēka cienīgi dzīves apstākļi, darbs un ienākumi. Mērķi:

- Veicināt negatīvo demogrāfisko un migrācijas procesu apturēšanu un saglabāšanu vismaz 320 tūkstošu iedzīvotāju skaitu reģionā;

- Palielināt privātā sektora īpatsvaru pievienotās vērtības radīšanā reģionā līdz 76% un palielināt augstas pievienotās vērtības īpatsvaru;
- Paaugstināt iedzīvotāju ienākumus reģionā, sasniedzot 40% no ES vidējās bruto darba samaksas līmeņa.

LATGALES ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2030

Latgales stratēģijas lielais mērķis ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm. Lai to paveiktu ir nepieciešamas izmaiņas reģiona ekonomikas struktūrā, būtiski palielinot privātā sektora īpatsvaru pievienotās vērtības radīšanā (vienlaikus saglabājot darbavietas sabiedriskajā sektorā, kas ir un būs nozīmīga sastāvdaļa izaugsmes sekmēšanai). Latgales stratēģija nosaka četrus stratēģiskos virzienus, kuri koncentrē uzmanību galvenā mērķa sasniegšanai. Latgales reģiona izaugsme būs iespējama, ja:

- reģiona vērtība būs uzņēmējdarbība, un uzņēmumi saņems efektīvu atbalstu;
- reģions būs iekšēji un starptautiski savienots;
- ja Latgale nepārtraukti pilnveidos savas prasmes;
- tiks realizēti labas pārvaldības principi.

Savienojumi ir īstenojami tehniski un sociāli. Tehniskie jeb infrastruktūras risinājumi ceļu, satiksmes, informācijas pārraides, savienotu transporta veidu un mezgla vietu formās nepieciešami, lai savienotu „attālumu laikā”, radītu pakalpojumu pieejamību, drošību un ātru komerciālās darbības apriti. Sociālie tīkli un biznesa tīkli nepieciešami, lai veidotu un realizētu jaunas idejas.

Prasmes ietver zināšanu apguvi, un to atbilstošu pielietošanu darbā un ikdienas dzīvē. Atbildības par rezultātu prasa pielāgoties pasaules izaugsmes ātrumam un pastāvīgi pieaugošām kvalitātes prasībām. Latgalei svarīgi ir audzēt kompetenci pārtikas rūpniecībā, metālapstrādē un mašīnbūvē, kokapstrādē, transportā un loģistikā, lauksaimniecībā un tūrismā. Uzņēmēju sadarbība ar reģiona izglītības iestādēm nodrošinās inovāciju rašanos visos līmeņos. Prasmju veidošanā ir liela, bet ne vienmēr izšķiroša loma ir izglītības nozarei. Mācību process svarīgs gan bērnu dārzā, gan vecumā, gan uzņēmumos.

Efektīvi uzņēmumi – uzņēmumi ir reģiona izaugsmes pamats. Latgales reģions atšķirsies ar mērķtiecīgu uzņēmējdarbības atbalstu, lai uzņēmumu darbība kļūtu efektīvāka, lai augtu uzņēmuma apgrozījums, eksportspēja, lai tie investētu ražošanas kapacitātē, produktivitātes palielināšanā un pelnītu. Reģiona un pašvaldību uzdevums ir struktūru un procesu veidošana prasmju attīstībai, jaunu zināšanu piesaistei, tīklošanai, tehnoloģiskam un infrastruktūras atbalstam.

Gudra pārvaldība – pārvaldība ietver gan valsts un pašvaldību organizētu teritoriju un jomu mērķtiecīgu uzturēšanu un attīstības vadību, gan arī sabiedriskās līdzdalības procesu. Latgales pašvaldībām ir jāklūst par reģiona attīstības dzinējspēku - iniciējot un koordinējot sadarbību institūciju, uzņēmumu, sabiedrisko organizāciju un aktīvo cilvēku starpā. Latgales pašvaldībās ir izveidojušies resursi un prasmes, lai nekavējoties uzņemtos teritoriju un visa reģiona ekonomiskās veicināšanas iniciatīvu. Atbalstu šajā procesā var sniegt aktīva un pašorganizēta sabiedrība.

Latgales attīstības stratēģijas prioritāšu sasaiste ar Rēzeknes un Viļānu novada ilgtermiņa attīstības stratēģijās, attīstības programmās noteiktajām prioritātēm

18. tabula

Latgales attīstības stratēģija 2030	Rēzeknes novada ilgtermiņa attīstības stratēģija	Viļānu novada ilgtermiņa attīstības stratēģija	Rēzeknes novada attīstības programma	Viļānu novada attīstības programma
Savienojumi - reģiona iekšienē un starptautiski	IP3 Ciemu un citu urbāno vietu attīstība paredz sakārtotas un pievilcīgas dzīves vides veidošanos Rēzeknes novadā. Attīstoties apdzīvotajām vietām, tajās tiek sakārtota tehniskā infrastruktūra, vide un pieaug pieejamo pakalpojumu klāsts un kvalitāte	„Transports un lauku sasniedzamība” (sakārtota un atjaunota tehniskā infrastruktūra – tilti, ielas, ceļi; uzlabota sakaru un interneta pakalpojumu pieejamība un kvalitāte.)	Iekšējo un ārējo transporta savienojumu, tehniskās infrastruktūras attīstība;	Mobilitāte novada teritorijā
Prasmes – nepārtraukta prasmju pilnveidošana	IP1 Pieejama kvalitatīva vispārējā, interešu un mūžizglītība veicina izglītotas un radošas sabiedrības veidošanos. Aktīva un zinoša sabiedrība veidojas pilnveidojot un atbalstot jauniešu politiku un cilvēkresursu prasmju attīstību.	„Izglītība”: novada centram atbilstošs izglītības piedāvājums Viļānu pilsētā, attīstīts mūžizglītības piedāvājums, nodrošināti dzīvesvietai tuvu esoši pirmsskolas izglītības pakalpojumi, daudzveidīga interešu izglītība	Radoša zināšanu un prasmju attīstība	
Efektīvi uzņēmumi - reģiona vērtība, un to efektīvs atbalsts	IP2 Attīstīta daudzveidīga un stabila uzņēmējdarbības vide ir priekšnosacījums konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai. Rēzeknes novadā tiek attīstīta rūpnieciskā ražošana, loģistika, lauksaimniecība, zivsaimniecība,	„Zaļā ražošana” atbalsts lauksaimniecības uzņēmumu ražošanas attīstībai un diversificēšanai, kas balstīta cilvēkam un videi draudzīgās un energoefektīvās tehnoloģijās, lauksaimniecības zinātniskās bāzes attīstība, jauni	Daudzveidīgi sabiedriskie pakalpojumi un pakalpojumu infrastruktūras attīstība;	Uzņēmējdarbības un dzīves vides infrastruktūras attīstība; Tūrisms un kultūrvēsture; Pakalpojumi iedzīvotāju dzīves kvalitātei

	mežsaimniecība, mājražošana, tūrisms un citas nozares	virzieni „zaļās enerģijas” ražošanai. „Tūrisms” : sakrālais tūrisms, tranzīta tūristu serviss, kultūras tūrisms, velo tūrisma maršruti, Viļānu tirgus tradīcijas turpināšana un atbalsts Viļānu novada amatniekiem un tirgotājiem.		
Gudra pārvaldība - realizēti labas pārvaldības principi	-	-	-	Efektīva pārvalde un sadarbība

Vietējās attīstības stratēģijas mērķis un rīcības balstoties uz attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto, mērķu uzdevumu un prioritāšu izvērtējumu

Mērķis: Veicināt ekonomisko izaugsmi un attīstību VRG biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” teritorijā.

Rīcības mērķa sasniegšanai:

- Atbalsts vietējai uzņēmējdarbībai – amatniecībai, mājražošana, lauksaimniecības produktu ražošanai, pārstrādei, iepakojšanai, „zaļās lauksaimniecības” attīstībai, tūrismam un produktivitātes palielināšanai;
- Atbalsts izglītības līmeņa paaugstināšanai un zināšanu pilnveidošanai, pārkvalifikācijai un pieredzes apmaiņai;
- Kultūras, sporta un atpūtas iespēju attīstība un dažādošana bērniem, jauniešiem, jaunajām māmiņām, vecāka gadagājuma cilvēkiem u.c. grupām;
- Atbalsts kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai - sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, publiskās infrastruktūras attīstībai, sakārtotas dzīves vides veidošanai;
- Dabas resursu un kultūrmantojuma saglabāšana un attīstība.

VRG darbības teritorijas SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<ul style="list-style-type: none"> • Daudzveidīgi dabas resursi, tradīcijas un kultūrvēsturiskais mantojums • Interneta pārklājums un ātrums (platjoslas internets) • Teritorijas konkurētspējīgās priekšrocības attiecībā pret pārējo Latgales reģionu • Sakārtotas pašvaldību teritorijās esošās ēkas un inženiertehniskie tīkli • Līdzšinējā iegūtā pieredze projektu izstrādē un ieviešanā • Rēzeknes pilsētas ģeogrāfiskais izvietojums un infrastruktūra • Visu līmeņu izglītības iestāžu pieejamība teritorijā, t.sk., mūzikas un mākslas skolu • Mikro, mazie un ģimenes uzņēmumi • Daudznozaru uzņēmumi novada teritorijā • Iedzīvotāju interese un kompetence uzņēmējdarbībā • Konsultāciju pieejamība par uzņēmējdarbības uzsākšanas un attīstības iespējām • Kultūras, sporta un citu sabiedrisko aktivitāšu organizēšanai pieejamā materiāltehniskā bāze 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekama sadarbība starp uzņēmējiem, pašvaldībām un NVO • Zems atalgojums un pirktspēja • Ierobežots uzņēmumu t.sk., mājražotāju, realizācijas ieņēmumu un peļņas gūšanas iespējas savā teritorijā • Pagastiem nozīmīgu lauku ceļu neatbilstoša kvalitāte • Brīvas dzīvojamās platības trūkums • Iedzīvotāju mentalitātei raksturīgais iniciatīvas, uzņēmības trūkums un relatīvi zems pašnovērtējums • Attālums un patērētais laiks nokļūšanai līdz galvaspilsētai • Informācijas un zināšanu trūkums par e-pakalpojumu izmantošanas iespējām • Juridisko tiesību trūkums NI nostiprināšanā • Veselības aprūpes pakalpojumu t.sk., zobārstniecības, ģimenes ārstu prakšu relatīvi zemā pieejamība atsevišķās teritorijās t.sk., iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām • Sabiedriskā transporta pieejamība
IESPĒJAS	DRAUDI
<ul style="list-style-type: none"> • Rēzeknes pilsētas kultūras infrastruktūras izmantošana • Tūrisma produktu izstrāde, apvienojoties vairākiem uzņēmējiem (viesu mājas, amatnieki, mājražotāji) • Iespēja attīstīt unikālus tūrisma produktus • Esošā eko vide popularizēšana potenciālajiem iedzīvotājiem ārpus Latvijas • Rēzeknes Augstskolas laboratoriju pieejamība rūpnieciskiem pētījumiem • Veicināt un popularizēt labos prakses piemērus uzņēmējdarbības uzsākšanā jauniešu vidū • Ir iespēja paredzēt konkrētas aktivitātes jauniešu uzņēmējdarbības uzsākšanai • Pieejamais finansējums turpmākajā periodā • Kooperēšanās iespējas • Ekonomiskās aktivitātes veicināšana, t.sk., izmantojot LEADER pieeju • Uzņēmējdarbības attīstīšana e – vidē • Izpratnes veidošana sabiedrībā par e-vides lietošanas priekšrocībām un iespējām • Mobilo vienību veidošana veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai 	<ul style="list-style-type: none"> • Nelabvēlīgas izmaiņas likumdošanā, t.sk., nodokļu politikā, kas nesekmē uzņēmējdarbības vides attīstību • Apgrūtināta kredītresursu pieejamība investīciju projektu īstenošanai • Demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās • Darbaspēka migrācija uz citiem reģioniem un ārpus Latvijas • Nevienmērīga valsts teritorijas attīstība • Valsts attīstībai un drošībai neatbilstoša nacionālā informatīvā telpa pierobežas teritorijā

KOPSAVILKUMS

Partnerības darbības mērķis – uzlabot dzīves kvalitāti lauku iedzīvotājiem Rēzeknes novadā un Viļānu novadā, izmantojot sabiedrības līdzdalības principu gan attiecīgu programmatisku dokumentu izstrādē un apspriešanā, gan to ieviešanā un vietējo kopienu un sabiedrības attīstības darba veicināšanā, veicinot pašvaldību teritoriju attīstību.

Partnerības darbības pamatuzdevumi – attīstīt vietējo kopienu kapacitāti; sekmēt kopienu iniciatīvas, kas vērstas uz sabiedrības izglītošanu un sociālās izslēgtības mazināšanu; rosināt iedzīvotāju sadarbību un līdzdalību savas apkaimes dzīves kvalitātes uzlabošanā; sekmēt biedrību un nodibinājumu savstarpējo sadarbību, kā arī sadarbību ar valsts un pašvaldību institūcijām, uzņēmējiem un partneriem ārvalstīs; sekmēt un veicināt partnerības darbības teritorijas ilgtspējīgu lauku attīstību u.c.

Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. -2013.gadam 413 pasākuma „Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” un 411 pasākuma „Konkurētspējas veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanas teritorijā” ietvaros kopš 2009.gada janvāra ir noslēgušās 8 projektu konkursu kārtas. Kopējais ELFLA fondā pieejamais finansējums sastādīja 1 351585,13 EUR, kas tika apgūts sekojošās rīcībās:

- Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem.
- Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (dienas centru izveide, veļas mazgātava, interneta pieejas punkts u.tml.).
- Lauksaimniecības produktu pārstrāde un pirmapstrāde mājas apstākļos.
- Atbalsts vietējām iniciatīvām grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai.
- Ārpuskolas aktivitāšu un mūžizglītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana.
- Dažādu jaunu klubu izveide – jauniešiem, jaunām māmiņām, ģimenēm u.c.
- Bērnu un jauniešu centru izveide.
- Dažādu pagastam nozīmīgu vietu ainaviska noformēšana iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus.
- Kultūras sporta, atpūtas iespēju attīstība, dažādošana.
- Publiskās infrastruktūras attīstība sakārtotas dzīves vides veidošanai (pludmales, parki, atpūtas un sporta, bērnu rotaļu un spēļu laukumu izveide), iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus.
- Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un kultūrvēsturisko objektu sakopšana.

ELFLA projektu konkursu ietvaros tika iesniegti 377 projekti no tiem 50 projekti apstiprināti; 93 projekti noraidīti; 26 projekti atsaukti un 8 projektiem lauzts līgums. Lielākais projektu īpatsvars novērojams rīcībā „Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem”, kur kopā tika apstiprināti 117 projekti. Otrs rezultatīvākais rādītājs jeb projektu skaits ir rīcībā „Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana”, kur tika apstiprināti 43 projekti. Vismazāk jeb 4 projekti apstiprināti rīcībā „Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana”.

Projektu īstenotāju aptaujas rezultāti ir sekojoši:

- Būtiskākā problēma, ko atzīmēja gandrīz puse no respondentiem, bija cenu aptaujas dokumentu sagatavošana. Tāpat nozīmīgas problēmas pieteikumu sagatavošanas

procesā bija atrast atbilstošus piegādātājus/ pakalpojumu sniedzējus projekta idejas īstenošanai; bija problemātiski, aizpildīt projektu pieteikuma veidlapu, noteikt cilvēku skaitu, kuri izmantos vai kuriem būs pieejams projekta ietvaros izveidotais rezultāts; tehniska projekta pieteikuma sagatavošana *excel* failā.

- Mazāk aktuālas problēmas, bet ar kurām saskārās vismaz katrs piektais dalībnieks projektu pieteikumu sagatavošanas procesā, bija neskaidri formulēti nosacījumi projektu konkursu dokumentos, kas apgrūtinā izpratnes veidošanos par attiecināmām/neattiecināmām aktivitātēm; projekta pieteikuma noformēšana atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām.
- Būtiskākās problēmas, ar kurām saskārās projektu realizētāji projektu īstenošanas procesā, bija piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji projekta īstenošanas laikā manipulēja ar cenu, piemēram, nosakot to augstāku, nekā sākotnēji iesniegtajā piedāvājumā; piegādātāji/pakalpojumu veicēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpildīja savlaicīgi; neelasīga pieeja no LAD puses izmaiņu veikšanā projektu īstenošanas laikā.
- Mazāk aktuālas problēmas, bet ar kurām tomēr saskārās vismaz katrs piektais projektu īstenošanas procesā bija sarežģīta maksājumu pieprasījuma veidlapas forma; piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpilda solītajā kvalitātē; apgrūtināta/ neefektīva komunikācija ar LAD darbiniekiem.
- Sniegtās atbildes kopumā apliecina pozitīvu komunikāciju un sadarbību starp partnerību un projektu realizētājiem, kas ir vitāli svarīgs uzstādījums sekmīgai sadarbības realizācijai turpmākajos periodos.
- Aptaujas rezultāti apliecina biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” ieguldījumu esošās vietējās attīstības stratēģijas realizācijā, finansējuma izlietojuma pozitīvu ietekmi uz izvirzītajiem mērķiem VRG teritorijā, kā arī iezīmē problēmas un risināmos jautājumus, definējot turpmākos darbības virzienus vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai un realizācijai 2014.-2020. gada plānošanas periodā.

Ekonomiski aktīvo statistikas vienību pozitīvā dinamika norāda uz ekonomiskās vides uzlabošanu. Laika periodā no 2009.gada līdz 2013.gadam gan Rēzeknes novadā, gan Viļānu novadā ir palielinājies visa veida uzņēmumu (komercsabiedrības, pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti), izņemot zemnieku saimniecības, skaits. Pozitīvi vērtējama tendence ir arī nevalstisko organizāciju skaita pieaugums, kas liecina par iedzīvotāju ekonomisko un pilsonisko rošību un dalību novadu sabiedriskajās aktivitātēs.

VRG teritorijā Latgales reģionam raksturīgais amatniecības sektors ir pārstāvēts gan Rēzeknes novadā, gan Viļānu novadā. Apkopojot informāciju par Rēzeknes novada pagastos strādājošiem amatniekiem, var secināt, ka kopumā teritorijā darbojas vairāk kā 30 amatnieki (amatnieku darbnīcas). Vislielākā aktivitāte ir vērojama keramikas jomā, kurai seko tekstilijas un rokdarbi, kā arī kokamatniecība.

Lai radītu labvēlīgus priekšnosacījumus, iedzīvotāju vēlmei veidot savu uzņēmējdarbību, svarīgs faktors ir papildus informācijas un finanšu resursu pieejamība saimnieciskās darbības uzsākšanai. Pozitīvs piemērs VRG teritorijā ir Rēzeknes novada pašvaldības un visu 25 Rēzeknes novada pagastu pārvalžu izveidotais nodibinājums LEARN, kura darbības mērķis ir sekmēt saimniecisko darbību un sekmēt bezdarba samazināšanos Rēzeknes novada teritorijā. Šī mērķa īstenošanai nodibinājums paredz atbalstīt mikrouzņēmumus un pašnodarbinātās personas, kuras uzsāk un attīsta uzņēmējdarbību Rēzeknes novada teritorijā.

Gan amatniecība, gan mājražošana pakāpeniski iesaistās tūrisma vidē un statistikas dati liecina, ka 2014.gadā amatnieku darbnīcas Rēzeknes un Viļānu novadā apmeklēja 4992 tūristi. Būtiska loma tūrisma nozares attīstībā Rēzeknes un Viļānu novadā ir Tūrisma informācijas centram, kas veic informācijas apkopošanu, izplatīšanu, kā arī tūrisma objektu

apsekošanu un darbības kontroli, kā arī vēl 3 tūrisma informācijas punktiem, kas darbojas Ozolmuižas, Kaunatas un Nagļu pagastos.

Lai gūtu pilnīgāku novērtējumu par uzņēmējdarbības potenciālu no dažādiem, t.sk., primārajiem avotiem, pētījuma ietvaros tika organizētas trīs diskusijas. Vienā no tām tika apkopoti jautājumi par mājražotāju aktuālajām problēmām, ieteikumiem un atbalsta pasākumiem, kurus biedrība varētu realizēt nākošajā periodā un iekļaut jaunajā stratēģijā:

- nākošajā periodā lauku uzņēmējiem un biedrībām būtu nepieciešams finansiālais atbalsts pieredzes apmaiņas braucienu organizēšanai ārpus Latvijas;
- mājražotāju tirgus izveide Rēzeknes pilsētas teritorijā, sadarbojoties ar Rēzeknes pilsētas domi un Rēzeknes novada domi; paredzot arī vienota kopīga mājražotāju tirgus tēla veidošanu;
- ideja par novada mājražotāju kopīga zīmola veidošanu;
- svarīgi ir uzņemt pircēju tieši šeit Latgales reģionā; ilgtspējīgs risinājums „mājražošana + tūrisms”;
- viena no nākotnes projekta idejām – apmācība sociālo portālu *Facebook*, *Twitter* izmantošanā, jo tā ir iespēja bezmaksas reklāmai;
- nākošajā plānošanas periodā atbalstīt projektus meistarklašu veidošanai, kurās notiek dalībnieku komunikācija un informācijas apmaiņa par aktuālajiem jautājumiem, un kurās ir iespēja eksperimentēt, lai iesaistītu iedzīvotājus līdzīgu preču un produkcijas ražošanā, kas sekmētu reģiona kopējo piedāvājumu;
- pozitīvi vērtējama iespēja piesaistīt līdzekļus izglītojošiem projektiem, jo „cilvēks pērk stāstu”, līdz ar to ir būtiski prast pasniegt precī, lai piesaistītu potenciālos pircējus ilgtermiņā;
- Latgales reģiona iedzīvotāju mentalitātei piemīt savdabīgs kautrīgums, savukārt, sekmīgai uzņēmējdarbībai ir nepieciešama ambiciozitāte; jāmeklē risinājumi šai problēmai;
- aktualizējot skolēnu iesaisti uzņēmējdarbības organizēšanā, t.sk. mācību uzņēmumu veidošanā;
- rast risinājumus mājražotāju zināšanu pilnveidošanai par mārketinga pasākumiem, reklāmas un pārdošanas jomā;
- pastāv diametrāli pretēji viedokļi par kooperēšanos kā sekmīgu uzņēmējdarbības formu; dažiem mājražotājiem ir vēlme apvienoties, dažiem nē; kopīgs viedoklis – apvienošanās jāorganizē, ievērojot brīvprātības principu;
- aktuāls jautājums – kā nodrošināt tirdzniecības regularitāti; atšķirīgi viedokļi, kā arī mājražotājiem ir atšķirīgas iespējas, jo vairākkārt tiek uzskaitītas sekojošas problēmas – laika trūkums pārdošanai, pārmērīgs laika patēriņš VID u.c. veida atskaitēm; nepieciešama palīdzība loģistikas organizēšanā, produkcijas uzskaites sistēmas izstrādē;
- aktualizēts jautājums arī par interneta veikalu veidošanu;
- kā viena no papildus opcijām realizēt savu produkciju, tiek piedāvāta iespēja ražotājiem un amatniekiem organizēt ekskursijas tūristiem ražotnēs; tūristu uzņemšana ir blakus ienākumu avots; tomēr joprojām aktuāls jautājums par ceļu kvalitāti reģionā.

Iedzīvotāju aptaujas rezultāti ir sekojoši:

- Iedzīvotāji saistībā ar savu dzīvesveidu pilnībā piekrīt šādiem apgalvojumiem sakārtota apkārtējā vide, dabas, kultūras u.c. nozīmīgi vēsturiski objekti sekmē tūrisma attīstību; jauniešu centru izveide un darbība veicina lietderīgu brīvā laika pavadīšanu jauniešiem un savstarpējo komunikāciju; sporta inventāra, trenāžieru, sporta laukumu pieejamība veicina vietējo iedzīvotāju interesi un vēlmi iesaistīties veselīga, fiziski aktīva dzīvesveida uzturēšanā.
- Tāpat relatīvi liels skaits respondentu norādīja, ka svarīgi ir, lai iedzīvotājiem viņu dzīvesvietā būtu pieejami sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera u.c.); lauku teritorijas apdzīvotība ir atkarīga no labas infrastruktūras (ceļiem, interneta pieejamības, velo, pastaigu celiņi u.tml.).
- Kā sev nepieciešamos sadzīves pakalpojumu, visbiežāk iedzīvotāji min: trenāžieru zāle; būvdarbu pakalpojumi; supermārketi; skaistumkopšana; dārzu apstrāde; pļaušana; kapliča; sabiedriskais transports; aptieka; ķīmiskā tīrītava; apavu remonts; laivu noma; ūdens velosipēdu noma; lietotu apģērbu un apavu maiņa; pirts; baseins; velociņi; labiekārtotas pludmales; skriešanas celiņi; slidotava; kursi; bankomāts; valodu apmācības kursi.
- Vērtējot iedzīvotāju ekonomisko stāvokli no vispārējā pieņēmuma – jo augstāks izglītības līmenis, jo lielākas iespējas darba tirgū un vairāk uzdrošinās kļūt par darba devējiem vai pašnodarbinātām personām, var secināt, ka vienlīdz nozīmīga ir gan augstākā, gan vidējā profesionālā izglītība.
- Respondentu atbildes liecina, ka tikai 9% vēlētos tuvākajā laikā uzsākt savu uzņēmējdarbību; vairākums respondentu nedomā sākt nodarboties ar uzņēmējdarbību dažādu šķēršļu dēļ: likumdošana un birokrātija, mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja, ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.); pētot respondentu atbildes attiecībā pret dzimumu, var secināt, ka vīrieši ir vairāk motivēti uzsākt uzņēmējdarbību nekā sievietes.
- Iedzīvotājus lielākoties motivētu nodarbojties ar saimniekošanu sekojoši faktori – ekonomiskā stabilitāte/neatkarība; papildus finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai; daļa respondentu kā motivāciju uzsākt uzņēmējdarbību saskata ģimenes atbalstā un labvēlīgā infrastruktūrā.
- Vairākums respondentu informāciju vēlētos saņemt vietējā novada vai pašvaldības avīzē; tāpat lielai daļai iedzīvotāju ir svarīga tikšanās klātienē (sanāksmes un semināri, pieredzes apmaiņas pasākumi u.c.).

Pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izpēte, ļauj secināt, ka vietējās attīstības stratēģijas mērķis un rīcības, balstoties uz attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu, uzdevumu un prioritāšu izvērtējumu ir veicināt ekonomisko izaugsmi un attīstību VRG „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” teritorijā; kur rīcības mērķa sasniegšanai ir (1) atbalsts vietējai uzņēmējdarbībai – amatniecībai, mājrāžošanai, lauksaimniecības produktu ražošanai, pārstrādei, iepakojšanai, „zaļās lauksaimniecības” attīstībai, tūrisma un produktivitātes palielināšanai; (2) atbalsts izglītības līmeņa paaugstināšanai un zināšanu pilnveidošanai, pārkvalifikācijai un pieredzes apmaiņai; (3) kultūras, sporta un atpūtas iespēju attīstība un dažādošana bērniem, jauniešiem, jaunajām māmiņām, vecāka gadagājuma cilvēkiem u.c. grupām; (4) atbalsts kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai - sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, publiskās infrastruktūras attīstībai, sakārtotas dzīves vides veidošanai; (5) dabas resursu un kultūrmantojuma saglabāšana un attīstība.

Diskusiju, ekspertu aptauju un anketēšanas rezultātā tika definētas sekojošas partnerības vides stiprās puses un iespējas:

- Daudzveidīgi dabas resursi, tradīcijas un kultūrvēsturiskais mantojums, kas var būt pamats jaunu un unikālu tūrisma produktu radīšanai; tūrisma produktu izstrādei, apvienojoties vairākiem uzņēmējiem (viesu mājas, amatnieki, mājražotāji).
- Gaisa, ūdens un mājražotāju pārtikas kvalitāte kā būtisks nosacījums dzīves kvalitātes nodrošināšanai ilgtermiņā, kas ir iespēja teritorijas apdzīvotības veicināšanai, popularizējot novadā esošā eko vidi potenciālajiem iedzīvotājiem ārpus Latvijas.
- Interneta pārklājums un ātrums (platjoslas internets), kas ir iespēja veicināt ekonomisko aktivitāti teritorijā, sekmējot e veikalus izveidi, e pakalpojumu (darbs mājās, piemēram, grāmatvedības pakalpojumi, reklāmas veidošana u.tml.) sniegšanu citiem reģioniem Latvijā un ārpus tās.
- Teritorijas konkurētspējīgās priekšrocības attiecībā pret pārējo Latgales reģionu, t.sk., Rēzeknes pilsētas infrastruktūras pieejamība, darba vietas Rēzeknes pilsētā, Austrumlatgales koncertzāle GORS, visa līmeņa izglītības iestādes. Lai veicinātu teritorijas apdzīvotību un ekonomisko aktivitāti teritorijā, ir jāveicina iedzīvotāju piesaiste no citām teritorijām; jāpopularizē iespējas studēt, strādāt, izmantot kultūras pakalpojumus, veidot uzņēmumus. Veidot apziņu sabiedrībā par pozitīvajiem ieguvumiem, dzīvojot šajā teritorijā. Popularizēt ieguvumus un iespējas, dzīvojot VRG teritorijā, radīt aicinājumu sabiedrībai Latvijā un ārpus tās, piemēram „*vieta Jūsu dzīvei un biznesam*”, lai piesaistītu iedzīvotājus no citām teritorijām, t.sk., arī no pārējās Latgales reģiona teritorijas.
- Sakārtotas pašvaldību teritorijās esošās ēkas un inženiertehniskie tīkli, kas var tikt piedāvātas iznomāšanai potenciālajiem investoriem.
- Pieejams plašs ceļu tīkls, tomēr jāsekmē tā kvalitātes uzlabošana.
- Esošie mikro, mazie un ģimenes uzņēmumi apliecina iedzīvotāju interesi un uzņēmējdarbības prasmes, kas ir pamats, lai veicinātu un popularizētu labos prakses piemērus pārējai sabiedrībai un jauniešu vidū.
- Esošie dažādu nozaru uzņēmumi teritorijā, kas mazina uzņēmējdarbības riskus konkrētu nozaru krīžu situācijās, līdz ar to jāveicina un jāpopularizē labie prakses piemēri daudzveidīgu uzņēmumu veidošanā un dažādu darbības veidu realizēšanā viena uzņēmuma ietvaros.
- Ir potenciāls jauniešu vidū sekmēt uzņēmējdarbības uzsākšanu (esošie mācību uzņēmumi), tāpēc ir jāparedz konkrētas aktivitātes jauniešu uzņēmējdarbības uzsākšanai nākošajā periodā.
- Pieaug saimniecisko vienību (pašnodarbinātās personas, komercsabiedrības, NVO) skaits teritorijā; ir vērojama skolēnu un jauniešu aktivitāte un interese par uzņēmējdarbību, līdz ar to jāsekmē uzņēmumu veidošana ar pieejamiem finanšu instrumentiem un infrastruktūru; labas prakses popularizēšana; sabiedriskās apziņas un uzņēmējspēju attīstīšana jauniešu auditorijā, izmantojot arī privātā sektora uzņēmēju iniciatīvu.
- Pieejamais finansējums turpmākajā periodā, kas jāvirza uzņēmējdarbības sekmēšanai un ilgtermiņīgas izaugsmes nodrošināšanai.
- Visa līmeņa izglītības iestāžu pieejamība ir iespēja, sadarbojoties NVO, pašvaldībām, valsts izglītības iestādēm un privātajam sektoram, veicināt iedzīvotāju izglītošanos un cilvēkkapitāla veidošanos teritorijā.
- Līdzšinējā iegūtā pieredze un prasmes projektu izstrādē un realizācijā ir pamats sekmīgai LEADER projektu realizācijai turpmākajos periodos, kā arī jāsekmē dalība citu finanšu instrumentu apgūvē.
- Tūrisma informācijas centrs nodrošina informācijas pieejamību tūristiem un ir resurss informācijas apkopošanai un izplatīšanai, savukārt, lai sekmētu tūristu piesaisti

konkrētam pagastam, ir iespēja nodrošināt tūrisma gida pakalpojumu pieejamību pagastos, izmantojot skolotāju, kultūras darbinieku un aktīvo senioru potenciālu.

- Unikālu dabas resursu pieejamība (kūdra, augi utt.) ir iespēja attīstīt netradicionālos vai jaunus uzņēmējdarbības veidus.
- Spilgtas personības privātajā sektorā un iestādēs ir potenciāls, kas ar personiskajiem piemēriem skolās, uzrunājot jauniešu auditoriju, sekmē uzņēmējdarbības uzsākšanu un izglītības iegūšanu.
- Laba materiāli tehniskā bāze kultūras, atpūtas un sporta pasākumu organizēšanai, tomēr būtiski ir apzināt šo inventāru (datu bāzes izveide) un veicināt iedzīvotāju iesaistīšanos aktivitātēs.
- Aktīvi pašdarbības kolektīvi pagastos ir potenciāls šo kolektīvu iesaistei arī citās teritorijai un iedzīvotājiem nepieciešamajās aktivitātēs.
- Savstarpējā sadarbība starp pagastiem ir sākuma stadijā, tāpēc ir jāveicina šī aktivitāte, izmantojot dažādus instrumentus (tirdziņi, jaunu ideju ģenerēšana, kopīgie projekti u.c.).
- Esošās Rēzeknes novada tradīcijas (novada dienas, podnieku dienas u.c.), kas jāattīsta, sekmējot vietējo uzņēmēju produkcijas tirdzniecību; pasākumu orientēšanu uz lauku iedzīvotājiem novadā; priekšrocības nodrošinot vietējiem uzņēmējiem.

Diskusiju, ekspertu aptauju un anketēšanas rezultātā tika definētas sekojošas partnerības vides vājās puses un potenciālie draudi:

- Attālums un patērētais laiks nokļūšanai līdz Rīgai rada papildus izdevumus un patērēto laiku, kur risinājums būtu jārada valsts līmenī, sekmējot e –pakalpojumu izmantošanu.
- Nepietiekama sadarbība starp uzņēmējiem, pašvaldībām un NVO, kur būtiski veidot pilsonisko apziņu sabiedrībā kopumā – „sistēma ir tik stipra, cik tās vājākais posms”.
- Darbaspēka kvalifikācijas neatbilstība tirgus prasībām un uzņēmējdarbības prasmju trūkums, kur viens no iespējamajiem risinājumiem ir pašvaldību, potenciālo investoru un izglītības iestāžu sadarbība pārkvalifikācijas nodrošināšanā pēc darba devēja pasūtījuma.
- Zema iedzīvotāju maksātspēja, kas ierobežo uzņēmumu, t.sk., mājražotāju, realizācijas ieņēmumus un peļņas gūšanas iespējas savā teritorijā. Risinājums ir noieta tirgus apzināšana citos reģionos un ārpus Latvijas.
- Brīvas dzīvojamās platības trūkums neļauj piesaistīt jaunus cilvēkus. Iespējamais risinājums – esošās infrastruktūras (piemēram slēgto bērnu dārzu) pārbūve.
- Iedzīvotāju mentalitāte un kūtrums, zemais pašnovērtējums un iniciatīva. Jāsekmē sabiedriskās domas veidošanās jauniešu un gados jaunu cilvēku vidū, sekmējot pašapziņas celšanu, pozitīvo domāšanu, savstarpējo attiecību veidošanu kopienā (pagastos), kas vērsti uz savstarpējo sapratni.
- Specializēta transporta un mobilo brigāžu trūkums, lai risinātu medicīniska un sociāla rakstura problēmas teritorijā.
- Neizmantotas telpas, piemēram, kultūras nami, kur viens no risinājumiem ir aktivitāšu piesaiste no ārpusē, piemēram, vasaras nometņu organizēšana.
- Ir teritorijas, kur nav ierīkotas atpūtas vietas, ko var izdarīt nākošajā periodā, bet būtiski ir sekmēt informācijas izplatīšanu par visām iespējamām teritorijām gan tūristiem, gan saviem iedzīvotājiem, izmantojot arī visus pieejamos veidus (bukleti, internets u.tml.).
- Jauniešu „dzīvošana” e vidē ir savdabīgs drauds veselīgam dzīves veidam un savstarpējās komunikācijas prasmēm. Seku mazināšanai iespējamie risinājumi: attieksmes un domāšanas paradigmu maiņa ģimenē, jauniešu centru organizēšana, iesaistot jauniešus reālā darbībā; tikšanās ar konkrētu profesiju pārstāvjiem, darba

vides iepazīšana konkrētos uzņēmumos; uzņēmējspēju attīstīšana no pamatskolas vecuma u.c.

Draudi, kas joprojām pastāv un to seku mazināšanai risinājumi ir jārod valsts līmenī:

- Izmaiņas likumdošanā, t.sk., nodokļu politikā, kas rada nestabilitāti un mazina uzņēmējdarbības iespējas.
- Kontrolējošo iestāžu lielais skaits, kas rada nedrošības un nenovērtēšanas sajūtas esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem.
- Demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās, t.i., iedzīvotāju skaita samazināšanās un teritorijas apdzīvotības samazināšanās.
- Nevienmērīga valsts teritorijas attīstība.
- Darbaspēka migrācija uz citiem reģioniem un ārpus Latvijas.
- Pierobeža un informatīvā telpa, kur iedzīvotāji izjūt draudus un nedrošības sajūtu esot relatīvi tuvu austrumu robežai, kur viens no risinājumiem varētu būt sabiedriskās domas veidošana un sabiedrības saliedēšana, izmantojot arī masu informācijas līdzekļus.
- Ģimenes ārstu, speciālistu, kvotu trūkums izmeklējumiem, kur arī ir nepieciešams risinājums valstī kopumā.

IZMANTOTIE AVOTI

1. Atkočiūniene V. (2006), The partnership group as new social infrastructural institution for sustainable rural livelihoods. *Economic and Rural Development*. Vol.2, No.1. ISSN 1822-3346, 13 – 18 p.
2. Biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” statūti, Rēzeknē, 2014. gads
3. Biedrības apkopotie statistikas dati par Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. - 2013. gadam īstenotajiem pasākumiem
4. Biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” attīstības stratēģija 2008. – 2013. <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/apstiprinato-strategiju-saraksts-1/>
5. Centrālās statistikas pārvaldes informācija www.csb.gov.lv
6. Informācija par Viļānu novada teritorijas plānojumu http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/tap/pasv/plan/?doc=15828
7. Latgales reģiona attīstības plānošanas dokumenti <http://www.latgale.lv/lv/padome/planosana>
8. Lursoft statistika, www.lursoft.lv
9. Nodibinājuma „Lauku ekonomikas attīstībai Rēzeknes novadā” apkopotā informācija
10. Pašvaldības sniegtā informācija par Viļānu novada attīstības programmas 2015-2022 izstrādes gaitu un stratēģisko daļu redakcijā uz 2015.gada 19.maiju
11. Pierīgā – augstākā dzimstība un zemākā mirstība, kā arī visvairāk jaunu cilvēku <http://www.aprinkis.lv/jurmala-zinas/sabiedriba/dzive-un-ticiba/item/21066-pieriga-%E2%80%93augstaka-dzimstiba-un-zemaka-mirstiba>
12. Rēzeknes novada attīstības programma 2012. – 2018. <http://rezeknesnovads.lv/novada-pasvaldiba/attistibas-planosanas-dokumenti/rezeknes-novada-attistibas-programma/>
13. Rēzeknes novada ilgtspējīga attīstības stratēģija 2033 <http://rezeknesnovads.lv/novada-pasvaldiba/attistibas-planosanas-dokumenti/rezeknes-novada-ilgtspejigas-attistibas-strategija-2033/>
14. Rēzeknes novada teritorijas plānojums 2013. – 2024. <http://rezeknesnovads.lv/novada-pasvaldiba/attistibas-planosanas-dokumenti/sakot-ar-2013-gada-15-oktobri-pasvaldiba-uzsak-jauna-rezeknes-novada-teritorijas-planojuma-istenosanu/>
15. Rēzeknes novada teritorijas plānojums Pilnveidotā redakcija <http://rezeknesnovads.lv/wp-content/uploads/2014/05/464874213642120220.pdf>
16. Rēzeknes, Rēzeknes un Viļānu novadu Tūrisma centrs statistikas informācija
17. Varvažovská P. (2013), Local action groups a source of financing for development region (example of practice). *Hradecké ekonomické dny*. ISBN 978-80-7435-250-8, 317 – 322 p.
18. Viļānu novada pašvaldību teritorijas plānojumi <http://www.vilani.lv/lv/teritorijas-planojumi>
19. Viļānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030.gadam <http://www.vilani.lv/lv/vilanu-novada-ilgtspejigas-attistibas-strategija-2014-2030gadam>
20. Vujicic M., Ristic L., Ciric N. (2013), Local Initiatives for Rural Vitality and Social Inclusion: Some Experiences from Serbia. *Eastern European Countryside*. 105 – 125 p.
21. Zajda K. (2014), Problems of functioning of Polish local action groups from the perspective of the social capital concept. *Eastern European Countryside*. 73 – 97 p.
22. www.rezeknesnovads.lv/uznemejdarbiba/rezeknes-novada-uznemumi/
23. <http://rezeknesnovads.lv/turisms/>
24. <http://www.pvd.gov.lv/lat/uznemumi/>
25. <http://rezeknesnovads.lv/uznemejdarbiba/nodibinajums/learn-jaunumi/>

Amatnieki Rēzeknes un Viļānu novados

	Keramika	Tekstilijas rokdarbi un	Pinumi (Skalu, klūgu grozi)	Kokamatniecība	Metālapstrāde	Mūzikas instrumentu ražošana	Ādas izstrādājumu darināšana	Glezniecība	Floristika
Rēzeknes novads									
Audriņu pagasts									
Bērzgales pagasts			Konstantīns Bindju						
Čornajas pagasts									
Dricānu pagasts		Bronislava Piļka							
Feimaņu pagasts									
Gaigalavas pagasts						Gunārs Igaunis			
Griškānu pagasts	Anatolijs Vituškins			Andris Misāns					
	Viktors Ušpelis								
	Andris Ušpelis								
	Juris Krompāns								
Ilzeskalna pagasts	Pēteris Gailums								Maija Gailuma
Kantinieku pagasts								Valdis Onužāns	
Kaunatas pagasts	Evalds Vasiļevskis					ZS "Tiptops"			
Lendžu pagasts	Voldemārs, Olga, Māris un Jānis Voguļi	Ruta Rancāne							
Lūznavas pagasts									
Maltas pagasts	Aivars Ušpelis	Velta Lapa		Arvīds Lapa				Vēsma Ušpele	
Mākoņkalna pagasts		Dominika Beļeviča							

Nagļu pagasts									
Nautrēnu pagasts					Jānis Ļubka				Daina Zvejsalniece
Ozolaines pagasts	Staņislavs Viļums								
Ozolmuižas pagasts	SIA "Podusēta", Aiga Dātava	Janeta Jase							
Pušas pagasts			Helēna un Boleslavs Mundas, Lauku sēta "Mežmalas"	Andris Tučs (laivas)					
Rikavas pagasts									
Sakstagala pagasts				Aleksandrs Doroščonoks					
		Anita Matisane		Edgars Matisans					
Silmalas pagasts									
Stoļerovas pagasts									
Stružānu pagasts									
Vērēmu pagasts	Viktors Pankovs	Janīna Zelenova		Andris Kuzmans			Irēna Baufele		
				Antons Rancāns				Gundega Rancāne	
Viļānu novads									
Viļāni		Audēju un rokdarbnieču biedrība „Atbalsts”							
Viļāni		Biedrība „Iedvesma plus”							
Viļānu novads				Pēteris Lukjanovs					

2.Pielikums

Respondentu atbildes saistībā ar viņu dzīvesvietas sakārtotību un attīstību VRG teritorijā pa pagastiem/pilsētu (I)

Dzīvesvieta	Pašvaldības teritorijas attīstība ir atkarīga no vietējo iedzīvotāju aktivitātes un uzņēmības			Sabiedrisko aktivitāšu piedāvājums ietekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/kvalitāti			Lauku teritorijas apdzīvotība ir atkarīga no labas infrastruktūras (ceļiem, interneta pieejamības, velo, pastaigu ceļiņi u.tml.)			Sakārtota apkārtējā vide-dabas, kultūras u.c. nozīmīgi vēsturiski objekti sekmē tūrisma attīstību			Tūrisms ir nozīmīgs resurss pagasta teritorijas attīstībā			Amatniecība-labākais tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanas veids			Brīvā laika pavadīšanas iespējas, bērnu laukumi, vecāku klubīni, hobiji, interešu pulciņi sekmē jaunu ģimeņu vēlmi dzīvot konkrētajā teritorijā		
	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %	pilnībā piekrītu %	daļēji piekrītu %	pilnībā nepiekrītu %
Viļānu pilsēta	1.9	1.4	0.0	2.5	0.8	0.0	2.2	1.1	0.0	1.4	1.9	0.0	2.2	0.8	0.3	1.9	1.4	0.0	2.4	0.9	0.0
Dekšāres pagasts	1.4	1.7	0.0	1.3	1.9	0.0	1.9	1.1	0.2	1.9	1.1	0.2	1.9	0.9	0.3	1.7	1.1	0.3	1.7	1.3	0.2
Sokolku pagasts	1.9	1.6	0.0	1.4	1.7	0.3	3.0	0.5	0.0	2.8	0.6	0.0	1.6	1.6	0.3	1.4	1.7	0.3	0.9	2.5	0.0
Viļānu pagasts	2.2	1.7	0.0	1.9	1.9	0.2	2.8	0.9	0.2	2.7	1.1	0.2	1.7	2.2	0.0	2.1	1.6	0.3	3.5	0.5	0.0
Audriņu pagasts	2.1	1.4	0.0	2.2	1.3	0.0	2.5	0.8	0.2	2.5	0.9	0.0	1.3	2.2	0.0	1.3	2.2	0.0	2.7	0.5	0.3
Bērzgales pagasts	1.4	1.9	0.0	1.1	2.2	0.0	2.1	1.1	0.2	2.7	0.6	0.0	2.1	1.3	0.0	2.2	1.1	0.0	2.2	1.1	0.0
Čornajas pagasts	2.5	0.9	0.0	2.2	1.3	0.0	1.3	1.9	0.3	2.4	1.1	0.0	1.6	1.9	0.0	1.9	1.4	0.2	1.6	1.9	0.0
Dricānu pagasts	2.4	1.1	0.0	1.1	2.2	0.2	1.7	1.6	0.2	2.2	1.3	0.0	2.2	1.3	0.0	2.5	0.8	0.2	2.2	0.9	0.3
Feimaņu pagasts	0.9	2.4	0.0	1.6	1.7	0.0	1.3	2.1	0.0	2.7	0.6	0.0	1.9	1.4	0.0	1.9	1.3	0.2	1.4	1.9	0.0
Gaiģalavas pagasts	1.4	1.9	0.0	1.4	1.9	0.0	1.4	1.9	0.0	1.6	1.7	0.0	2.4	0.9	0.0	1.4	1.9	0.0	1.4	1.7	0.2
Griškānu pagasts	1.4	2.5	0.0	2.5	1.4	0.0	3.5	0.3	0.2	2.8	1.1	0.0	1.6	2.2	0.2	2.8	0.9	0.2	3.5	0.5	0.0
Ilzeskalna pagasts	1.9	1.6	0.2	0.9	2.7	0.0	2.8	0.8	0.0	2.4	1.3	0.0	2.2	1.4	0.0	2.1	1.6	0.0	2.2	1.4	0.0
Kantinieku pagasts	0.5	2.5	0.3	1.1	2.2	0.0	2.2	0.8	0.3	1.9	1.1	0.3	0.8	2.1	0.5	1.3	1.6	0.5	1.7	1.6	0.0

Sakstagala pagasts	1.3	1.9	0.0	0.9	2.2	0.0	2.2	0.9	0.0	2.7	0.5	0.0	2.2	0.9	0.0	1.1	2.1	0.0	1.9	1.3	0.0
Kaunatas pagasts	1.4	1.7	0.2	1.7	1.4	0.2	2.2	0.8	0.3	3.2	0.2	0.0	1.9	1.4	0.0	2.5	0.8	0.0	1.9	1.1	0.3
Lendžu pagasts	1.4	1.9	0.2	1.9	1.3	0.3	2.5	0.9	0.0	2.8	0.6	0.0	1.4	2.1	0.0	1.4	2.1	0.0	2.4	1.1	0.0
Lūznavas pagasts	1.3	1.9	0.0	1.9	1.3	0.0	0.9	1.9	0.3	2.7	0.5	0.0	2.5	0.6	0.0	1.3	1.6	0.3	2.8	0.3	0.0
Maltas pagasts	0.8	2.8	0.0	0.9	2.4	0.3	2.1	1.6	0.0	2.8	0.8	0.0	2.5	0.8	0.3	2.5	1.1	0.0	1.1	1.9	0.6
Mākoņkalna pagasts	1.1	2.2	0.0	1.1	2.1	0.2	2.2	1.1	0.0	2.5	0.6	0.2	0.8	2.2	0.3	1.7	1.6	0.0	1.6	1.6	0.2
Nagļu pagasts	1.6	1.6	0.5	0.5	3.0	0.2	1.4	1.9	0.3	2.5	1.1	0.0	1.9	1.7	0.0	1.7	1.4	0.5	2.2	1.1	0.3
Naurēnu pagasts	0.6	3.0	0.0	1.3	2.4	0.0	3.2	0.5	0.0	3.2	0.5	0.0	2.7	0.8	0.2	2.5	1.1	0.0	2.8	0.8	0.0
Ozolaines pagasts	2.7	1.1	0.0	2.8	0.9	0.0	3.0	0.5	0.3	2.5	1.3	0.0	2.1	1.7	0.0	2.5	1.3	0.0	2.7	0.6	0.5
Ozolmuižas pagasts	1.7	1.3	0.3	2.2	0.9	0.2	2.2	1.1	0.0	1.9	1.3	0.2	1.7	1.6	0.0	1.6	1.7	0.0	2.1	1.3	0.0
Pušas pagasts	2.7	0.8	0.0	2.7	0.8	0.0	3.0	0.5	0.0	2.7	0.8	0.0	2.5	0.9	0.0	2.5	0.6	0.3	1.9	1.6	0.0
Rikavas pagasts	2.1	1.1	0.3	2.1	1.4	0.0	2.7	0.8	0.0	0.8	2.1	0.6	0.9	0.8	1.7	0.3	2.5	0.6	1.9	1.6	0.0
Sīmalas pagasts	1.4	1.7	0.0	1.9	1.1	0.2	1.1	1.6	0.5	1.9	0.8	0.5	0.6	2.2	0.3	3.0	0.2	0.0	0.6	2.2	0.3
Stoļerovas pagasts	2.2	1.4	0.0	2.2	1.4	0.0	2.5	0.9	0.2	3.2	0.5	0.0	2.2	1.4	0.0	2.5	1.1	0.0	2.7	0.9	0.0
Stružānu pagasts	1.3	2.1	0.0	2.1	1.3	0.0	2.2	1.1	0.0	3.0	0.3	0.0	1.3	1.7	0.3	0.6	2.2	0.5	1.6	1.3	0.5
Vērēnu pagasts	1.9	1.3	0.3	2.4	1.1	0.0	2.8	0.3	0.3	2.8	0.6	0.0	2.1	1.4	0.0	3.2	0.3	0.0	2.2	1.3	0.0
Kopā	47.3	50.5	2.2	49.8	48.1	2.1	65.0	31.2	3.8	71.1	26.8	2.1	52.7	42.6	4.7	55.5	40.2	4.3	59.8	36.6	3.6

2.Pielikuma turpin.

Respondentu atbildes saistībā ar viņu dzīvesvietas sakārtotību un attīstību VRG teritorijā pa pagastiem/pilsētu (II)

Dzīvesvieta	Kultūras dzīves uzlabošana/dažādošana (pašdarbības kolektīvi, brīvdabas estrādes, kultūras pasākumu organizēšana) sekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/kvalitāti			Iedzīvotājiem ir svarīgi, lai viņu dzīvesvietā ir pieejami sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera u.c.)			Sociālās aprūpes pakalpojumu (dienas centri, senioru klubiņi, rokdarbu pulciņu, u.tml.) pieejamība sekmē vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos dažādu interešu aktivitātēs			Jauniešu centru izveide un darbība veicina lietderīgu brīvā laika pavadīšanu jauniešiem un savstarpējo komunikāciju			Sporta inventāra, treniņu, sporta laukumu pieejamība veicina vietējo iedzīvotāju interesi un vēlmi iesaistīties veselīga, fiziski aktīva dzīvesveida uzturēšanā			Arvien vairāk cilvēki laukos nodarbojas ar lauksaimniecisko produktu ražošanu un pārstrādi mājas apstākļos		
	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %	pilnībā piekrtu %	daļēji piekrtu %	pilnībā nepiekrtu %
Viļānu pilsēta	2.5	0.8	0.0	2.4	0.6	0.3	1.9	1.4	0.0	2.7	0.6	0.0	2.4	0.9	0.0	2.7	0.3	0.3
Dekšāres pagasts	1.4	1.7	0.0	1.4	1.3	0.5	1.4	1.6	0.2	1.7	1.3	0.2	2.2	0.8	0.2	1.1	1.9	0.2
Sokolku pagasts	0.8	2.4	0.3	1.4	2.1	0.0	1.7	1.4	0.3	2.2	1.3	0.0	1.6	1.9	0.0	0.2	2.1	1.3
Viļānu pagasts	2.7	1.3	0.0	2.5	1.3	0.2	2.5	1.1	0.3	3.2	0.5	0.3	3.5	0.3	0.2	2.4	1.6	0.0
Audriņu pagasts	2.7	0.8	0.0	3.3	0.2	0.0	2.2	1.3	0.0	2.7	0.8	0.0	2.7	0.8	0.0	0.9	1.4	1.1
Bērzgales pagasts	1.7	1.6	0.0	2.1	1.3	0.0	1.7	1.6	0.0	2.2	1.1	0.0	1.6	1.7	0.0	1.1	1.4	0.8
Čornajas pagasts	2.1	1.4	0.0	1.6	1.7	0.2	0.9	2.5	0.0	2.1	1.3	0.2	2.4	1.1	0.0	1.7	1.6	0.2
Dricānu pagasts	2.5	0.6	0.3	2.8	0.5	0.2	2.8	0.6	0.0	2.7	0.8	0.0	2.4	1.1	0.0	1.7	1.7	0.0
Feimaņu pagasts	1.7	1.6	0.0	2.5	0.6	0.2	2.2	1.1	0.0	2.4	0.9	0.0	1.9	1.4	0.0	0.5	2.7	0.2
Gaigalavas pagasts	1.4	1.9	0.0	1.6	1.7	0.0	1.1	2.2	0.0	2.2	1.1	0.0	1.4	1.7	0.2	1.3	1.9	0.2
Griškānu pagasts	2.4	1.6	0.0	2.2	1.3	0.5	2.7	1.3	0.0	3.9	0.0	0.0	3.8	0.2	0.0	0.9	3.0	0.0
Ilzeskalna pagasts	2.1	1.6	0.0	3.2	0.5	0.0	2.5	1.1	0.0	3.0	0.6	0.0	2.7	0.9	0.0	1.1	2.1	0.5

Kantinieku pagasts	1.7	1.3	0.3	1.9	1.4	0.0	1.6	1.7	0.0	1.9	1.4	0.0	2.5	0.8	0.0	0.5	2.1	0.8
Sakstagala pagasts	1.9	1.3	0.0	1.9	1.3	0.0	1.4	1.7	0.0	2.1	1.1	0.0	2.1	1.1	0.0	0.8	1.9	0.5
Kaunatas pagasts	1.9	1.4	0.0	3.0	0.3	0.0	2.1	1.3	0.0	2.8	0.5	0.0	2.5	0.8	0.0	0.9	1.7	0.6
Lendžu pagasts	2.2	1.3	0.0	2.1	1.4	0.0	2.2	1.1	0.2	2.5	0.8	0.2	2.5	0.9	0.0	0.9	2.4	0.2
Lūznavas pagasts	1.1	2.1	0.0	1.9	1.3	0.0	1.1	2.1	0.0	1.3	1.9	0.0	1.3	1.9	0.0	0.3	2.8	0.0
Māltas pagasts	2.4	0.6	0.6	2.4	1.3	0.0	2.8	0.8	0.0	3.0	0.6	0.0	3.0	0.6	0.0	1.1	2.1	0.5
Mākoņkalna pagasts	2.1	1.3	0.0	2.2	1.1	0.0	1.9	1.4	0.0	2.8	0.5	0.0	2.5	0.8	0.0	0.3	2.7	0.3
Nagļu pagasts	2.4	1.3	0.0	3.2	0.5	0.0	2.7	0.9	0.0	2.1	1.3	0.3	2.8	0.8	0.0	1.6	1.9	0.2
Nautrēnu pagasts	2.7	0.9	0.0	0.9	2.7	0.0	0.3	3.3	0.0	2.1	1.6	0.0	1.4	2.2	0.0	0.6	2.5	0.5
Ozolaines pagasts	2.7	1.1	0.0	1.7	1.9	0.2	2.1	1.7	0.0	3.5	0.3	0.0	2.8	0.9	0.0	0.9	2.2	0.6
Ozolmuižas pagasts	1.9	1.3	0.2	2.1	1.3	0.0	2.2	0.8	0.3	2.2	1.1	0.0	2.2	1.1	0.0	1.3	1.7	0.3
Pušas pagasts	2.7	0.8	0.0	2.5	0.9	0.0	2.7	0.6	0.2	2.1	1.3	0.2	2.5	0.9	0.0	2.2	0.9	0.3
Rikavas pagasts	2.1	1.4	0.0	2.5	0.9	0.0	1.3	2.2	0.0	1.7	1.7	0.0	1.9	1.6	0.0	0.6	2.5	0.3
Silmalas pagasts	1.1	2.1	0.0	2.4	0.8	0.0	2.1	1.1	0.0	2.2	0.9	0.0	2.1	0.9	0.2	0.0	1.4	1.7
Stoļerovas pagasts	2.2	1.3	0.2	2.5	0.8	0.3	2.7	0.8	0.2	2.5	1.1	0.0	2.2	1.3	0.2	1.6	2.1	0.0
Stružānu pagasts	2.4	0.9	0.0	3.0	0.3	0.0	1.9	1.4	0.0	2.4	0.9	0.0	2.7	0.6	0.0	1.1	2.1	0.2
Vērēmu pagasts	1.7	1.7	0.0	2.5	0.8	0.2	2.4	1.1	0.0	2.5	0.9	0.0	3.2	0.3	0.0	1.6	1.7	0.2
Kopā	59.0	39.1	1.9	65.6	31.9	2.5	57.1	41.3	1.6	70.5	28.2	1.3	68.6	30.6	0.8	32.0	56.3	11.7

Divi galvenie šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk., mājas apstākļos saistībā ar dzīvesvietu VRG teritorijā pa pagastiem/pilsētu

<i>Dzīvesvieta</i>	<i>Likumdošanas un birokrātijas šķēršļi</i>	<i>Mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja</i>	<i>Vāja sadarbība ar esošajiem/potenciālajiem partneriem</i>	<i>Zināšanu trūkums uzņēmējdarbībā</i>	<i>Ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.)</i>	<i>Citi</i>
Viļānu pils.	10	9	6	8	6	1
Dekšāres pag.	13	6	3	4	3	-
Sokolku pag.	10	9	-	15	7	-
Viļānu pag.	9	11	5	4	11	-
Audriņu pag.	8	13	-	7	5	2
Bērzgales pag.	11	14	1	7	8	-
Čornajas pag.	16	6	-	11	8	1
Dricānu pag.	6	9	1	4	4	1
Feimaņu pag.	15	8	1	7	4	1
Gaigalavas pag.	17	15	-	5	6	1
Griškānu pag.	14	15	2	11	7	-
Ilzeskalna pag.	17	5	1	9	10	1
Kantinieku pag.	15	13	-	9	3	-
Sakstagala pag.	10	12	-	6	5	-
Kaunatas pag.	9	10	2	7	6	1
Lendžu pag.	12	9	-	8	8	1
Lūznavas pag.	14	12	2	6	8	-

Maltas pag.	14	13	1	3	8	1
Mākoņkalna pag.	15	11	-	9	7	-
Nagļu pag.	11	13	-	1	5	1
Nautrēnu pag.	14	8	2	5	4	-
Ozolaines pag.	11	9	2	3	8	2
Ozolmuižas pag.	8	7	3	5	10	-
Pušas pag.	13	6	3	5	8	-
Rikavas pag.	17	8	-	4	8	-
Silmalas pag.	15	14	-	4	5	1
Stoļerovas pag.	8	9	1	6	11	5
Stružānu pag.	9	12	2	4	11	-
Vērēmu pag.	15	7	-	11	10	-
Kopā	356	293	38	188	204	20

PROJEKTU ĪSTENOTĀJU APTAUJA

Aptaujas mērķis ir apkopot projektu īstenošanu veidojošu LEADER pieejas pasākumu projektu realizāciju un ieviešanas rezultātiem. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007. – 2013. gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai” ietvaros.

Aptaujas rezultāti apkopotā veidā tiks publicēti Biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” (vietējā partnerība) mājas lapā www.rezeknespartneriba.lv.

1. Jūs kā projektu īstenoātājs esat

(lūdzu, norādiet vienu atbilžu variantu)

- biedrība vai nodibinājums
- pašvaldība
- uzņēmējs
- fiziska persona

2. Jūsu pārstāvētais novads

(lūdzu, norādiet vienu atbilžu variantu)

- Rēzeknes novads
- Viļānu novads

3. Jūsu pārstāvētais pagasts

4. Cik projekta pieteikumus Jūs esat iesniedzis?

(lūdzu, norādiet vienu atbilžu variantu)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5 un vairāk

5. Kurās rīcībās Jūs esat snieguši projektus vērtēšanai biedrībā „Rēzeknes rajona kopienu partnerība”?

(var atzīmēt vairākas atbildes)

	iesniegti
Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (dienas centru izveide, veļas mazgātava, interneta pieejas punkts un tml.)	☐
Ārpuskolas aktivitāšu un mūziklītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana	☐
Dažādu jaunu klubu izveide	☐
Dažādu pagastam nozīmīgu vietu ainaviska noformēšana iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus	☐
Kultūras, sporta, atpūtas iespēju attīstība, dažādošana	☐
Publiskās infrastruktūras attīstība sakārtotas dzīves kvalitātes veidošanai	☐
Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana	☐
Atbalsts vietējām iniciatīvām grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai	☐
Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem	☐
Lauksaimniecības produktu ražošanas un pirmapstrāde	☐

Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde mājas apstākļos iesniegti

6. Kurās rīcībās Jūs esat īstenojuši savus projektus?

(var atzīmēt vairākas atbildes)

Sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana (dienas centru izveide, veļas mazgātava, interneta pieejas punkts un tml.) realizēti

Ārpuskolas aktivitāšu un mūžizglītības pasākumu tehniskās bāzes nodrošināšana

Dažādu jaunu klubiņu izveide

Dažādu pagastam nozīmīgu vietu ainaviska noformēšana iesaistot tajā vietējos iedzīvotājus

Kultūras, sporta, atpūtas iespēju attīstība, dažādošana

Publiskās infrastruktūras attīstība sakārtotas dzīves kvalitātes veidošanai

Lauku māju un sētu (muzeju) izveide (rekonstrukcija, pagalmu labiekārtošana) un Kultūrvēsturisko objektu sakopšana

Atbalsts vietējām iniciatīvās grupām, to darbībai un labvēlīgas vides radīšanai

Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai vietējiem iedzīvotājiem

Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde

Lauksaimniecības produktu ražošana un pirmapstrāde mājas apstākļos

7. Kādas materiālās vērtības ir radītas Jūsu īstenoto projektu rezultātā?

(iespējami vairāki atbilžu varianti)

- Bērnu rotaļu laukums
- Izveidots sporta laukums ([t.sk.](#) āra trenāžieri)
- Iegādāts sporta/atpūtas inventārs
- Nodrošināti tautu tērpi
- Nodrošināti tērpi (izņemot tautu tērpus) pašdarbības kolektīviem
- Ierīkots muzejs/lauku sētas muzejs
- Labiekārtota pludmale
- Ierīkota veļas mazgātava
- Izveidota un aprīkota telpa jauniešu darbības aktivitāšu norisei
- Izveidota un aprīkota telpa aktivitāšu organizēšanai cilvēkiem, [t.sk.](#) bērniem, ar īpašām vajadzībām
- Ierīkota un aprīkota telpa interešu klubiņu darbības nodrošināšanai
- Izveidots interneta pieejas punkts
- Nodrošināti mūzikas instrumenti/apskaņošanas/apgaismošanas aparatūra
- Kultūrvēsturisku objektu, [t.sk.](#) baznīcu, piemiņas vietu, labiekārtošana
- Sabiedriskās pirtis/dušas
- Citas:

Ja, kā atbildi atzīmējāt variantu - iegādāts sporta/atpūtas inventārs, lūdzu precizējiet, kāds tieši!

8. Ar kādām galvenajām problēmām Jūs saskārāties projektu pieteikumu sagatavošanas procesā?

(lūdzu, norādiet 1 - 5 būtiskākās problēmas)

- Projekta pieteikuma noformēšana atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām
- Projekta pamatojuma aprakstošās daļas sagatavošana (problēmu, risinājumu, uzdevumu un mērķu formulēšana)
- Tehniska projekta pieteikuma sagatavošana excel failā
- Cenu aptaujas dokumentu sagatavošana
- Atrast atbilstošākos piegādātājus/pakalpojumu sniedzējus projekta idejas īstenošanai
- Līdzfinansējuma avotu nodrošināšana
- Neskaidri formulēti nosacījumi projektu konkursu dokumentos, kas apgrūtina izpratnes veidošanos par attiecināmām/neattiecināmām aktivitātēm
- Neskaidri/pretrunīgi formulēti projektu pieteikumu vērtēšanas kritēriji
- Lai aizpildītu attiecīgo projektu pieteikuma veidlapas sadaļu, nav skaidrs, kā noteikt cilvēku skaitu, kuri izmantos vai kuriem būs pieejams projekta ietvaros izveidotais rezultāts

Jūsu komentārs:

9. Ar kādām galvenajām problēmām Jūs saskārāties projektu īstenošanas procesā?

(lūdzu, norādiet 1 - 5 būtiskākās problēmas)

- Apgrūtināta/neefektīva komunikācija ar vietējās partnerības darbiniekiem
- Apgrūtināta/ neefektīva komunikācija ar Lauku atbalsta dienesta (LAD) darbiniekiem
- Neelastīga pieeja no LAD puses izmaiņu veikšanā projektu īstenošanas laikā
- Sarežģīta maksājumu pieprasījuma veidlapas forma (grūti saprast, kā pareizi aizpildīt)
- Piegādātāji/pakalpojumu veicēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpilda savlaicīgi
- Piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji savas saistības projekta īstenošanas laikā neizpilda solītajā (atbilstoši cenu aptaujā iesniegtajam piedāvājumam) kvalitātē
- Piegādātāji/pakalpojumu sniedzēji projekta īstenošanas laikā manipulē ar cenu (piemēram, nosaka to augstāku, nekā sākotnēji iesniegtajā piedāvājumā)
- Projekta publicitātes nodrošināšana masu medijos

Jūsu komentārs:

10. Vai ir bijušas kādas sadarbības/komunikācijas problēmas ar vietējo partnerību?

(Ja Jūsu sniegtā atbilde ir "Nē", lūdzu, dodieties uz 14. jautājumu)

- Jā
- Nē

11. Lūdzu, uzrakstiet kādas problēmas ir bijušas, sadarbojoties ar vietējo partnerību!

12. Kādi ir Jūsu piedāvājumi šo problēmu risināšanai? Lūdzu, uzrakstiet!

13. Vai Jūsprāt informācija par LEADER pieejas pasākumu projektu konkursiem līdz šim tika sniegta pietiekami plaši?

- Jā
- Vairāk jā, nekā nē
- Vairāk nē, nekā jā
- Nē

14. Kādi, Jūsprāt, bija visefektīvākie informācijas avoti?

(lūdzu, norādiet 1 - 3 būtiskākos avotus)

- Vietējās partnerības organizētie semināri
- Individuālās konsultācijas pie vietējās partnerības darbinieka
- Informācija masu mēdijos (prese, televīzija)
- Informācija no Lauku atbalsta dienesta
- Informācija no Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra
- Informācija internetā

15. Kādās jomās (nozarēs) Jūs būtu gatavi realizēt projektus nākamajā plānošanas periodā?

(lūdzu, norādiet arī neminētās jomas)

- Teritorijas labiekārtošanas projekti
- Lauksaimniecības projekti (t.sk. tradicionālā lauksaimniecība, lauksaimniecības produktu pirmapstrāde un mājražošana)
- Mazo uzņēmumu radīšana un attīstīšana
- Tūrisma uzņēmumu attīstīšana
- Aktīvās atpūtas veicināšana un sporta projekti
- Sociālie projekti
- Apmācības, speciālistu piesaiste dažādu kursu, semināru organizēšanai vietējiem iedzīvotājiem
- Bērnu un jauniešu centru veidošana, nometņu organizēšana
- Vides aizsardzības un saglabāšanas projekti, ekoloģija
- Kultūras pasākumu organizēšana, nodrošināšana
- Citas:

Jūsu komentārs:

APTAUJAS ANKETA

Cienījamie Rēzeknes un Viļānu novada iedzīvotāji, lūdzam piedalīties biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” organizētajā aptaujā. Anketēšana tiek veikta pētījuma „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai” ietvaros. Aptaujas mērķis – noskaidrot Rēzeknes un Viļānu novadu iedzīvotāju viedokli par partnerības Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitu un pienesumu teritorijas attīstībai, kā arī noteikt turpmākos darbības virzienus 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Aptauja ir anonīma, tās rezultāti tiks publicēti tikai apkopotā veidā. Lūdzu atzīmējiet/uzrakstiet savu atbildi!

1. Vispārēja informācija

Kurā novadā un pagastā/pilsētā Jūs dzīvojat?

- Viļānu pilsētā
 Rēzeknes novada _____ pag.
 Viļānu novada _____ pag.

Kāds ir Jūsu dzimums?

- Vīrietis
 Sieviete

Kāds ir Jūsu vecums? _____ pilni gadi

Kāda ir jūsu izglītība?
 Pamatizglītība

- Vidējā
 Vidējā profesionālā
 Augstākā
 Cita:

2.Saisībā ar Jūsu dzīvesvietu, vai Jūs piekrītat, ka:

Lūdzu, atzīmējiet 1 atbildi katrā rindā

Vērtējamais kritērijs	Pilnībā piekrītu	Daļēji piekrītu	Pilnībā nepiekrītu
Pašvaldības teritorijas attīstība ir atkarīga no vietējo iedzīvotāju aktivitātes un uzņēmības	☐	☐	☐
Sabiedrisko aktivitāšu piedāvājums ietekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/ kvalitāti	☐	☐	☐
Lauku teritorijas apdzīvotība ir atkarīga no labas infrastruktūras (ceļi, interneta pieejamība, velo, pastaigu celiņi u.tml.)	☐	☐	☐
Sakārtota apkārtējā vide – dabas, kultūras u.c. nozīmīgi vēsturiski objekti sekmē tūrisma attīstību	☐	☐	☐
Tūrisms ir nozīmīgs resurss pagasta teritorijas attīstībā	☐	☐	☐
Amatniecība – labākais tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanas veids	☐	☐	☐
Brīvā laika pavadīšanas iespējas – ierīkoti mūsdienīgi bērnu rotaļu laukumi, izveidoti vecāku klubiņi, hobiju un interešu pulciņu piedāvājums u.tml.– sekmē jaunu ģimeņu vēlmi dzīvot konkrētajā teritorijā	☐	☐	☐
Kultūras dzīves uzlabošana/ dažādošana (pašdarbības kolektīvi, brīvdabas estrādes, kultūras pasākumu organizēšana) sekmē vietējo iedzīvotāju apmierinātību ar savas dzīves vidi/ kvalitāti	☐	☐	☐
Iedzīvotājiem ir svarīgi, lai viņu dzīvesvietā ir pieejami sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera u.c.)	☐	☐	☐
Sociālās aprūpes pakalpojumu (dienas centri, senioru klubiņi, rokdarbu pulciņu, u.tml.) pieejamība sekmē vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos dažādu interešu aktivitātēs	☐	☐	☐
Jauniešu centru izveide un darbība veicina lietderīgu brīvā laika pavadīšanu jauniešiem un savstarpējo komunikāciju	☐	☐	☐
Sporta inventāra, treniņu, sporta laukumu pieejamība veicina vietējo iedzīvotāju interesi un vēlmi iesaistīties veselīga, fiziski aktīva dzīvesveida uzturēšanā	☐	☐	☐
Arvien vairāk cilvēki laukos nodarbojas ar lauksaimniecisko produktu ražošanu un pārstrādi mājas apstākļos	☐	☐	☐

Cits viedoklis _____

3. Kuri no norādītajiem sadzīves pakalpojumiem ir pieejami, sasniedzami un nepieciešami Jūsu dzīvesvietā, tuvākajā apkārtnē? Lūdzu, atzīmējiet 1 atbildi katrā rindā

<i>Sadzīves pakalpojumi</i>	<i>Viegli pieejams, sasniedzams</i>	<i>Daļēji pieejams</i>	<i>Nav pieejams, bet ir nepieciešams</i>	<i>Nav pieejams un nav arī nepieciešams</i>
Pārtikas un sadzīves preču veikali	☐	☐	☐	☐
Finanšu pakalpojumi: bankas, krājaizdevumu sabiedrības	☐	☐	☐	☐
Pasts, sūtījumi	☐	☐	☐	☐
Sabiedriskais transports	☐	☐	☐	☐
Ūdensvads un kanalizācija	☐	☐	☐	☐
Centrālā apkure, gāze	☐	☐	☐	☐
Elektrība (bez pārrāvumiem, jaudas palielināšana)	☐	☐	☐	☐
Primārā veselības aprūpe (ģimenes ārsts, feldšeris)	☐	☐	☐	☐
Zobārsta pakalpojumi	☐	☐	☐	☐
Dažādi sabiedriskie un saimnieciskie pakalpojumi (veļas mazgātava, dušas, publiskās pirts, friziera pakalpojumi u.c.)	☐	☐	☐	☐
Internets	☐	☐	☐	☐
Bērnu pieskatīšanas pakalpojumi uz īsu brīdi	☐	☐	☐	☐
Remontdarbu veicēju pakalpojumi (transporta, santehnikas, būvniecības, datorspeciālists u.c.)	☐	☐	☐	☐

Vai ir kādi citi apkārtējās vides resursi vai pakalpojumi, kurus labprāt izmantotu, ja būtu pieejami? Kādi? _____

4. Kā Jūs raksturotu savu galveno ekonomisko (nodarbinātības) statusu? Jūs esat:

☐ darba devējs (īpašnieks) vai pašnodarbinātais, kas nodarbina citas personas	☐ algots darbinieks
☐ pašnodarbināta persona, kas nenodarbina citas personas	☐ mājsaimnieks (-ce)
	☐ cita: ____

5. Ja Jūs veicat saimniecisko darbību, tad norādiet kāds ir Jūsu saimnieciskās darbības veids. (ja nē, tad 6. jautājums)

☐ Zemnieku saimniecība (ZS)	☐ Nodibinājums, biedrība (NVO)
☐ Individuālais komersants (IK)	☐ Pašnodarbinātā persona/ pārtikas ražotājs
☐ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)	☐ Pašnodarbinātā persona/ amatnieks
☐ Pašnodarbinātā persona/ lauksaimniecība	☐ Pašnodarbinātā persona/ pakalpojumus sniedzējs

6. Vai tuvākajā laikā esat apsvēris iespēju uzsākt savu uzņēmējdarbību?

- Jā Lūdzu sniedziet atbildi, kādā nozarē/ jomā? _____
- Nē

7. Kas Jūs motivē/motivētu veikt saimniecisko darbību? Iespējamās vairākas atbilde

☐ Biznesu pārņems mani bērni/mazbērni	☐ Papildus ekonomiskā stabilitāte/neatkarība
☐ Ģimenes atbalsts	☐ Labvēlīga infrastruktūra
☐ Uzskatu to par interesantu dzīvesveidu	☐ Papildus finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai (projektu iespējas)

Cits:

8. Novērtējat saimnieciskās darbības ietekmējošos faktorus, kas būtu jāveicina Jūsu dzīvesvietā?

Lūdzu, atzīmējiet 1 atbildi katrā rindā

<i>Saimniecisko darbību ietekmējošie faktori</i>	<i>Ļoti svarīgs</i>	<i>Svarīgs</i>	<i>Maz-svarīgs</i>	<i>Nav svarīgs</i>
Teritorijas popularizēšana plašākā mērogā (piemēram, sporta dienas, kultūras pasākumi)	☐	☐	☐	☐
Interneta pieejamība	☐	☐	☐	☐
Ceļu kvalitāte (klientu piekļuve, preču piegādes iespējas)	☐	☐	☐	☐
Pieejami konsultatīvie un atbalsta centri uzņēmējdarbības jautājumos	☐	☐	☐	☐
Finanšu resursu, t.sk. kredītu pieejamība, projektu līdzfinansējuma piesaistes iespējas	☐	☐	☐	☐
Regulāri organizēti mājražotāju un amatnieku tirdziņi	☐	☐	☐	☐
Darbaspēka pieejamība	☐	☐	☐	☐
Darbaspēka kvalifikācija, zināšanas, prasmes	☐	☐	☐	☐
Apdzīvotība (iedzīvotāju skaits)	☐	☐	☐	☐
Telpas ražošanai, noliktavas, zemes resursi	☐	☐	☐	☐
Savstarpējā palīdzība un sadarbība (kaimiņu, draugu, partneru u.c.)	☐	☐	☐	☐
Informatīvie stendi, norādes (par tūrisma objektiem, muzejiem, organizācijām utt.)	☐	☐	☐	☐

Cits viedoklis: _____

9. Jūsprāt, kādi ir divi galvenie šķēršļi ražošanas, pārstrādes un pakalpojumu attīstībai, t.sk. mājas apstākļos, jūsu dzīvesvietā?

- Likumdošanas un birokrātijas šķēršļi
- Mazs tirgus pieprasījums/zema maksātspēja
- Vāja sadarbība ar esošajiem/potenciālajiem partneriem
- Zināšanu trūkums uzņēmējdarbībā
- Ierobežota resursu pieejamība (darbaspēks, izejvielas, tehnika, iekārtas u.tml.)
- Citi:

10. Kāds ir vēlams informācijas saņemšanas veids par iespējām un pieejamiem pakalpojumiem jūsu dzīvesvietā? Iespējamās divas atbildes.

- Personiski kontakti
- Tikšanās klātienē (sanāksmēs un semināros, pieredzes apmaiņas pasākumi u.c.)
- Vietējās novada, pašvaldības avīzes
- E-pasts
- Tālrunis
- Uzskates materiāli (brošūra, u.tml.)
- Sociālie tīkli: facebook, twitter, draugiem.lv u.c.
- Cits:

EKSPERTA APTAUJAS ANKETA

Ļoti cien./god. eksperts, lūdzam Jūs piedalīties biedrības „Rēzeknes rajona kopienu partnerība” (partnerība) organizētajā ekspertu aptaujā. Aptauja tiek veikta pētījuma „Rēzeknes rajona kopienu partnerības Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākuma „Vietējās attīstības stratēģijas” ieviešanas izvērtējums un ieteikumi turpmākai darbībai” ietvaros. Ekspertu aptaujas mērķis – noskaidrot ekspertu viedokli par Rēzeknes un Viļānu novadu partnerības Vietējās attīstības stratēģijas ieviešanas gaitu un pienesumu teritorijas attīstībai, kā arī noteikt turpmākos darbības virzienus 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Ziņas par ekspertu

Vārds, uzvārds:

Jūsu profesija/-s:

Izglītība:

Jūsu statuss saistībā ar LEADER pieejas pasākumu īstenošanu (projektu īstenootājs, projektu vērtētājs, projektu rezultātu lietotājs, cits)

1. Novērtējiet, lūdzu, partnerības ieguldījumu lauku teritoriju attīstībā, īstenojot LEADER pieejas pasākumus Rēzeknes un Viļānu novados!

1.1. Vai ir uzlabojusies vietējo iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte:

- ✓ Izveidoti bērnu rotaļu laukumi,
- ✓ Ierīkotas/labiekārtotas atpūtas vietas (t.sk. peldvietas, uzstādītas nojumes/lapenes/soliņi u.tml.),
- ✓ Sakoptas pagastam nozīmīgas vietas (piemēram, kapsētas, baznīcu teritorijas u.tml.),
- ✓ Izveidoti/pilnveidoti un kļuvuši pieejamāki sociālie pakalpojumi (pensionāru dienas centri, veļas mazgātavas, dušas, rokdarbu un citu hobiju pulciņi u.tml.),
- ✓ Radīti priekšnosacījumi lietderīgai brīvā laika pavadīšanai bērniem un jauniešiem (jauniešu centri),
- ✓ U.c.

Komentārs _____

1.2. Vai ir sekmēta vietējo iedzīvotāju vēlme pievērsties veselīgākam dzīvesveidam:

- ✓ Ierīkotas un apmeklētas trenāžieru zāles,
- ✓ Nodrošināts un izmantots sporta un aktīvās atpūtas inventārs (velosipēdi, nūjošanas nūjas, slēpošanas inventārs u.tml.),
- ✓ Ierīkoti un apmeklēti sporta laukumi, uzstādīti āra trenāžieri,
- ✓ U.c.

Komentārs _____

1.3. Vai ir sekmēta kultūras dzīves kvalitāte:

- ✓ Nodrošināti tērpi/tautu tērpi, apgaismošanas un apskaņošanas iekārtas, mūzikas instrumenti,
- ✓ Ierīkotas brīvdabas estrādes,
- ✓ Vai, pateicoties īstenotajiem projektiem, ir palielinājies organizēto kultūras pasākumu skaits lauku teritorijā,
- ✓ Vai ir vērojama plašāka vietējo iedzīvotāju iesaistīšanās kultūras pasākumos,
- ✓ U.c.

Komentārs _____

1.4. Vai ir sekmēta uzņēmējdarbības attīstība:

- ✓ Izveidoti un tiek piedāvāti jauni pakalpojumi (izklaides/veselību veicinošu pasākumu apmeklēšanas piedāvājums, rokdarbu piedāvājums tirdziņos, amatnieku vai rokdarbnieku meistarklases u.tml.),
- ✓ Veicināta mazo lauku uzņēmēju attīstība (mājražošana, amatniecība, mazie lauksaimniecības uzņēmumi,
- ✓ U.c.

Komentārs _____

2. Pēc Jūsu domām, cik lielā mērā ir pieaugusi vietējo iedzīvotāju sabiedriskā aktivitāte lauku teritorijā, pateicoties LEADER pieejas īstenošanai? Lūdzu, novērtējiet procentos.

Komentārs _____

3. **Kā Jūs vērtējat partnerības organizēto projektu konkursu kvalitāti un regularitāti plānošanas periodā no 2007.g. līdz 2013.g.?**

- ✓ Vai bija organizēts pietiekams projektu konkursu (kārtu) skaits?
- ✓ Vai informācija par projektu iespējām tika nodrošināta pietiekamā apjomā?

Komentārs _____

4. **Vai līdz šim viena projekta īstenošanai pieejamais finansējuma apjoms Jūsaprāt bija optimāls?**

Komentārs _____

5. **Kurš no zemāk piedāvātajiem apgalvojumiem precīzāk atspoguļo Jūsu viedokli?**

<p>Pārāk maza finansējuma apjoma pieejamība viena projekta īstenošanai veicina „mākslīgu” atbalsta pretendentu veidošanos <i>(proti, reģistrēto biedrību skaits ir pārāk liels, jo ne visas biedrības pēc projekta īstenošanas aktīvi darbojas)</i></p>	<p>Jo lielāks ir projektu īstenošanu skaits, jo daudzveidīgākas idejas tiek īstenotas un lielāks iedzīvotāju skaits apgūst projektu sagatavošanas un īstenošanas iemaņas</p>
--	---

Komentārs (argumentējiet, lūdzu, savu viedokli!)

6. **Kas pēc Jūsu domām būtu jāmaina/jāuzlabo LEADER pieejas pasākumu īstenošanas procesā, ieviešot vietējās attīstības stratēģiju?**

- ✓ Vai ir nepieciešams palielināt finansējuma apjomu viena projekta īstenošanai?
- ✓ Vai Jums ir priekšlikumi attiecībā uz projektu pieteikumu veidlapās sniedzamo informāciju?
- ✓ Vai partnerība pietiekami plaši atspoguļo informāciju par finansējuma pieejamību un par reālo finansējuma apguvi?
- ✓ Vai īstenoto projektu rezultāti ir pietiekami ilgtspējīgi (tie ir pieejami vietējiem iedzīvotājiem un reāli tiek arī efektīvi izmantoti pēc projektu noslēgšanās)?
- ✓ Vai tiek nodrošināta efektīva īstenoto projektu kontrole (pēc projektu aktivitāšu īstenošanas)?

Komentārs _____
